

U4 Taloudellinen elämä Suomessa
1914-1915

*Takavarikkoon
otetut kiinteistöt.*

Keisarillisen Suomen Senaatin päätös
sotatilaan koskevien säännösten perusteella takavarikkoon pantujen kiinteistöjen hoitamisjärjestyksestä. Annettu Helsingissä 8 p:nä elokuuta 1914.

Keisarilliselle Suomen Senaatille Armossa annetun vallan nojalla on Keisarillinen Senaatti, yksissä neuvoin maan Kenraalikuvernöörin kanssa, sellaisten kiinteistöjen hoitamisesta, jotka Kenraalikuvernööri 4 päivänä syyskuuta 1892 Armossa annettujen, sotatilaan julistettuja paikkakuntia koskevien säännösten 19 artiklan 18 kohdan perusteella, on pannut takavarikkoon, noudatettavaksi vahvistanut seuraavat määräykset:

1 §.

Kun kiinteistö julistetaan sotatilan ajaksi takavarikkoon, ilmoittaa Kenraalikuvernööri siitä sille Kuvernöörille, jonka läänissä kiinteistö sijaitsee.

2 §.

Saatuaan 1 §:ssä mainitun ilmoituksen on Kuvernöörin viipymättä määrättävä joku luotettava henkilö toimitsijana ottamaan omaisuuden haltuunsa. Toimitsija on velvollinen hoitamaan omaisuutta ja kantamaan siitä tulevan vuokran, hyöryn tai veron sekä kieltämään maksuvelvollisia antamasta mitään pois muille kuin toimitsijalle.

3 §.

Toimitsijalla on, jos omaisuudesta lähtevä tulo jätetään suorittamatta, sama kannevalta kuin mihin kiinteistön omistaja itse siinä tapauksessa olisi oikeutettu.

4 §.

Toimitsija suorittakoon hallussaan olevista varoista ulosteen tahi maksun, joka on omaisuudesta suoritettava ja takavarikon aikana lankeaa maksettavaksi, huomioonottamalla, että aikaisemmin kiinnitetyn velan korko on suoritettava ennen myöhemmin kiinnitetyn velan korkoa.

5 §.

Takavarikkoon pannun omaisuuden hoidon aiheuttamat kustannukset suoritetaan mainitun omaisuuden tuloista, joiden nettojäännös on takavarikon kestäessä talletettava Kuvernöörin hyväksymään pankkilaitokseen ja annetaan omistajalle vasta omaisuuden vapauduttua takavarikosta.

6 §.

Kuvernööri antakoon, jos sen tarpeelliseksi näkee, toimitsijalle lähempiä määräyksiä ja määrätköön toimitsijalle omaisuuden tuloista suoritettavan palkkion suuruuden. Jollei ne varat riitä tai jollei niitä saada aikaan kerätyiksi, suoritetaan toimitsijalle korvaus etukäteen yleisistä varoista Keisarillisen Suomen Senaatin määräyksen mukaan.

7 §.

Kun toimitsija sotatilan päätyttyä Kuvernööriltä saa tiedon siitä että takavarikkomääräys on peruutettu, on hän velvollinen viipymättä jättä-

Ruplan arvo.

Pakollinen määräys,

joka koskee ruplansetelien ostoja ja myyntiä Suomessa toimivissa pankkeissa, rahanvaihtokonttoreissa y. m. sellaisissa laitoksissa.

Sen johdosta, että Suomi on julistettu sotatilaan, säädetään täten sotatilassa oleviksi julistettuja paikkakuntia koskevain Säännösten 19 artiklan nojalla (Suomen Suuriruhtinaanmaan Asetuskokoelma v. 1909, N:o 73) sotatilan maassa voimassaolon aikana noudatettavaksi seuraavaa:

1. Suomessa toimivia pankkeja, rahanvaihtokonttoreja y. m. sellaisia laitoksia kielletään mitä ankarimmin myydessään tai ostaessaan ruplansetelejä arvioimasta niitä alle oikean noteerauksen ja siten hankkimasta tällaisella välikaupalla itselleen kohtuutonta etua niiden vahingoksi, jotka kääntyvät mainittujen laitosten puoleen.

2. Ne, jotka rikkovat 1 artiklassa lausuttua kieltä vastaan, rangaistetaan hallinnollista tietä korkeintaan kolmen kuukauden vankeudella tai korkeintaan kahdeksantuhannen markan sakolla.

3. Tämän määräyksen johdosta aiheutuvia asioita ratkaisemaan valtuutan minä asianomaiset Suomen kuvernöörit lääneissään, ja noudattakoot he tällöin sitä kurssia, jonka Suomen Pankki on määrännyt ruplansetelien osto- ja myyntihinnaksi siksi päiväksi, jolloin välikauppa tapahtuu.

4. Tämä määräys astuu voimaan heti kun se on julaistu.

Suomenmaan Kenraalikuvernööri,
Kenraaliluutnantti SEYN.

Helsinki, heinäkuun 30 (elokuun 12) p:nä 1914.

mään Kuvernöörille maksutodistuksiin perustuvan tilityksen omaisuuden hoidosta ynnä 5 §:ssä mainitun nettojäännöksen, mikä annetaan omaisuuden omistajalle. Helsingissä, 8 p:nä elokuuta 1914.

Oikeustoimituskunnan v. t. Päälikkö

Senaattori, Kenraaliluutnantti

V. Baranovsky.

Eino J. Ahla.

XXII:sen armeijakunnan Päällikön

Kuulutus.

Täten teen Suomenmaan asukasten tiedoksi, että koko sen ajan, jona Suomi on sotatilaan julistettuna, maan väestö on velvollinen sotajoukkojen vaatimuksesta asettamaan niiden käytettäväksi hevosia ajoneuvoinen elatustarpeiden ja sotaväenkalujen kuljetusta varten hinnasta, joka on säädetty asetuksessa sotaväen ja sotaväenkalujen kuljetuksesta Suomessa.

1 §.

Kullakin kyytihevosella alkoon kuljetettako enemmän tavaraa kuin 33 leiviskää (16 ½ puutaa), tahi ajako useampia kuin kolme täysikasvuista henkeä, kyyditsijää lukematta.

2 §.

Levähdyspaikkojen väli alkoon nousko enemmäksi kuin 30 virstaksi, joka on jalkaisin tehtävän tavallisen sotajoukkojen päivämarssin pisin matka.

3 §.

Asukkaiden hevosilla ja ajoneuvoilla tehdystä kuormakyydistä saakoon kyyditsijä saman palkan hevoselta, ajoneuvoilta ja siloilta kuin kestikievarikyydistä, s. o. kaupungista lähdeittäessä 18 penniä ja maalta lähdeittäessä 14 penniä kilometriltä.

4 §.

Väestöä kehoitetaan vapaaehtoisesti hankkimaan sotaväelle elatus- ja rehutarpeita sekä muita sotaväen tarvitsemia tarvekaluja voimassaoleviin torihintoihin, ei kuitenkaan korkeampiin kuin minun vahvistamiini rajahintoihin. Maksu suoritetaan heti käteisellä rahalla.

5 §.

Ellei väestö halua vapaaehtoisesti myydä elin- ja rehuvaroja, otetaan ne pakkotilauksella suorittamalla sanotuista tarpeista hinta, joka on 10 % pienempi minun vahvistamiani rajahintoja. Maksu suoritetaan ostettaessa maistraatin edustajain tai kruununnimismiesten välityksellä.

6 §.

Pakkotilausten tekeminen kuuluu yksityisten joukko-osastojen päälliköille.

22:sen armeijakunnan Päällikkö,
Kenraaliluutnantti,

Vapaaherra Brinken.

Armeijakunnan Intendentti,

Eversti Glybskij.

Virallinen osasto.

Armollinen asetus Suomen Pankin ohjesäännön 18 ja 19 §:n muuttamisesta toisin kuuluviksi. Annettu Pietarhovissa 7 p:nä elokuuta (25 p:nä heinäkuuta) 1914;

(Suomen Suuriruhtinaanmaan Asetuskokoelman N:o 28 v. 1914) seuraa liitteenä Suomalaisen Virallisen Lehdessä tätä numeroa.

„Vahvistan.”

Itämeren laivaston Päällikkö, 30 p:nä heinäkuuta v. 1914.

Amiraali von ESSEN.

Laaditut sovelluttaen lakia laiva-asevelvollisuudesta heinäkuun 10 p:ltä 1914 ja niitä säännöksiä, jotka on laatinut Viaporin satamaan perustettu erityinen komitea ja jotka Meriministeri on vahvistanut.

Säännökset

Suomen kansalaisille kuuluvain, Suomen Suuriruhtinaanmaan satamain kirjoissa olevien laivojen pakkotilauksesta sotalaivaston tarpeisiin.

1) Laiva-asevelvollisuus ei heinäkuun 10 p:nä v. 1914 annetun lain (Kokoelma Hallituksen Säännöksiä ja Määräyksiä) mukaan ulotu niihin Suomen kansalaisiin, joiden laivat ovat kirjoitetut Suomen Suuriruhtinaanmaan satamiin kuuluviksi; tämän johdosta, Meriasetuskokoelman X kirjan 42 artiklan nojalla, kaikki ne Suomen Suuriruhtinaanmaan satamiin kuuluviksi kirjoitetut vesiliikeneuvot, jotka kuuluvat Suomen kansalaisille, ovat, Itämeren laivaston Päällikön määräyksestä, pakkotilauksen alaisia.

2) Vesiliikeneuvot ottaa laivaston Päällikön määräyksestä nimitetty lautakunta.

3) Ne vesiliikeneuvot, jotka lautakunta huomaa laivastolle tarpeelliseksi, otetaan kalustoluetteloiden mukaan, joita näiden vesiliikeneuvojen omistajat laativat kaksi kappaletta. Toinen näistä, omistajan allekirjoituksella varustettuna, jätetään lautakunnalle, toinen, lautakunnan allekirjoittama kappale taas jää omistajan huostaan, jolle lautakunta antaa myöskin todistuksen laivan vastaanotosta.

4) Vesiliikeneuvoja otettaessa on ilmoitettava otettavan omaisuuden rakennusvuosi ynnä sen alkuperäinen arvo.

5) Laivan ottamisesta tekee pakkotilauslautakunta ilmoituksen sille päällikölle, jonka käytettäväksi laiva on määrätty, minkä jälkeen päällikkö ottaa laivan huostaansa.

6) Pakkotilauksella otettujen laivojen miehistöt, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa jäädä laivoissa palvelemaan, voidaan niihin jättää sen päällikön harkinnan mukaan, jonka

käytettäväksi laiva on joutunut.

7) Niiden henkilöiden kanssa, jotka jäävät palvelukseen, on päällikön tehtävä välikirjat säädetyn mallin mukaan, joissa ilmoitetaan palvelukseen jäävän oikeudet ja velvollisuudet.

8) Merisotalaitoksen palvelukseen jäävät henkilöt saavat: a) palkkaa sopimuksen mukaan, missään tapauksessa ei kuitenkaan enemmän heidän aikaisemmin nauttimaansa täydellistä palkkausta ynnä sen lisäksi 50 %; b) kuolemantapauksessa saa perhe eläkkeen, joka vastaa 50 % täydellisestä palkkauksesta rauhan aikana; sekä c) ruumiinvamman saaneelle suoritetaan korvausta rauhan aikana suoritettavan palkkauksen täydellisestä määrästä niiden ohjeiden mukaan, jotka on säädetty merisotalaitoksen virkailijoille, ottaen huomioon, missä määrin ruumiinvamman saanut on menettänyt työkykynsä.

9) Laivaston palvelukseen vapaan välipuheen nojalla jääneille henkilöille suoritetaan heille tuleva palkka kuukausittain ja kuuluu tämä sen päällikön tehtäviin, jonka huostaan asianomainen laiva on joutunut; mitä tulee alemman henkilökunnan ravitsemiseen, tapahtuu se samoilla perusteilla kuin mitä on säädetty merisotalaitoksen alapäällystöstä ja miehistöstä.

10) Merisotalaitoksen omaisuudeksi joutuneen laivan omistajalle tulevan korvauksen sekä myöskin korvauksen laivan väliaikaisesta käytämisestä määrää virastojen välinen arvioimislautakunta, joka tällöin ohjeena noudattaa heinäkuun 10 päivänä vuonna 1914 annettua lakia laiva-asevelvollisuudesta.

11) Lasku omistajalle tulevasta korvauksesta laaditaan kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona omaisuus on joutunut merisotalaitoksen haltuun.

12) Jos omaisuus joutuu merisotalaitoksen omaksi, suoritetaan korvaus siitä kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona lasku on laadittu; jos taas omaisuus on otettu väliaikaisesti käytettäväksi, suoritetaan korvausta siitä ensi kerran yllämainitun määräajan kuluessa ja seuraavat kerrat heti kunkin käyttämiskuukauden kuluttua, jolloin kuukautta lyhyemmästä ajasta tuleva korvaus suoritetaan päivälaskun mukaan.

Jos suoritettavan korvauksen määrää koskevasta päätöksestä on tehty valitus säädettyssä järjestyksessä, suoritetaan korvausta vain se määrä, mikä ei ole riidan alaisena, kun taas loput korvauksesta suoritetaan sitten, kun asia on lopullisesti ratkaistu.

13) Jos väliaikaisesti käytettäväksi otettu omaisuus joutuu tuhon omaksi tai vahingoittuu siinä määrin, että korjaaminen katsotaan tuotavan valtiolle tappiota, suoritetaan sanotun omaisuuden omistajalle, paitsi korvausta sen käyttämisestä, kor-

Kaana!

vauksena tuhoutuneen tai vahingoituneen omaisuuden todellista arvoa vastaava määrä, poislukien tästä arvosta summan, joka on maksettu kuoletusta varten. Molemmissa tapauksissa siirtyy omistusoikeus omaisuuteen valtiolle.

14) Korvauksen suorittaa Meriministeriö siitä määrärahasta, joka on myönnetty Itämeren laivaston Päälikölle pakkotilausta varten.

Itämeren laivaston Päällikön
Esikunnan Päällikkö,
Aliamiraali KERBER.

In fidem:

Lippulaivan Ylisotatuomari,
Överstiluutnantti Martjanoff.

Korkeimmanomakätisesti allekirjoitettu Armollinen Määräys. Koskeva väestön velvollisuutta toimittaa itsekulkevia ajoneuvoja. Julkaistu 23 p:nä heinäkuuta (5 p:nä elokuuta) 1914 N:ssa 194 Hallituksen säännösten ja määräysten kokoelmaa (2059 art.).

Hallitsevalle Senaatille.

Kun olemme katsoneet tarpeelliseksi täydentää armeijaa itsekulkevilla ajoneuvoilla, Me käskemme, tämän täytäntöönsaattamiseksi, että väestön tulee toimittaa sellaisia ajoneuvoja niiden osotusten mukaan, jotka Me olemme käskeneet sotaministerin siitä asiasta antaa.

Hallitseva Senaatti ryhtyköön asianomaisiin toimenpiteisiin tämän täytäntöönsaattamiseksi.

Alkuperäiseen on Hänen Keisariillinen Majesteettinsa Korkeimmanomakätisesti kirjoittanut:

„NIKOLAI”.

Pietarhovissa, 22 p:nä heinäkuuta 1914.

Varmentanut: Sotaministeri,
Kenraali-Adjutantti Suhomlinov.

Armollisesti vahvistettu Ministerineuvoston Päätos armeijalle ja laivastolle sodan aikana tarpeellisten tavaroiden ja tarveaineiden hankinnasta. Julkaistu 13/26 p:nä syyskuuta 1914 N:ssa 254 Hallituksen säännösten ja määräysten kokoelmaa (2372 art.).

Ministerineuvosto on ehdottanut:

I. Valtakunnan perustuslakien (Lak. kok. I n., 1 osa, 1906 v. pain.) 87 artiklan perusteella päätettäväksi seuraavat määräykset siitä, miten kauppa- ja teollisuuslaitosten on sodan aikana suoritettava Maa- ja Merisotalaitoksen tekemät, armeijalle ja laivastolle tarpeellisten tavarain ja tarveaineiden tilaukset:

1) Ne teollisuuslaitokset, jotka valmistavat armeijan ja laivaston varustamiseen tarpeellisia tavaroita, sitoutuvat sota-aikana vastaanottamaan ja suorittamaan maa- ja merisotalaitoksen tekemiä mainittujen tavarain tilauksia ennen kaikkia muita, vaikkapa aikaisemminkin tulleet tilauksia, ja antamaan sanotuille hallitusvirastoille kaikki heille tarpeelliset tiedot noiden tavarain valmistamisesta.

2) Edellisessä (1) artiklassa mainitut laitokset eivät ole ensinkään vastuussa muille tilaajille kuin maa- ja merisotalaitokselle, jos niiden ei ole mahdollista määrääjän kuluessa suorittaa tilauksia sen vuoksi, että on pakko täyttää näiden laitosten tarpeet.

3) Jos teollisuuslaitoksen omistaja jostakin syystä kieltäytyy vastaanottamasta tai suorittamasta Sota- ja Meriministeriön tilauksia näille virastoille sota-aikana tarpeellisten tavarain hankkimiseksi, voidaan teollisuuslaitos Ministerineuvoston päätöksestä Sota- ja Meriministerin tekemän esityksen mukaan ottaa väliaikaisesti Hallituksen käytettäväksi.

4) Henkilöt ja laitokset, jotka ovat ottaneet suorittaakseen sellaisten raaka- ja tarveaineiden hankinnat, jotka ovat tarpeelliset 1 artiklassa mainittujen teollisuuslaitosten käynnissä pitämiseen sekä myöskin välttämättömät maa- ja merisotalaitokselle, velvoitetaan suorittamaan tällaiset hankinnat yllämainittujen virastojen vaatimuksesta ennen kaikkia muita hankintoja, vaikkapa viimeainittuihin nähden sitoumukset olisivatkin tehdyt aikaisemmin kuin yllämainituille laitoksille ja virastoille suoritettavista hankinnoista on tehty sopimus.

5) Siinä tapauksessa, ettei saada aikaan sopimusta edellisessä (4) artiklassa mainittujen raaka- ja tarveaineiden valmistajain ja myyjäin kanssa niiden hankkimisesta, oikeutetaan Sota- ja Meriministeri tai heidän valtuuttamansa päällystö pakko-luovutustoimin ottamaan yllämainitut

raaka- ja tarveaineet. Pakkoluovutustoimin otettavien tavarain hinnat määräävät näissä tapauksissa erityiset lääninkomiteat, joihin, Kuvernööri puheenjohtajana, kuuluu edustajia: Sota-, Meri- ja Raha-asiainsäkä Kauppa- ja Teollisuusministeriöistä, Maanjärjestelyn- ja maanviljelyksen yllävalituksesta sekä Valtakunnan Kontrollista, yksi kustakin virastosta, ja kolme teollisuuden ja kauppiaitten edustajaa, jotka asianomainen pörssikomitea valitsee. Komiteain päätökset korvauksen suuruudesta esitetään, luvan saamista varten rahojen maksamiseen, sotilaspiirineuvostoille, jotka toimivat 1869 vuoden Sota-asetuskokoelman II kirjan 62 artiklan 15 kohdan mukaan.

6) Niiden kysymysten käsittelemistä varten, jotka ovat yhteydessä näitten määräysten sovelluttamisen kanssa, niin myös, jos on välttämättöntä ryhtyä erinomaisiin toimenpiteisiin armeijan ja laivaston tarpeiden hankinnan turvaamiseksi, asetetaan, Yli-intendentti puheenjohtajana, komitea, johon kuuluu Sota-, Meri- sekä Kauppa- ja Teollisuusministeriöiden jäseniä sekä myös teollisuuden ja kaupan edustajia. Tämä komitea kokoontuu Yli-intendentin käskystä.

Hänen Majesteettinsa Keisari on 4 p:nä syyskuuta 1914 Armossa hyväksynyt Ministerineuvoston päätöksen.

Tiedonanto.

Täten saatan yleisesti tiedoksi, että sotatilassa oleviksi julistetuista paikkakunnista annettujen Säännösten (Suomen Suuriruhtinaanmaan Asetuskok. v:ltä 1909, n:o 73) 12 artiklan nojalla Ylipäällikkö on käskennyt, että Suomessa on kuluvan loka-kuun 8/21 päivästä lukien voimaan saatettava syyskuun 4 päivänä (vanh. lukua) 1914 Armossa vahvistettu Ministerineuvoston Päätos sodan aikana armeijaa ja laivastoa varten tarvittavien tavarain ja aineiden hankkimisesta (Lakikok. v. 1914, art. 2372).

Suomenmaan Kenraalikuvernööri,
Yleisesikunnan Kenraaliluutnantti
SEYN.

Helsingissä, 15/28 päivänä loka-kuuta 1914

Metsäntuotteiden wien- nin seisaus ja sen seuraukset.

Tämä vuosi on monesja suhteessa merkittävä. Tavattoman kumma ja kumma kesi aiheutti kulowalkeita metsijämme tavallista runsaammin, joten kulowalkean wuotuisia tuhoja osoittawa käyrä tulee kohoamaan yhtäkkiä sangen korkealle. Toinen ilmiö on taas häiriö, jonka parailaan riehutwa maailman jota saa aikaan taloudellisen elämämmen alalla kaupassa, teollisuudessa ja niiden mukana eritoten metsäntuotteiden kaupassa. Wiimemainittu on jo lähes pari kuukautta ollut aivan seijahduksissa, niin että näihin saakka metsäntuotteiden wientiä osoittawa, alituisesti kohoawa, käyrä tulee todennäköisesti romahtamaan alaspäin ehkäpä 50 %:lla tänä vuonna. Olihan metsäntuotteiden wienti maastamme viime vuonna jo lähes 300 milj. markkaa, wastaten noin $\frac{3}{4}$ koko wiennistä. Se puutawaramäärä, mikä puolueettomain waltain laivoilla nyt woidaan jättämämme wiedä, on werrattain vähäinen ja waaranalainen, kun Tanskan jalmet kahden puolen ovat wihollisen hallussa. Sitä paitsi ovat hinnat perin waihtelewia. Ne woiwat olla joko tavattoman korkeat tai sitten perin matalat, mutta eiwät ole pysyvät ja suhteelliset, kuten rauhajan aikana. Niinpä norjalaiset ja ruotsalaiset ovat saaneet esim. 3"X9" lajitelemattomista laukuista joskus Smk. 298: 75 itandartilla, mikä on korkein hinta. Suomen puutawaramarkkinoiden woi sanoa olevan seijauksissa kerrassaan. Hintoja rasittaa, kuten sanottu, Norjaan ja Ruotsiin werraten, esim. korkeampi jodan waaran wakuutusmaksu, mikä englantilaisilla hirtillä on 10 % suomalaista jatatista tuotaessa.

Korwaamaton on siis wahinko, minä maamme kärsii siitä, ettei se saa puutawaroitaan kaupaksi, joten tulon wähenyys on seurauksena. Puutawaroita ostawat ja kuluttawat maat eiwät kuole nälfään, waikkapa muutamana vuoden kärsiwätkin puutawaroitten puutetta. Mutta sellaisen kangan kuin meidän, jonka toimeentulo riin suuressi on riippuwainen metsäntuotteiden menefistä, on kärsittäwä puullitteen seijauksesta aiheutuwaa työn ja rahan puutetta. Mehän ostamme wuolittain wiljaa noin 100 miljoonan markan arwosta ja kun lisään, että metsäntuotteiden wiennin jälleen suurin wientitawaramme woi ja sen kauppaaminen on juuren wahingonwaaran alaisena, niin waikeata on nyt saada rahat wiljan y. m. wälttämättömien elantotarpeiden hankkimiseksi. Näihin saakka sitä on saatu metfistä ja metfätöistä. Waikka meillä järjestettäisiin kuunkin hätäaputoita, joista jossikin aikaa metfätösläinen saa anfiota, niin mahdoton on saada yli 40,000:lle työn puutteesta kärsiwälle, jokaiselle työtä. Kauan ei kestäne ennen kuin rahan wähyys alkaa tuntua kaikilla. Tosin ei rahaa nykyään paljon ulkomaille maasta wirtaa, mutta sitä enemmän sitä pysähtyy hirttisten käsiin omassa maas-

samme tai menee Wenäjälle, josta olemme pafotettuja yhä enemmän ja enemmän ostamaan wiljaa y. m.

Metsäntuotteiden kaupan pysähtymisestä on ollut seurauksena se, että puutawaraliikfeemme eiwät osta juuri ollenkaan metfiä. Niiden lautatarhat ovat ennestään täynnä tawaroita, joita ei saada myydyksi eikä lastatuksi. Moni sahalaivos on sanonut työläisensä joko irti tai lyhentänht työpäiwää tai pienentänht palkkaa. Moni teollisuuslaitos on tosin jo alkanut undelleen jattaa töitä, mutta suuri on vielä työttömäin joukko. Sa talwi on tulossa. Monen monia anomuksia on annettu hallitukselle rahojen myöntämisestä hätäaputoita warten. Onpa käännyhty metfähallitusten puoleen toiwomuksella, että se järjestäisi krumun metfissä erilaisia metfänhoidollisia töitä hätäaputoiksi. Wiimemainitusta paifasta onkin luwattu töitä antaa, mutta ainoastaan kannattawaa laatua oletwia ja tuskin paljoa suuremmissa määräsä kuin edellisinäkin vuosina.

Kaikkein epäsuotuisimmassa asemassa ovat Pohjois-Suomen asukkaat, joiden, toimmepa sanoa, elinehtoja ovat jokatwotiset haffu- ja wetothyt laajoissa krumun metfissä. Krumun puutawarahuutofaupassa, jossa puita tarjottiin sieltä kaupaksi, ja jota oli juuri jodan puhkeamisen aikaan, ei ollut tarjousten tekijöitä niin runsaasti kuin ennen, ja tarjottiin perin alhaisia hintoja, joten moni kauppa jää hywäksymättä. Täten on tulewana talwena Lapin tukittö-anfiot kowin pienet. Ja kun tehtaita, liikepaikoita, rantakaupungeista wirtaa työttömyä wäkeä yhä enemmän maaleudulle, on samallainen pula melkein kaikilla muuallakin edessä.

Mutta toiwottomiksi emme saa jäädä. Meidän on laskeettava, että jota kestäwä kauan ja toimittawa sen mukaan, mutta on toiwottawa sen loppumista jo kumkuden kulussa. Olemme onnellisia, ettei maamme ole vielä tullut taistelutantereeksi. Meidän on eletäwä edelleen, ja järjestettävä taloutemme kumollisesti. Naskaan ajan ohi aikowat tappelutannermaotkin kunnialla jeltwä, waikka se on heille monin kerroin waikeampi. Miksi emme me? Wfittihien maamiehen on koetettawa järjestää sellaisia töitä, kuten ojituksia, balaneiden aloien istutuksia ja kylwöä, metfän opuhartwennuksia, kala-okituksia y. m. warojensa ja kumkusta mukaan niin paljon kuin mahdollista. Suottoahan antawat osuuskassat. Myöskin säästöpankkien waroja pitäisi tällaisiin töihin woida lainata. Näin rahastoissa oiewat hätäapurahastojen warat on pantawa liikkeeseen. Mlotteita tähän on jo tehtykin. Sainajhwästöjen warastoja käytettäkseen myös nyt tarfotustaan wastaawalla tawalla. Ka kaikin tapwoin on kuntien yhä enemmän turwauduttawa omiin woimiinsa, sillä onhan warmaa, että hallituksen on mahdoton tähtää kaikfia anomuksissa esitettyjä wafimuksia. Eikään myöskin woiwaisi aiatella, että näin hoiffeuseksellisenä aikana kirkollisista kirkon ja wirtatalojen kassoista saataisiin waroja töiden järjestämisestä warten. Renties kämisi niistä ontaminen kumalle lainoia hätäaputoitten teettämiseen, ja ainakin woiwaisiin niissä toimittaa foiden ojituksia ja opuhartwennuksia juuri pappiloiden tiloilla y. m. j.

Onneksi toki metsäntuotteidemme wiennin aleneminen tänä vuonna ei johtunut siitä, että metfät olisimat niin loppuun kulutetut, että se aiheuttaisi wiennin wähenemysden, waan suuressi jodassa on syh si-

hen löydetäwissä. Pafostakin saawat metfämme tämän vuoden aikana ikäänkuin lewähtää. Sodan päättyttyä ja rauhajan tultua, kun häwitettujen kaupunkien ja kyllien raunioille aletaan uutta rakentaa, silloin tarwitaan paljon puita. Puutawaroiden kysyntä wikkastuu ja hinnat kohoawat. Meidänkin maamme puutawarat saawat silloin entistä suuremman menefin. Sen tähden on tämä vuosi otettawa wastaan sellaisena kuin se on tullut, ja on nyt hoidettawa metfiä. Kulojen häwitämät alat on kylwettävä tai istutettawa, opuhartwennuksia ja ojituksia kaswun parantamista warten on toimitettawa ja, ennen kaikkea, ammattitietoja metfänhoidossa hankittawa. Niitä saadaan kumkustitain ilmeistywästä kansantajuisesta Tapi-lehdestä. Siinä annetaan ajottain tietoja myöskin puutawaramarkkinain tilasta ja hintanoteerauksista. Muunkin metfäkirjallisuuden lufemiseen nyt luulisi olevan hywää aikaa. Näin saatuja tietoja woidaan sitten parempien aifojen koittaessa käyttää hywäksi. Metfänomistajien on siis tulewaisuutta warten warustauduttawa ammattitiedoilla ja hoide- tuilla metfillä. Ainoastaan jiten woidaan nyt jodan aiheuttama puutawaroitten wähenyneestä wiennistä syntynt wahinko saada jossain määrin korwatuksi.

E. W-nen.

Sodan vaikutus teollisuuteemme.

Katjaus työmarkkinain nyhtäseen tilaan. 13/8.14.

Mina sodan puhkeamisesta lähtien olemme päivittäin saaneet lukea wies-tejä sen lamauttavista vaikutuksista maamme teollisuuteen. Waikka tois-taiseksi vielä olemmekin sryjässä itse jotatapahtumista, on maailmantalou-des-sa syntynyt seisahdus kuitenkin wä-lillisesti waituttanut meidänkin teol-lisuuteemme, pafottaen teollisuuden-harjoittajia joko kokonaan keskeyttä-mään tai supistamaan tuotantonsa. Tämän johdosta jo syntyneen ja koh-dakkoin odotettavissa olewan työttö-myhden laajuudesta saamme käytettä-wissä olewien tietojen mukaan seura-wan kuwan.

Minoastaan tehdasteollisuutta sil-mäläpitiäen on sodan vaikutusten joh-desta nyt jo työttöminä olewien työn-tekiäin lukumäärä koko maassa aina-fin 4,700. Suuri enemmistö näistä, eli n. 80 % on työskennellyt puuteol-lisuudessa, jossa sodan vaikutukset siis nähtävät ensinnä tuntuneen. Usea suuri saba on pantu seisomaan jo pa-rin kolmen päivän kuluksua sodan al-kamisesta. Myös paperiteollisuudes-sa on jo munitamia tehtaita seisomas-sa. Wiennin keskeytyminen on siis pannut ensimmäiset pyörät seisomaan teollisuudessaamme.

Näiden, toimintansa keskeyttäneiden teollisuuslaitosten lisäksi tulee suuri määrä tehtaita, jotka ovat supistaneet toimintansa, mikä käyden wain 3, 4 tai 5 päivää wiikossa, mikä lyhentäen työpäivän aina 4-tuntiseksi, mikä taas wähentäen työwäkeänsä. Nii-den työntekijäin lukumäärä, jotka wä-hentyneen työansion muodossa täten ovat joutuneet kärsimään sodan wai-kutuksista, voidaan jo nyt laskea wä-hintään 10,400:ksi. Suurin osa niis-tä, eli noin 60 %, työskentelee kuto-mateollisuudessa, puuteollisuuden osalle tulee n. 20 %. Pelko raaka-aineiden loppumisesta on pannut wil-la- ja puuwiilätehtailijämme supis-tamaan tuotantoansa.

Wielä tiedetään, että monisja teol-lisuuslaitoksissa on työwäki sanottu irti ehdollisesti, t. i. työt lopetetaan irtisanomisajan kuluksua, jos raaka-aineiden saanti ja tarwarain kuljetus eivät ole tulleet helpommiksi, mutta päinwastaisessa tapauksessa tullaan töitä jatkamaan. Tällaisen irtisano-misen warassa on tällä hetkellä wähin-tään 4,600 työntekijää, ja päättyy hei-dän irtisanomisaikansa yleensä t. k. 17 ja 23 päivän wälillä.

Työmarkkinain asema on tällä het-kellä siis sellainen, että noin 15,000 työntekijää on sodan vaikutusten joh-dosta jäänyt joko kokonaan työttömäksi tai wähentyneelle työansiolle, samalla kuin tieltäwästi lähes 5,000 työnteki-jää on uhtaamassa käydellinen työttö-myys noin wiikon kuluksua. Noin wiides osa koko maamme teollisuus-töwäkeästä saa siis jo nyt tuntea sodan vaikutuksia. Työttömien luku-määrä koko maassa on todennäköises-ti kuitenkin melkoisesti suurempi, sillä edellä julkaisuksihin lukuihin eivät si-jälly pienemmät teollisuus- ja käsihyö-liikheet.

Helsingissä, elok. 27 p.

Katjaus teollisuuden työmarkkinain tilaan.

Kokonaan työttömiksi joutuneita työ-läisiä oli 7,000, wähennehyille työan-siolle joutuneita n. 23,300 ja ehdolli-sen irtisanomisen warassa olewia n. 9,000.

Wiime torstaista lähtien, jolloin esitimme wiikkokatsauksen teollisuuden työmarkkinain tilaan, on niiden huononemista yhä jatkunut.

Useita, pääasiallisesti pienempiä teollisuuslaitoksia eri puolilla maata, on pantu kokonaan seisomaan. Suo-mattawan osan niistä muodostawat saba, joiden joukossa on sellaisia-kin suurehkoja saba kuin Cederberg & C:n saba Joensuu tienoilla ja Lau-ritjalan saba. Täten kokonaan työttö-miksi joutuneitten työntekijäin luku-määrä nousee wähintään 1,400:aan. Lisäämällä tähän ennen esittämämme luvut saamme tämän kuukauden ku-luksessa työttömiksi joutuneitten teol-lisuus-työntekijöitten lukumääräksi n. 7,700. Kottalaiset Gutzeit ja Salla yhtiö ovat kuitenkin ilmoittaneet, että osalla heidän seisomaan pantujen teh-taitensa työläisiä on vielä yllinää-räisiä töitä, joten työttömien luku-määrä on wähän pienempi, ei kuiten-kaan alle 7,000.

Bisin on niiden tehtaitten luettelo, jotka muodossa tai toisessa ovat su-pistaneet toimintaansa tai ainakin alentaneet työpalkkoja. Näiden joukossa huomataan sellaisia suuria teol-lisuuslaitoksia kuin Jorssan tehtaat, Saastamoisen rullatehtaat, Remi-yhtiön saba y. m. Tällä tawoin wähen-netyille työansiolle joutuneitten työn-tekiäin lukumäärä on kaswanut n. 8,400 työntekijällä ja on heidän koko lukunsa laslujemme mukaan tällä het-kellä wähintään 22,300.

Woimme siis sanoa, että tasa-luvuin n. 30,000 teollisuus-työnteki-jää on tällä hetkellä joko kokonaan wail-la jäännöllistä palkkatuloa tai ainakin tuntuwasti pienennetyn tu-loin. Näiden lisäksi ovat eräät teol-lisuuslaitokset vielä kaiken waralta sanoneet irti työwäkeänsä, aikoen kui-tenkin jattaa töitä, mikäli mahdolis-ta. Tällaisten ehdollisen irtisanomi-sen warassa olewien työntekijäin lu-kumäärän olemme laskeneet n. 9,000:ksi.

Tämä katjaus osottaa maamme teollisuudenharjoittajain menettelyn nyhtäisessä tilanteessa käyneen yhä sel-wemmäksi ja johdonmukaisemmaksi. Samalla kuin kokonaan työttömiksi joutuneitten lukumäärä on lisäänty-nyt suhteellisesti paljoa wähemmän kuin alkunsa, on wähennehyille työansiolle joutuneitten lukumäärä sitäwastoin suuresti kaswanut. Tuotantoa supistamalla, mutta ei kokonaan keskeyttämällä, koettawat teol-lisuudenharjoittajat siis wiedä teolli-suuteemme ja sen työntekijät tämän seisahduskauden läpi.

30/8/5.

Elokuun alusta tähän mennessä koulonaan työttömissä joutuneet työntekijät jaksautuvat eri teollisuudenhaarojen mukaan seuraavasti:

Mhteensä 8,421 työntek.

metalliteollisuudessa	2.960 työnt.
tiivi- ja vi- la- ja hiili-	
ja turvetuotetuollisuudessa	582 "
naftiteollisuudessa	570 "
tuomateollisuudessa	9.675 "
papertuotetuollisuudessa	4.256 "
puuteollisuudessa	7.279 "
rautinto- ja nautinto-	
aineetuotetuollisuudessa	1.855 "
tuffien lauantuotetuollisuudessa	1.200 "

Tämän mukaan on siis laiffiaan

1 SHUTTING OFF THE WATER

Kun työttömyys jo nyt on saanut näin suuren laajuuden, on toivottava, että se yleinen työttömyyskomitea, jonka ajettamisesta on ollut neuvoitteluja, pääsisi aloittamaan toimintansa aiwan ensi tilasta.

6/9.14

Rosonaan työttömiksi joutuneitten
työntekijäin lukumääräksi olemme saa-
neet 8,189 ja jaksanut se eri teollisu-
denhaarojen mukaan seuraavasti:

Mhteenjä 8,189 thönt

Niiden työntekijain lukumääräsi, joissa teollisuus toiminnan supistamisen vuoksi ovat joutuneet vähentyneelle anjioille, olemme saaneet 30,628 ja jakautun se eri teollisuudenhaarojen kesken seuraavasti:

Altogether 30 628 tons

Edellisen mukaan on siis teollisuuden työmarkkinain tila tällä hetkellä sellainen, että vähintään 33,817 työntekijää on työnpuutteen takia tuntuvasti pienennettynä kuloilla. Missä muodossa näiden tulosten pienennys on syntynyt, näkyy seuraavasta:

Yhteensä 38,817 työnt. 100 %

1914

metalliteollisuus	302	työnt.
kuiviteollisuus	1,366	"
kemiallinen teollisuus	160	"
tutkimusteollisuus	133	"
paperiteollisuus	903	"
puitteollisuus	5,512	"
kalvintointiteollisuus	434	"
raakaviljen teollisuus	23	"

914

metalliteollisuus	235	työntek.
EWiteollisuus	1,640	"
kemiallinen teollis.	160	"
automateollisuus	193	"
paperiteollisuus	593	"
puitteollisuus	3,559	"
rautateollisuus	497	"
grafiilinen teollis.	23	"

Sodan alusta kuluu meen parin kuukauden aikana olemme viikottain julkaisseet katkaissia työttömyyden laajuuteen teollisuudessamme. Näiden laskelmien mukaan on kolonaan työttömien lukumäärä osoittanut seuraavia vaihteluja:

Siiden työntekijain lukumäärä, jotka ovat joutuneet pienentyneille palkkataloille, on laskeutunut mukaan tällä hetkellä vähintään 35,837 (viime sunnuntaina 34,107) ja jatkautuu seuraavasti:

metalliteollisuus . . .	3,663	työntek.
kimiteollisuus	1,883	"
kemiallinen teollis. . .	35	"
nahkateollisuus	1,266	"
automateollisuus	9,973	"
paperiteollisuus	6,272	"
puuteollisuus	10,741	"
ravintoaineteollis. . .	35	"
graafillinen teollis. . .	1,319	"
mittotyöntekijöitä . . .	1,200	"

Yhteensä 35,887 työntek.

Viime viikon kuluessa on tähän ryhmään laskettujen työntekijöiden lukumäärä kasvanut kaikkiaan 1,730 työntekijällä, joista kuitenkin suurin osa, eli noin 1,300 työntekijää, on sellaisia, joiden työehdot ovat itse asiassa parantuneet heidän siirtymisjään kokonaan työttömien joukosta tähän ryhmään. Tämä siirtymä on tapahtunut puuteollisuudessa, edellä mainituissa Kotton lahoissa.

Wähennetyillä palkkatuloilla olevien työntekijöiden lukumäärä on vaihdellut viikosta toiseen seuraavasti:

13/s . . .	10,400	työntek.
20/s . . .	13,900	"
27/s . . .	22,300	"
30/s . . .	27,877	"
6/9 . . .	30,628	"
13/9 . . .	33,607	"
20/9 . . .	34,107	"
27/9 . . .	35,887	"

Edellisen mukaan on siis tällä hetkellä vähintään 42,677 teollisuustyöntekijää joko kokonaan työttöminä tai tuntuvasti vähennetyillä palkkatuloilla. Missä muodossa työehtojen huononeminen on kohdannut näitä työntekijöitä, näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	työntek.	%
kokonaan työttömiä . . .	6,840	16
vähennetty työaika . . .	21,621	51
alennettu palkka	13,657	32
epämääräisesti	559	1

Yhteensä 42,677 100

Maikka joiden vaikeutusten johdosta karsimään joutuneitten työntekijöiden koko lukumäärä tällä hetkellä on noin 500 suurempi kuin viikko sitten, on tosiasiallisesti kuitenkin työehtojen parantamisesta ollut huomattavissa sekä kuluneella että edellisellä viikolla. Näiden kahden viikon aikana on parin tuhannen teollisuustyöntekijän työehdoissa tapahtunut käänne parempaan päin, joiden alusta luettuna.

Skofabrikerna i Tammerfors.

Betydande utvidgningar.

Tammerfors kan med rätta betraktas som centrum för skofabrikationen i vårt land. Där äro landets bägge största skofabriker, Tampereen Kenkätehdas och Osakeyhtiö Attila belägna. Till dem sluta sig ännu Hyppösen, Kenkätehdas O.-Y. samt i närheten af staden Hirsilän Kenkätehdas O.-Y. i Orivesi och Finska sko- och läderfabriks A.-B. vid Korkeakoski.

Dessa fabrikers alster spridas öfver allt i landet samt äfven utom dess gränser. Produktionen stiger oupphörligt.

Vid samtliga dessa fabriker planeras nu betydande utvidgningar.

Tampereen kenkätehdas, som innehafves af fabrikanterna Emil Aaltonen, uppför f. n. en ny fabriksbyggnad i hörnet af Tammela parkgata och Kylikkigatan i Tammerfors. Den blir 45 meter lång och uppföres af järnbetong. Tillsammans med en år 1913 uppförd byggnad kommer den att utgöra en mäktig fabrikskomplex. Byggnaden skulle omfatta 4 våningar och en rymlig källare. Hvarje våning utgör en enda stor arbetssal. Salarna i tredje och fjärde våningen komma att stå i förening med salar i den nuvarande fabriken.

Sedan den nya byggnaden blifvit färdig, kommer fabriken's produktion att nästan fördubblas.

Korkeakoski skofabrik uppför i stället för en gammal träbyggnad en ny fabriksbyggnad i två våningar, af tegel och järnbetong. Byggnaden blir 24 meter lång och 13 meter bred. En äldre envåningsbyggnad påbygges med en andra våning. Öfver samtliga fabriksbyggnader uppföres en rymlig vindsvåning, som kan uppvärmas och där vid behof arbets-salar kunna inrättas.

Hirsilän Kenkätehdas O.-Y. utvidgar likaså sin skofabrik. Den 15 augusti blir en ny tvåvåningsbyggnad färdig. Den blir 21 meter lång och 9 meter bred. Dessutom uppföres en ny kraftcentral. — Aam.

Skofabrikerna i Tammerfors.

Enligt Aamulehti återgäfvö vi nyligen uppgifter om utvidgningen af några skofabriker i Tammerfors och dess omgifningar. Samma tidning innehöll i går en redogörelse för utvidgningsarbetena vid den ena af Tammerfors — och hela landets — största skofabriker O. Y. Attila.

O. Y. Attilan kenkätehdas, som innehafves af fabrikanterna A. K. Attila och Edv. Reutto, uppför f. n. i 17:de stadsdelen i Tammerfors en storartad fabrikskomplex, som kommer att omfatta ett helt kvarter. Hufvudbyggnaden blir 60 meter lång, 20 1/2 m. bred samt uppföres dels i 6, dels i 7 våningar. Byggnadsmaterialet är järnbetong. Betongarbetena äro redan slutförda och murningsarbetena ha påbörjats. Byggnadsarbetena begynte redan i september senaste år.

I nedersta våningen inrymmas Kontors- och expeditiionslokaler. Dessa lokaler blifva mycket eleganta och prydas med målningar.

I källarvåningen inrättas en väldig matsal för arbetarna samt en butiklokal för en bland fabriken's arbetare planerad andelsaffär. I södra ändan af kvarteret byggas stora lagermagasin och ett automobilstall. Invid magasinen bygges ett järnvägsspår, som leder till bangården, så att fabriken's varor kunna lastas direkt i järnvägsagnar. Maskinerna från bolagets nuvarande fabrik komma att flyttas öfver till den nya. Nya maskiner skola anskaffas då det blir möjligt att få sådana från utlandet.

Den nuvarande fabriken förändras till läderfabrik. Här lägges dock blott sista handen vid lädret; förberedningen sker i garfveriet i Pyynikki.

Den nya fabriken beräknas blifva färdig den 1 november.

Skohandlarna sammansluta sig.

Inrätta ett gemensamt skokontor.

Landets skohandlande komma att grunda ett bolag, benämndt Kenkäkonttori O.-Y., hvars aktiekapital blir 100,000 mk, men kan höjas till 500,000 mk. Bakom företaget stå skohandlande i Tammerfors, Kotka, Viborg m. m.

Den tidigare synliga uppgiften, att planera om skohandlarnas sammanslutning skulle gått om intet är sålunda oriktig.

Työolot Helsingissä.

Kuvernöörille tehty anomus.

Sonitunverran kunnastusta on omiansa herättämään se täkäläisten sosialististen työväenjärjestöjen asettaman työttömyyskomitean työoloja koskeva anomus uudelleen läänin kuvernöörille, joka oli eilisesä lehdesämme jelsestettuna. Yllättävältä tuntuu jo se, että tällaista anomusta on ollenkaan ollut tarpeellista tehdä tänä talvena, jolloin, kuten kaikki tietävät, työnjaanti on paikkakunnallamme teetettävään kunnuntöiden vuoksi ainakin toistaiseksi hyvä ja parempi kuin muulloin samaan vuodenaikaan. Kahankeuhyisiä työttömäin hyväksi on yllämainitun komitean puolesta myös pantu toimeen pitkin talvea. Kun tästä huolimatta kuitenkin on katsottu tarpeelliseksi waatia kuvernööriä ryhtymään erityisiin toimenpiteisiin nykyisten työolojen johdosta Helsingissä, on sytä koettaa vähän yksityiskohtaisemmin saada selkoa, minkä verran siihen saattaa olla aihetta.

Anomuslupentekijät väittävät ensiksi, että työnantajat (samen kuin toiselta puolen kauppiat) ovat „valittewaa tilannetta hyväkseen käyttäen hankkineet itselleen jellaisia taloudellisia etuja, joita heidän säännöllisissä oloissa olisi ollut mahdoton saavuttaa“, josta seurauksena vieläkin useilla luetelluilla työaloilla palkat ovat alenneet 15—50 prosentilla taikka työajan lyhennyksen kautta työntekijöin tulot ovat vähennetyt puoleen. Tässä yhteydessä emme nyt lajoo laajemmin tuohon sangen ras-kaaseen sytykseen, että teollisuudenharjoittajat ja muut työnantajat olisivat ryhtyneet käyttämään nykyistä tilannetta hyväkseen hankkimaan sen marjolla itselleen epäoikeutettuja taloudellisia etuja työväen kustannuksella. Tällainen sytyös, jos se olewis-ssa arkaluontoisissa oloissa kohdistettaisiin nimiteltyn henkilöön tai liikkeeseen, tuottaisi epäilemättä asianmukaisia seurauksia ja olisi silloin todistettava, että työajanlyhennykset ja palkanalennukset eivät ole johtuneet waikentetusta liikeasemasta, vaan todellakin prityksestä saavuttaa nykytilanteesta epäoikeutettuja ja taloudellisia voittoja. Meillä on puolestamme asemasta se käsitys, että olosuhteiden aiheuttama pakko on joattanut liikeharjoittajat, milloin niin on tapahtunut, vähentämään työwäkeä, lyhentämään työaika j. n. e., ja että tällaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osaksi juuri syystä, että liikkeiden työwäelle voitaisiin tarjota edes mikäli mahdollista työtä ja ansiota.

Mutta sen mukaan kuin olemme woineet tietoja hankkia, on nyt enää wain harvemmillä työaloilla lyhennetty työaika tai alenneet palkat kättännössä. Niin tehdään kirjapainoalalla, riippuen työn wähyhdestä, useissa liikkeissä tavallista lyhyempiä työpäiviä, mutta tiedossamme ei ole että niissä työpalkat muuten olis-
wat vähennetyt. Samoin on laita kirjansitomaisa ja mahdollisesti eräissä käsiammateissa. Useilla työaloilla, misä kohta sodan jälkeen ryhdyttiin supistuksiin, on sitawastoin jälleen palautettu ennalleen. Mitä rakennustöihin tulee, on yritteliäisyyskuten tietty melkein seisaufissa, mutta rakennustyöwäki on kuitenkin

työssä, nimittäin yllämainituissa kunnuntöissä. Nähtävästi ovat warjinaisen ammattityöwäen palkat näinollen tavallista pienemmät, mutta apurityöwäellä tuskin lie siinä kohden walittamista vuodenaikaan nähden, jolloin nämä jefontityöläiset useimmiten ovat työttömät. Metallityöwäellä ovat työolot tavallista paremmat ja teollisuustyöwäellä ovat olosuhteet pääasiasa entisellään. Yleiskuna on käsittääksemme se, etteivät työolot ole nykyisin miehisellä työwäellä Helsingissä juinkaan tavallista waikannat, vaan mieluummin päinwastoin, — ainakin toistaiseksi.

Naisien työaloista ovat anomuslupentekijät kuvernöörille ilmoittaneet, että noin 650 naista nykyisin on työttömänä Helsingissä. Tässä kohden on waikampi saada yksityiskohtaisia tietoja. Syksyn kuluessahan oli naisille täällä sangen runsaasti neulomistöitä tarjolla; nykyisin lienevät nämä työt jonkun verran wähentyneet riippuen waikendesta saada kankaita. Mutta työtä kysyviä naisia ei ole esim. tämän vuoden alussa ilmoittautunut kunnan työnvälitystointoon tavallista runsaammin. Palwelijattarille on työpaittoja riittävästi, woisipa melkein sanoa, että täällä on palwelijattarissa puute. Siwoejattaria, pestijättäriä y. m. jellaisia on toimistoon ilmoittautunut noin 50 ja useat heistä ovat saaneet työtä. Mitä wäkeä nuo 650 työttömä naista ovat, joista kuvernöörille nyt on ilmoitus tehty, on niinollen waikoa sanoa; mahdollisesti on siinä joukossa niitä työmiesten waimoja, joilla syksyn kulussa on ollut neulomistöitä, mahdollisesti myös jellaista rakennustointinnassa ennen kättettyä apuwäkeä, jolla ei ole edellytyksiä neulomatöihin eikä palwelijatarpaittoihin. Merkkillistä wain on, etteivät useimmat näistä ole tiedustelleet työtä kunnan työnvälitystointostosta.

Joka tapauksessa on kai täällä kuitenkin joku määrä naisia, siinä joukossa kuten ilmoitetaan myöskin perheenelättäjiä, työttömänä, ja on niinollen yhteiskunnan sytä kiinnittää huomiota tähän työpuntteeseen. Kunnan hätäaputoimikunnan on mielestämme wiipymättä otettava tämä seikka huomioonsa ryhtäiseen tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kuten muistetaan, laadittiin kunnan hätäaputoimikunnan alotteesta jo syyskuudella ehdotus kaupungin awustamain naistöiden järjestämisestä mahdollisen työttömyhden waralta. Tämä ehdotus lienee vielä kulkemassa kaupungin wirastoissa, wiimästyneenä nähtävästi syystä, ettei ole arweltu toistaiseksi hätäaputöitä tarwittawan. Nyt on kai asianmukaista, että tuo ehdotus wiipymättä joudutetaan waltuustossa ratkaistawaksi ainakin niiltä osiltaan, jotta esiintyneen työttömyhden vuoksi woivat tulla kysy-

myyseen. Mutta samalla, taikka jo sitä ennen, oli mielestämme kaupungin hätäaputoimintunnan kehitettävä työstömiä naisia ilmoittautumaan tunnan työnhövälitystoimistoon, koska kaupungin ei ole työhöytävä ylimääräisillä töillä avustamaan jellaia, jotka eivät ole koettaneet toimiston kautta hankkia itselleen työtä ja ansiota. Silloin kai myös käy selväksi, kuinka laaja naistenyhtelöijän työhönnite todella on.

Mitään tällä hetkellä voimme työ-
oloja pääkaupungissa arvostella, on-
tuo kumernöörille ääsen tehty an-
mus — joka mielestämme, mitä-
kunnan hätäaputoimiviteisiin tulee,
ollit ollut tehtävä kaupungin wal-
tuustolle taikka suoraan kunnan hä-
täaputoimikunnalle — liian hälyntä-
mä. Tässä yhteydessä emme kos-
tettelle anomuksella mainittuja elin-
tarpeiden hintoja enimmäi kauppias-
ten tavarahintoja, jotka nykyisissä
poikkeusoloissa kylläkin voivat tun-
tua raskailta wirtsin pölueläjistä
maan jolla kaikei owat olojuhteist-
riippuvaisia.

Thöölöt Helsingissä.

Työväenjärjestöjen työttömyyssemit-
ten arvo kumerväärin toimenpiteitä
työttömäin hyväksi.

Helsingin työväenjärjestö-
jen työttömyyskomitea on Uuden-
maan läänin kuvernöörille jättämäs-
sään kirjelmässä esittänyt seuraavaa:

Kuten tunnettua, oli ensimmäisiä seuraavissa nyhdyin joiden aiheutta-
maista tilanteesta se, että ensimmäin
teollisuudenharjoittajat ja yleensä
kaikki työnantajat ja toivella puolen
kauppiait, hufuufuupvasta aina pie-
nimpiin jälleenmyyjiin laaffa, alfoi-
vat, mallitella tilannetta hyvää
seen kättäin, hantia ifellein jellai-
ta taloudellista etuja, joita heidän
jäännöllisissä oloissa oli ollut mah-
doton laamuttaa.

Päätti sitä, että työnantajat useilla eri aloilla vähensivät tähtämäänsä työhönsä laureksa määräänsä, alensivat he työläisten palkkoja aivan luotettomasti tuihtuensa jamaalla luotettomasti työhönsä näiden työläisten työtaksaa. Muutamilla aloilla kuten rakennus-, laatuollisuus-, kauppa-, maunafuuri-, firjapaja- ja firjanjittomalla ovat palkat alennetut 15—50 %, ensintään huonotontottamatta sitä, ollo nuijien tilanteeseen palkottavana syynä tahi ei. Päätti näitä palkkojen alennuksia, maunfuuksia työläisten taloudellista ajamaa eri teollisuusaloilla toimeenpantut työhönsä luotettomasti, jotka ovat vähentäneet työhönsä tuihtuista useassa tapauksessa toien puolen, sekä naisten keskuudessa malliessa fuuri työhönsä. Kerätyt tilastot mukaan on Helsingissä nykyään n. 650 työtöntä naista, joista fuurin oia on perheellisiä. Tämän laajasti huonontaa työtätevään luotan eluhoia mitä fuuriamassa määrässä elin-terpeiden fuuhtuun tuihtuaminen.

Ollaajettuht, työläisten elinehtoi-
 hin fuuresti waituttamatt tofajatt pu-
 fottamatt hafijoita fääntymään fu-
 uernööri puoleen anontufella, että
 fuurnööri meluhoitattai Seflingin
 finnan toimittamaan jopinaan työlä-
 ihyään työpuitetta färejowille naifil-
 le; että fuurnööri teffii waitawauia
 eittäheän työnantajia fohjintui-
 masti polkemasta työläisten palkkoi-
 jefä että fuurnööri ottaifapteen
 rajahintoja määritelmiesä elintarpei-
 den työläisten toimeentulomahdol-
 liuuden nufjisten palkfaalojen waito-
 tesia jefä eittäifi kauppann jefi wa-
 raftofia tallettamaa tahi muulla ta-
 malla jaamasta aikaan elintarpeiden
 puitetta ja fitten waituttamasta ni-
 den hintainnoupuun.

Wäliurakat ja palkat.

(S. S.) Miesiä ja naimalehdistäm-
me on viime päivinä ollut uutisia ja
kirjoituksia niistä nälfäpaloista, joita
ainakin jottut kruununtillauksi
saaneet väliuutisoihiat makfawot ko-
titeollisuudenesa toimimille naisille.
On wiitattu siihen, että Englannissa
on waatetuksellisuuden koitipönteki-
jööille määrätty minimipalkat, ja mel-
keinpa waikettut, että meillä ei ole
waastawasta jäänkössii käytettävissä.
Missähan jekin onnellista sodan tulos-
ta, jos sen johdosta yhteiskuntapoliiti-
tinen omatunnot heräsi juurelta ylei-
sötkä ja tämä huomaisi, että suoranai-
nen palkkalinjajääntö ei ole niin-
kään pelottawa waan toisinaan hywin-
fin tarpeellinen asia. Mitä nyt meil-
lä kuitenkaan ei ole twollaista palkka-
lautautumista kosfewaa lainjääntöä,
ja sittenkin pitäisi woida jotakin tehdä.

Turussa oivat hätäaputoimiteat ot-
taneet asian ojaajeen ja jameet
asianomaistet wäliluratoittijfat taipi-
maan mahjamaan pareimpia polioffa
paitoin ompelusia, kuin mitä ensin
oli luvattu. Erotus on siffi suuri, että
heti nälee, kuinka kannattavaa juur-
ten hanfintojen toimittaminen jaa-
taa olla wäliluratoittijoille, sillä otat-
tattavaa on, että nämä elwät hywä-
lä oiffi juostuneet korotuffin, ellei
heillä fittentii oiffi kiedossa tyhydtä-
mä nettoaffio hanfinnastaan.

Mutta tuollaisesta palkkainjärjestelystä työttömyydessä kaupungissa voi olla jekin vaara, että asianomaiset välttämättömät siirtävät toisille työmarkkinoille, missä ei työllisesti käydä ainoihin käteisiin eikä vaivasta työntekijöiden minimipalkkoja. Jos niin käy, loppuu paikkakunnalla että jadoilla näillä työ kokonaan, he eivät saa edes näillä palkkojakaan, ja silloin vasta alkaa hätäapufunditeille vaikein työ.

Jos johonkin wälilurakoissa maffet-
 lojen palkkojen järjestelyyn on ryh-
 dyttävä, pitää se tehdä niin yleisesti
 kuin mahdollista. Yleisimpänä järjes-
 telymotona on tietenkin lainjäävän-
 tä. Mutta senkin puitteissa voidaan
 ryhtyä yleisiin koko maata käsitteviin
 palkanjärjestelyihin, silloin kun ovat
 puheena hallitusviranomaisien anta-
 mat wälilurakat. Englannissa ja
 Ranskassa, mainitsikeni wain Wenä-
 jän waltakunnan kaffi fuurinta lii-
 toleista, on kaikkii hallituswiran-
 omaisten letemiin hankinto- tai wälilurak-
 kiojopimuksiin otettava muun
 muassa ehto, jota kaikkia paikallisten
 palkkalojen mukaisen tyypittävän ja
 toivman palkanmaksun wälilurakkoij-
 jan työntekijöille. Urakkiojopimuksia
 seurauat mahwistetut palkkalizat.
 Olfiofohan jellaisten ehojen jätämien
 tilaajan puolelta nukkään mitään
 mahdottomuus hallittujen antamisja,
 miljooniin noufemisja wälilurakkiois-
 jä? Kun on tyhmys fuurissa miljo-
 nahankinnoissa maffetuista nälkäpal-
 toista, kaffenlastien wälkäfien koi-
 tuntuomasta rikastumisesta waaran-
 aikaan jofa waltakunnan toi sen uu-
 rastawain jofaferrosten kustannuf-
 jella, silloin ei riittä, että kädään
 astaan fiinni wain Turussa tai
 muilla erityijillä paikkafunilla, silloin
 ovat tarpeen laajennumat, yleisemmät
 toimenpiteet. Ja jellaifet toimenpiteet

ovat täysin mahdolliset urakkajopi-
musten kautta, ilman mitään edu-
suntatietä tapahtuvaa lainjäädäntöä.
C. W.

**Helsingfors kommunala arbetsförmedlings-
byrå och arbetarna.** 3/2 14

Ett gif akt till arbetarna.

Direktionen för Helsingfors kommunala arbetsförmedlingsbyrå har till Helsingfors arbetarbefolkning riktat följande skrifvelse:

Världskriget, för hvars omedelbara härjningar våra kuster hittills gått fria, har redan sträckt sina olycksbringande verkningar till vårt ekonomiska lif, i all synnerhet till arbetsförhållandena och däraf beroende förvärmöjligheter. Arbetsbristen kommer synbarligen snart att vara mycket allmän i vårt land men såsom massföretelse kommer den främst att göra sig kännbar här i landets hufvudstad.

Visserligen hafva talrika arbetarfamiljer härifrån begifvit sig till landsbygden och sålunda har de för arbetslöshet utsattas antal på denna ört minskats. Visserligen har ett stort antal arbetare för någon tid haft anställning vid arbeten, som af myndigheter föranstallts för tillfälligt behof. Och visserligen hafva yrkeskunnska kvinnor fått tillgång till särskilda arbeten för vissa af det nuvarande låget bejngade ändamål.

Men å andra sidan står affärslivet öfver hufvud stilla. Hamnkajerna stå tomma. De industriella inrättningar- na dels inställa, dels inskränka sin tillverkning. Handverkierna lida brist på beställningar. Den så uppkomna totala eller partiella arbetslösheten sprider sig äfven till högre ställ- da kontagare, såsom tekniska biträ- den och kontorspersonal. Den i vår kretsar aftagande konsumtionsförmå- gan drar alltså snärvare gränser för tillgången till arbete.

Äfven för dem, åt hvilka regelbundenhet och aflofnadt arbete fortfarande erbjuder tillräckliga förvärfsmöjligheter, kan den instundande hösten och vintern medföra oförutsedda svårigheter, måhända större än annorstädes i landet. Redan nu tillskyndas krigstillståndet och dess kraf Helsingfors stad betydande extra utgifter. Samtidigt minskas kommunens inkomster af trafikavgifter, gas och elektricitet samt, i följd af det sjunkande värdet, äfven af förfallna utskylder. Under sådana omständigheter är kommunen tvungen att erbjuda de fattiga en betydande hjälp, endast med försiktighet anvisa medel för tillgodoseende af den fredliga värdagens behof. Och om de egentliga krigsoperationerna komma att beröra

**Thöriitaisunffa
wältettäwä.**

Meidän ennen kerrotut, millä ta-
 walla eri teollisuuslaitoksissamme on
 laeitettu järjestää ajat niin, että ty-
 tyissä voittaisioloja tehtaita ja työ-
 maita kuitenkin voitaisiin pitää käy-
 nissä, joten niiden työviele jäisi ai-
 naakin jonkinvertainen, joskin pienen-
 tynyt työmäärä. Usealla taholla on
 tehtaat jätetty käyntiin kolmeksi tai
 neljäksi päiväksi viikossa, toisaalla on
 työntunteja pidetty kolhi vähennetty,
 palfalla pieninä järeissä entiselleen.
 Kaikilla teollisuusaloilla ei tällainen,
 työväestölle nähtävästi mieluisin,
 järjestely kuitenkaan käy käynnissä, vaan
 on niissä ryhdyttävä toisenlaisiin toi-
 menpiteisiin, jos niistä löydetä moita
 jatkaa. Minkälaiset ne ovat, se riip-
 pui oloajusteista eri työaloilla. Meitä
 on kuitenkin ollut harkittavissa,
 että työnantajat ovat voittaneet teh-
 dä voitavansa pitämään työmäärän
 työssä, nimen on toimenpiteillä heidän

vårt land — hvilket icke är utom
möjligheternas gränser — komme
hufvudstaden sannolikt att i främsta
rummet få kännning häraf. Så blefve
t. ex. redan tillgången på lifsmed
och bränsle, på grund af störningar i
den regelbundna trafiken, säkerligen
svårare i Helsingfors än i landsorten.
Arbetarna & andra orter
varnas att begifva sig
till Helsingfors.

Direktionen för Helsingfors kommunala arbetsförmedlingsbyrå, hvilken äger följa med och utjämna tillgången och efterfrågan på arbete i denna stad, har ansett det vara sin plikt att bringa ofvan anförda synpunkter i arbetarnas allvariga åtanke. I all synnerhet varnar direktionen arbetarbefolkningen på andra orter att begifva sig hit och skändade försämrade den allmänna tryckta arbetsmarknaden för sina kamrater härstädes.

År arbetarna på denna ort åter är det väl många arbetslösa eller för arbetsbrist utsatt, som lättare kunde slå sig fram genom den svåra tiden genom att söka sig till landsbygdens billigare lefnadsförhållanden, såderles om han har något besparingar. Beträffande på landsbygden till buds stående arbeten meddelas uppgifter å den kommunala arbetsförmedlingsbyrå. Direktionen uppmanar alltså samtliga här boende, hvilka hafva ens några utkomstblijgheter på annan ort, att utnyttja dessa möjligheter och sålunda underlätta deras läge, hvilka tillstånd till trots äro tyvynna att kvarstanna härstädes.

Kommunen drager visserligen, såvidt möjlighet, försorg om sina nödställ-
da medlemmar, men under sådana til-
fäll, då samhällets krafter äfven annars
är sällsynt godtagas i anspråk,
så kommunens möjligheter i afseende
på anordnandet af allmänna arbet-
en och understöd begränsade. Det
är därför hvarje medborgares plikt
att så begä, att han icke öfver utän-
kast den börda, som pålågts alla.

Helsingfors den 31 augusti 1914.
Direktionen för Helsing-
fors kommunala arbets-
förmedlingsbyrå.

Anhålles att landsortstidningarna
behagade återgifva ofvanstående
meddelande.

tahollaan ollut wallan hataatami
luonne, koska monella työmäärä tää-
nyn myönteisissä, jollein maastajien-
nin mahdollisuudet ovat fangen pie-
net ja kotimaiset tilonjettelin ovat fu-
pištuneet, valmistaa marastoon, tie-
kämättä finkia fangen niin on tapah-
tunut, finkia fangen fango- y. m. tap-
piet ovat fangittawät.

Meenää on työväentien taholla tämä tilanne oivalluttu ja sitä selvemmin, kuta suurempia työväen joukkoja laillailla rupee liikkumaan. Mutta vielä täällä on näistä toimenpiteistä kumminakin, varsinkin jos työväen väentämisen on ollut kysymyksestä, oikentunut riittäjijä.

Sinä juhkeessa oli kolkassa äästen
ilmennyt, nyt jo onneksi siunuttettu,
riittäinsä kivaava. O. Y. Gutzeit ja
Rumpp. oli siellä ilmoittanut alotta-
wanja työt seijahduksissa piteillä sa-
hoillaan ja jellulohkehtakaallaan, mut-
ta jontun verran alennetuilla työpä-
loilla, jota alennus tietysti oli tarvoi-
tettu ainoastaan tilapäiseksi, jota-aian
kestäväksi. Työnantajain taholta
ilmoitettiin, että nykyisessä oloju-
sissa

odottomattomien suuren mittien 5 ma-

teistä ei korkeammilla palkoilla voida töitä ollaan panna käyntiin ja ettei nähtävästi edellytyksiä tule palko mitään voittoa yhtiölle, joka vain työhätäa lieventääseen panisi teollisuuslaitoksensa käyntiin. Mutta asianomaista työväkeä edustavan järjestön, sahatyöntekijäin liiton, taholta vastattiin, että ehdotettuihin alennuksiin (20 ja 15 prosenttia) ei voitua suostua eikä jäs tarjotuilla ehdoilla palata työhön. Näyttipä jo hetken jillä, kuin ei töitä saataisiakaan Kotkan mainituilla juurilla työmailla käyntiin työväen itsepäisyyden vuoksi. Mutta nähtävästi Suomen ammattijärjestöjen hallinnon välityksellä saatiin kuitenkin tuo ilmi puheesta työriita syrjäytetty. Työväki suostui lopulta tarjottuihin ehtoihin ja työt saatiin viime torstaina käyntiin, epäilemättä suureksi helpotukseksi koko palkkavunnalle ja sen työoloille.

Eräs toinen samanlainen, joskin pienempää alaa koskeva erimielisyys nähtävästi nykyisin olevan syntymässä täällä Selsingissä. Tällaiset puuseppätehtaat ovat, mikäli julkisuudessa on kerrottu, voimakkaasti, ahtaan ajan vuoksi harvinaiset olevansa päätetut huonon alentamaan sekä tuntipalkkaa (10 prosenttia) että uraspalkkaa, ja ilmoittaneet siitä asianomaisille työläisjärjestöille. Nämä ovat pitäneet asian johdosta kokuksia ja päättäneet vastustaa työnantajain vaatimusta. Silinä kannalla asia nyt on.

Emme tunne tarkemmin työoloja puheenolevalla alalla emmekä nykyisen tilanteen vaikeudesta niihin. Mutta meidän on vaikea käsittää, että työhymyjesä olevatkaan tehtaat nykyisellä vakavana aikana nykyisimät pu-

heenalaisen toimenpiteeseen, ilman että asema todella tuottaisi heille sellaisia vaikeuksia, jotka pakottavat heitä alentamaan tavallisia työpalkkoja. Toisin sanoen on meidän vaikea uskoa, että he tahtoisivat kättää nykyistä tilannetta vain tekosyynä työväen palkkoja polkeakseen, mikä epäilemättä olisiikin moitittava teko.

Näin ollen olisi meistä työväenfin taholta tässäkin tapauksessa asema tyhystin harvittava, ennenkuin ryhdytään mainitusta syystä nykyhetkellä esim. työnseisauksta aiheuttamaan. Keskusteltiin on työpalkkain vaikea vähäisempikin ja väliaikainen vähentymisen aina itävä ilmiö. Mutta aika on vaikea nykyoloissa yleensä kaikille. Kun ottaa huomioon, että sama ilmiö, palkkojen pienentyminen, äskén on pafosta käynyt tavalliseksi monella muulla alalla, kuten kaupan ja käsityön, jopa henkisenkin työn, alalla, ja että monet pitävät itseään onnellisina säilyttäessään silläkään ehdolla työpalkkanja, jonka useat muut menettävät, niin pitäisi tämän työhymyksen esiintyä niille työläisille, joille kuitenkin, jospa pienentyntiin, työansio jää, toisessa valossa. Olisi otettava, että työnantajainkin mahdollisuudet pitää työnjä käynnissä nykyisin ovat hyvin rajoitetut, joten liiaksi pöngettäminen ei voi olla viisasta.

Muistaaksemme on samanlaisista riskiittää ilmaantunut samasta syystä vielä muuallakin. Sen päätöksen, johon Kotkan sahatyöväki, kuten edellä kerrottiin, lopulta tällaisessa työhymyksesjä tuli, pitäisi mielestämme keltava esimerkki muuallakin. Työriitojen virittämistä nykyoloissa olisi koko yhteiskunnan kannalta vältettävä, sillä sen käy tätä nykyä muutenkin vaikeaksi täyttää velvollisuutensa hankkimalla hätäaputöitä ja muuta apua niille työläisjoukoille, jotka hallitsematon aseman vuoksi ovat työttömiä.

Vår skogshushållning och kriget. 26/8. 14.

Uttalanden om åtgärder till arbetsbristens afhjälpande.

Uti dagspressen ha i dessa dagar synts en hel del uttalanden om arbetslöshetens bekämpande, hvarvid bl. a. berörts spörsmålet, huru vår förnämsta nationalförmögenhet, våra skogar kunde utnyttjas för arbetsbristens lindrande. Flere uppslag ha jämväl härutinnan framförts.

En af våra medarbetare har varit i tillfälle att samtala med personer i besittning af vidsträckt sakkunskap på hithörande områden. Här nedan återges i sammanträngd form hvad vår medarbetare erfarit.

Direkta nödhjälpsarbeten. — Skogsrensnings- och utdikningsarbeten.

Bland åtgärder, som föreslagits till lindrande af den af kriget förorsakade arbetslösheten, ha bl. a. föreslagits skogsrensningar och utdikningar.

Hvad dessa arbeten vidkommer, — yttrade en af våra sagesmän, — böra de, så vidt man afser att utgallra tvinnande och dåliga plantor, ett arbete som näppeligen kan företagas i större utsträckning, i hvarje fall utföras under sakkunnig ledning. Detta arbete kan sålunda icke i större grad lindra arbetslösheten. Afser man åter med rensningsarbetena afverkning af skadade och trånvuxna träd och hjälpgalningsvirke, dugligt till brännved, så böra äfven dessa arbeten utföras under sakkunnig ledning för att icke verka rent af skadliga.

Anskaffandet af bränsle bör emellertid nu stå på dagordningen, då tillförseln af kol och koks, om icke helt förhindrats, så dock i hög grad försvärats. Veden är en synnerligen kurant vara, framhöll vår sagesman. Den kan lagras flere år å rad och sålunda betydande kvantiteter uppbevaras. Här må erinras om, att t. ex. våra järnvägar årligen konsumera bränsle, motsvarande inemot 1,200,000 m³. Häraf åtgå 2/3 till eldning af lokomotiv, resten till annat bränsle. — Och i förbigående kunde ju här, i detta sammanhang, kallas i minnet, att i Sverige försöken med brännstorf slagit rätt väl ut — ett bränsle som med fördel kan användas vid all maskineldning.

Hvad nu skogsutdikningsarbetena beträffar, hvarom ju fråga sedan var, har erfarenheten såväl från eget land som från Sverige ådagalagt, att man får vara synnerligen försiktig med dylika arbeten för att dessa skola vara ekonomiskt lönande. I alla händelser erfordras af fullt sakkunnig person utförda planer och vidlyftiga undersökningar; innan dessa äro gjorda, vore det lindrigast sagdt förhastadt att börja med omfattande utdiknings- och torrlägningsarbeten å våra kärr- och myrmarker.

— Jag utgår som synes — insköt vår sagesman — från synpunkten, att nödhjälpsarbetet bör vara ekonomiskt lönande eller rentabelt. Denna princip är ju äfven socialt sedt den allmänt omfattade eller vedertagna.

— Endast i sådana fall kunna dikningsarbeten rekommenderas, där marken är odlingsbar och lätt att utdika. Vi borde ju för öfrigt vara varnade för vissa utdikningsarbeten; jag nämner det i Pello mosse m. fl. Utförda som nödhjälpsarbeten ha dessa utfallit så, att om medlen icke kunna sägas ha varit helt bortkastade, så ha de i alla fall ingalunda varit väl använda.

Erfarenheten manar — slöt vår sagesman — till yttersta försiktighet med dylika arbeten, och jag tror ingalunda, att de ens i närvarande stund generellt kunna eller böra rekommenderas.

Träförädlingsindustrins läge. — Statens virkesauktioner.

Våra träförädlingsaffärers läge är naturligtvis för närvarande ytterst svårt på grund af det utbrutna kriget. I synnerhet är detta faller med trävaruindustrin i Kotka skeppningsdistrikt. Exportörerna fingo under vår- och försommaren utkämpa en långvarig strejk, under hvilken hvarken försäkring eller utskIPPING kunde äga rum, om man undantager några under juni och juli månader utskippade smärre partier. Följderna här-af äro, att brädgårdarna stå fyllda af försägad vara; och hvad som är viktigare, sågarna ha sin stockfångst fylld med oförsäadt, under senaste vinter nedflottadt virke för nästan ett helt års försäkring. Vår trävaruindustris ställning är, det kan tilläggas, för ögonblicket ytterst vansk-

lig jämväl därigenom, att man icke lyckats införa nödiga kemikalier. Förutom att naturligtvis afsättningen är omöjliggjord.

Situationen har — såsom en sakkunnig person för vår medarbetare påpekat — synnerligen illustrativt framträdt vid statens virkesauktioner. Vid auktionen i Tammerfors var konkurrensen till Pajane vattensystem ytterst ringa på grund där-af, att de flesta bland de större afnämarna inga anbud gjorde. I Lappmarkens och Kemi inspektionsdistrikt voro anbudena genomgående låga, detta förorsakadt dels af att de svenska spekulanterna uteblefvo, dels där-af, att auktionen förrättades den 6 aug., således några dagar efter krigets utbrott, då paniken var störst. I Ijo och Uleå inspektionsdistrikt voro anbudena något bättre; i Kuopio och Viborgs län något under det normala, medan desamma i Abo och Björneborgs län i allmänhet voro relativt tillfredsställande.

— Det vore nu uppenbart den största olycka, om vår träförädlingsindustri nödgades upphöra med sin verksamhet. I hela norra Finland, i vidsträckt delar af nordöstra Karelen och af mellersta Finland är befolkningens utkomst till en god del beroende af möjligheten att erhålla skogsafverknings- och flottningsarbete. Afstanna dessa arbeten, kommer en betydande del af befolkningen att sakna existensmöjligheter, då den lefver från hand till mun. Det vore sålunda af yttersta vikt, att dessa arbeten kunde fortgå; — att bankerna, kanske i främsta rummet, borde reservera kapital för trävaruindustrin har ju redan i dagspressen från flere håll framförts.

Men af största vikt vore äfven, att statsverket vid auktionsanbudens godkännande beaktade å ena sidan det svåra läge, i hvilket våra träförädlingsindustrier befinna sig, samt å andra sidan tillfället att bereda arbetsmöjlighet för talrika skaror, hvilka stå inför hotande arbetslöshet.

Det kunde visserligen förefalla — fortsatte vår interlokutör — som om det under de vanskliga förhållanden, hvilka nu äro rådande, vore förenadt med en viss risk att göra inköp ur kronoskogarna. Så alltför stor är denna risk emellertid icke. Ty uttagningstiden från kronoskogarna är två år och denna tid kan ytterligare prolongeras med tvenne år. Inom denna tid må man ju våga hoppas, att kriget upphört, och då kommer själfvallet efterfrågan å virke af alla slag att vara ofantligt stor.

— En af vår medarbetare tillsporde, i trävaruindustrin mycket verserad person kunde därför icke nog varmt betona önskningsmålet, att statsverket måtte godkänna äfven sådana auktionsanbud å virke från kronoskogarna, som under normala förhållanden vore oantagliga, emedan de förefalla alltför låga. — Man kunde ju eventuellt föreställa sig, att staten i stället skulle föreskrifva, att en del af det virke, som nu för låga pris inropats, måste afverkas detta år. Ett annat önskningsmål vore, att statsverket beredde inköparna lättnad eller prolongerade tiden för virkets betalning, så att industriidkarna icke på grund af rådande penningbrist genom virkesprisens inbetalning inom föreskrifven tid bereddes svårigheter. En möjlighet, som man kan antaga att forstförvaltningen icke förbisett, är ju också att utlysa nya auktioner i distrikt, där alltför oantagliga anbud gjorts.

Det torde för öfrigt vara fallet, att statsverket äfven tidigare vid godkännande af de gjorda anbudena jämväl tagit i betraktande att tillfälle till arbetsförtjänst bereddes i olika delar af landet, där befolkningen med skäl eller ej vant sig att basera sin utkomst på skogsarbetena.

Statsjärnvägarnas virkesuppköp. — Ved ur kronoskogarna.

Ofvan yttrades redan, att bränslebrist icke är utesluten, och att det förty galler att på alla områden utfinna medel att afhjälpa densamma.

— Vår största arbetsgifvare är staten, framhöll vår interlokutör. Då man nu frågar sig, hvilka arbeten staten kunde utan men för sig själf igångsätta, — af naturliga skäl förbigås järnvägs-, vägbyggnads- och strömränsningsarbeten, — så äger man närmast tänka sig att forstförvaltningen i vidsträcktare mån skulle låta afverka sådana skogsprodukter, som för närvarande äro kuranta.

Sågtimmer böra eller kunna icke afverkas, om de icke kunna försägas; och de kunna naturligtvis icke försäga, om de ej finna afsättning. Den kurantaste varan är nu ved och sliprar, af hvilken sistnämnda artikel ju statsjärnvägarna torde årligen konsumera en mycket anmärkningsvärd kvantitet, c:a 600.000 st.

— Och här insköt sagesmannen, att vederbörande funktionärer vid statsjärnvägarna understundom onödigt trakasserat och kräft prima virke. Att hoppas vore nu, att man från statsjärnvägarnas sida, under exceptionella förhållanden, icke förföre öfverhöfvan strängt vid mottagandet af brännved, då ju olika kvaliteter mer än godt kunna vinna användning för

statsjärnvägarnas behof — i en så stor affär som statsjärnvägarnas gälder det ju faktiskt något större och mera än vedens beskaffenhet i någon tjänstemans kakelugn eller badstuga.

Äfven denne af vår medarbetare tillsporde sagesman betonade, att ifrågavarande virkesslag, ved och sliprar, borde närmast afverkas, med så mycket större skäl, som dessa produkter utan synnerligt men kunna lagras några år. Man kan väl dessutom antaga, att vedbränsle i långt större utsträckning än förut skall vinna användning vid industrierna, såsom ersättning för kol och koks. Konsumtionen kommer sålunda osvikligt att stiga.

— Önskligt synes, förefaller det äfven lekmannen, att de, som handhafva förvaltningen af våra kronoskogar, ville beakta dylika rent praktiska synpunkter och genom att

Det ser ut som om man helt enkelt icke ännu velat eller kunnat grunda det nya bolaget Turva samt därför ej heller brytt sig om att taga reda på om dess bolagsordning vunnit stadfästelse eller icke. T. f. verkställande direktören har, som redan sades, förklarat hela aktiekapitalet fulltecknad, likaså har han kategoriskt förklarat att reassuradörerna icke vore bland aktietecknarna. Äfven meddelades för bolagsstämman den 20 juli att återförsäkringsfrågan, det största hindret för rekonstruktionen, ordnats på ett tillfredsställande sätt. Men det oaktadt förklarar bolagets ledning att, förutom att stadfästelse å bolagsordningen ännu icke erhållits, „det nyss utbrutna kriget omöjliggör alla underhandlingar med Fennias utländska återförsäkrare” och därmed äfven Turvas grundande. Då enligt t. f. direktörens bestämda utsago reassuradörerna icke äro bland aktietecknarna och reassuransfrågan redan i juli, enligt uppgift, vid bolagsstämma erhållit sin

Jordägarnas ställning till frågan.

Flnska agrarbyrån har verkställt en enquete.

Med anledning af den stagnation i arbetena i stads- och industrisamhälletna det inträdda krigstillståndet medfört och den förhoppning man i tidningspressen uttalat om jordbrukarnas möjligheter att bereda de arbetslösa utkomst utsände Finska agrarbyrån den 15 augusti en cirkulärfrågan i ämnet till bemärkta jordbrukare och kommunalmän i Nyland, Södra Tavastland och södra delen af Åbo län. Svaren ha nu till största delen inläupit. Då man ej tidigare haft någon faktisk grund att bygga på och jordbrukare icke offentligt uttalat sig i frågan — på få undantag när — har det sitt intresse att taga del af en resumé af de till Finska agrarbyrån inlämnade svaren.

Jordbrukarna ha med allvar tagit itu med saken. De, som mottagit Agrarbyråns cirkulär, ha hållit privata sammankomster och företagit resor samt afgifvit svaren på grund af de uttalanden som därvid föllits.

Jordägarna kunna icke i år glädjas öfver en god skörd och motse därför ej ens vanliga årsinkomster. Redan nu betunga arbetslöserna utgiftsstaten i hög grad, hvarför jordbrukarna icke kunna utföra ens vanliga extra arbeten i år utan att riskera sin ekonomiska ställning och skulle därför t. o. m. godt kunna afstå arbetare. Och då sägrörelsen afstannar kan man icke tänka på att börja med skogshyggen, som annars erbjudit ortens lösa befolkning arbetsförtjänst. Att jordbrukarna skulle kunna taga emot de arbetare, som städerna och industrierna dragit ifrån jordbruket men nu skjuta ifrån sig, är därför svårt.

Då faran af arbetslöshet är så öfverhängande och hvarje medborgare har sina plikter och skyldigheter härvidlag, tror man dock, att jordbrukarna kunna hålla sina i årstjänst städsade arbetare, på hvilka de måste tänka i första hand. I andra hand kommer ortens samliga lösa befolkning. Också denna torde man i hufvudsak om icke större industri finnas på orten kunna bereda arbete, om ock lönen mest måste utgöras i naturprodukter och ej kan vara större än att familjerna kunna födas. Några ha ock tänkt på de å orten hemmahörande industriarbetarna, hvilka i någon mån kunde få arbete mot statlön, men ställer sig frågan synnerligen svår med afseende å bostäderna, särskildt om arbetarna föra sina familjer med sig. Under alla förhållanden kunna jordbrukarna ej rå med större löner åt extra arbetare än att de ej svälta ihjäl.

Arbeten skulle nog dock i viss mån kunna finnas inom landthushållningen, men penningar fås ej till lönernas utbetalning. 8 proc. penningar äro omöjliga. Om jordägarna till en del

kunna emottaga arbetare, behöfves det därför hjälp äfven från annat håll. Man har uttalat förhoppningen, att de stadssamhällen och industrier, som uppsagt sina arbetare, ändock måtte göra något för dem, exempelvis efter samråd med jordbrukare, som tagit arbetarna i arbete, deltaga, om ock i liten grad, till underhållet af familjerna. Och man frågar, huruvida ej det skall var möjligt att penninginrättningarna kunna sänka sina räntesatser och mera tänka på landsbygden. Försäkringsinstitutet, som till stor del ha sina pengar från landsbygden, borde väl ock kunna göra något i saken. Kommunerna ha ju en del arbeten, som under dessa tider kunde utföras, men kommunerna äro till stor del i samma belägenhet som de privata jordägarna, de ha ej pengar. Några anse också, att det vore lyckligare om nödhjälpsarbetena omhänderhades af privata personer, som bättre än allmänna institutioner kunna placera arbetarna i arbeten, som verkligt kunna bli af nytta, och syfta härmed äfven på arbetstakten vid stats- och kommunala arbeten.

Sådana förhållandena äro måste själfklart kommunerna och i främsta rummet staten göra något. Staten har redan i sina skogsarealer ett vidsträckt arbetsfält. Och staten kunde äfven indirekt i många afseenden underlätta jordbrukarnas åtgärder för att trygga de arbetslösa. I främsta rummet borde staten försöka lätta penningmarknaden, och såvidt möjligt själf utlåna billiga penningar för nödhjälpsarbeten. Vidare borde staten bättre sörja för exporten af landbruksprodukter. Smörpriset stiger i England och likaså mjölkpriset i St. Petersburg, dit tillförseln af mjölk från Östersjöprovinserna afstannat, men kommunikationerna äro dåliga och frakten baserad på förtjänst åt staten. Ostmarknaden är ock god i Ryssland, men jordägarna här i Finland, som leverera mjölk till ostmejerier, ha ej fått likvid, då ostarna ej kunnat afgå.

Några landsortskommuner ha redan beslutat inrätta arbetsförmedlingsbyråer. Man anser ock, att en centralbyrå för förmedling mellan de kommunala arbetsbyråerna å ena sidan samt staten, stadskommunerna, industrierna och penninginrättningarna å andra sidan vore nödvändig i organisationen för bistående af de arbetslösa.

Möjligheterna att bereda lösa arbetare förtjänst på landsbygden synas sålunda ej vara stora, sådana förhållandena nu äro. Men vidtagas åtgärder snabbt och äro alla medvetna om sina skyldigheter, anses landet kunna bli redo att möta den af krigstillståndet uppkomna situationen.

— **Paikden trööttömät kääntöneet**
Fimernöörin puoleen. Wiime lauantaina tötettiin 112 Paikden trööttömän trööttöiden puolesta Sämeen Väenin fuernöörille Kirjelmä, missä anotaan m. m. että Fimernööri melkoittoi Paikden fuernaimmaltuuston jorieskämään kätöönutöitä niin pian kuin mahdollista ja että Fimernööri määräi jos mahdollista kätöönutöistä maksimimäärä 2 m. 50 p. nöimöitä maksimimäärä 3 m. perheellille sekä hemömieheille 6 m.

— **Kää kätöneet Lapuanjoesta.**
Wiime perjantaina maisten pölä kätötimät jätet Lapuanjoesta, jossa jätöneite jo oli kiffi maissa, että jöföä kätötteiin ajotienä. 13/12. IV.

Arbetslösheten och nödhjälpsarbeten.

I Tammerfors uppgår antalet arbetslösa för närvarande till 564 och med familjer till 1,029 personer. Af arbetsförmedlingsbyrån har under de senaste dagarna beredits arbete åt 91 af dessa personer.

Enligt hvad Tamp. San. på förfrågningar erfarit torde i kommunerna i trakten af Tammerfors tillvidare stå till buds arbete åt alla som söka sådant. Då det emellertid kan befaras att arbetslöshet förestår, ha kommunerna likväl gått i författning om, att arbete skall kunna erbjudas. Som nödhjälpsarbeten ha i allmänhet föreslagits vägbyggnader samt reparation och utvidgande af äldre vägar. Nödhjälpsarbeten komma att af kommunerna anordnas blott för kommunernas egna medlemmar, då man anser, att den börda som genom anordnande af nödhjälpsarbeten kan komma att åhvälfvas kommunerna, blefve jämnare fördelad, om arbetslösa blifvit tvungna att begifva sig till sina hemkommuner.

Den af Karttula kommun tillsatta arbetslöshetskommittén har beslutat att ur kommunens nödhjälpsfond anhålla om 25,000 mk att utgiftas som lån för utförande af jordbruksarbeten samt om ett lån af 30,000 mk för utförande af jordbruksarbeten såsom nödhjälpsarbete. Kommittén har äfven beslutat anhålla om 10,000 mks lån för anordnande af slöjdarbeten.

Å kommunalstämma den 5 dennes i Savitaipale väcktes åter frågan om föreande af Saima och Kuolimo vatten medels en kanal, hvarom kommunen redan år 1903 inlämnat ansökan till senaten. Mötet beslöt vända sig till guvernören med anhållan, att sagda arbete skulle anordnas såsom nödhjälpsarbete i kommunen. — Viip.

Stadsfullmäktige i Jakobstad beslöte vid sammanträde i förgår för stadens räkning upptaga ett kassakreditivlån stort 100,000 mk. För anordnande af nödhjälpsarbeten beviljades 45,000 mk. Arbetena påbörjas instundande vecka. Arbetare, hvilka ha 3 barn eller däröfver, skola erhålla i lön 3:50 per dag, och sådana arbetare, som ha mindre än 3 barn, 2:75 samt arbetare utan familj 2 mk.

Åtgärder i Sibbo.

I kommunalhuset i Sibbo försiggick i lördags ett talrikt besökt möte af ortens lägenhetsinnehafvare och hushånder för att dryfta de på dagordningen stående, brännande frågorna om antagandet af arbetsfolk för det kommande städseläret, löneförmåner, arbetslöshetens bekämpande m. fl. Mötet beslöt först enhälligt att som sin åsikt uttala önskvärheten af att i möjligaste mån bibehålla samma antal tjänare och att undvika de nuvarande tjänarnas afskedande. Beträffande löneförmånerna gjorde sig olika åsikter gällande. Några talare ansågo bäst att bibehålla de nuvarande lönerna med någon mindre sänkning för tjänare som äro i hushondens kost. Dessa löner borde utbetalas sålänge ännu intet nödläge föreligger. I anseende till de osäkra framtidsutsikterna yrkade flertalet närvarande på en mindre, genomgående lönesänkning framför allt för de ogifta tjänarna i gårdens kost. Denna sänkning vore jämväl önskvärd för att lättare kunna blifva i stånd att anslå extra arbetskraft.

För bekämpandet af uppkommen arbetslöshet borde åter hushånderna framför allt försöka tillgodose den egna kommunens medlemmar och endast därefter så vidt möjligt främmande personer. Då antagligen tillräckliga penningmedel icke finnas, villö mötet föreslå, att åt arbetslösa måtte erbjudas ersättning i naturprodukter för utfördt arbete. Man enade sig dock

om en möjlig dagspenning för den närmaste framtiden af 2 mk till 1:50 med egen mat samt 75 å 50 penni om arbetarna äro i gårdens mat. För vedhuggningsarbete ansåg mötet att man kunde erbjuda 2 mk 25 p. å 1 mk 50 penni pr famn. För dikning och andra tillfälliga arbeten ville mötet icke föreslå några särskilda pris, då så olika omständigheter härvidlag kunde göra sig gällande. För anordnande af kommunala nödhjälpsarbeten, isynnerhet vägbyggnader, ville mötet att de kommunala myndigheterna skulle ingå till vederbörande med anhållan om statsbidrag.

Möte i Helsing.

Helsing. Landtmannagille behandlade vid talrikt besökt extra möte i går i kommunalhuset i Malm frågan om jordbruksarbetarnas löneförhållanden.

Mötet uttalade sig för att lägenhetsinnehafvarna i allmänhet icke skulle minska arbetarnas antal, men att en mindre reduktion af arbetslönerna, som kunde variera mellan 10 och 20 procent, vore önskvärd. För årstjänare som länge varit i tjänst, skulle minskningen i löneförmånerna blifva obetydlig, men för nyligen antagna tjänare större. Minskningen skulle gälla de kontanta löneförmånerna, men icke staten. Ett undantag skulle dock göras för staten i råg hvari en minskning skulle göras från 12 till 10 hl. per år.

Beträffande nödhjälpsarbeten ansåg mötet, att sådana kunde anordnas för den lösa befolkning, som tidigare varit bosatt å orten, men icke för fabriksarbetare och arbetare från andra orter. Om äfven arbeten funnes för sistnämnda kategori af arbetare, sakna lägenhetsinnehafvarna medel för anordnandet af arbeten.

Tillgången på spannmål och foder öfver vintern ansågs blifva knapp, men mötet ansåg dock att lägenhetsinnehafvarna kunde komma till rätta, såvida kreatursstocken reducerades. Spannmål och foder till afsalu ansåg mötet icke förefinnas.

Åtgärderna för de arbetslösa.

Principerna för aflöandet af arbete i Åbo stad.

Stadsfullmäktige i Åbo godkände som bekant icke drätselkammarens förslag att vid höstens nödhjälpsarbeten lönen skulle vara 25 % under den i stadens arbeten vanliga, utan uppdrog åt kammaren att uppgöra förslag till en lönetariff, enligt hvilken familjefäder och gifta arbetare skulle erhålla högre lön än ensamstående.

Denna lönefråga var vid drätselkammarens sammanträde i fredags föremål för en flere timmar räckande, ingående diskussion, i hvilken äfven stadens arbetschefer deltog. Kammararen beslöt för fullmäktige föreslå följande aflöningar:

för gifta män med barn 5 % lägre lön än för närvarande; för gifta, barnlösa män samt för ogifta som ha far eller mor att försörja 15 % nedsättning; samt för ogifta, ensamstående män 25 % nedsättning.

Det inom fullmäktige framställda förslaget att principen "lika lön för lika arbete" skulle vidhållas, men familjefäder beredas tillfälle att erhålla större inkomster än ogifta genom att de skulle få arbeta alla dagar i veckan, medan ogift skulle erhålla arbete endast fyra dagar i veckan, ansågs såväl af kammaren som af arbetscheferna vara omöjlig att genomföras i praktiken. — Å. U.

Kommunala nödhjälps- åtgärder. 30/8.14.

Drätselkammaren i Kotka nedsatte den 26 dennes en kommitté med uppdrag att uppgöra förslag till förekommande af den alltjämt å orten tilltagande arbetslösheten och däraf orsakad nöd. Kommittén har numera föreslagit tillsättande af en s. k. nödhjälpskommitté samt inrättande af en arbetsförmedlingsbyrå.

Till byråns disposition borde i början ställas ett anslag om 2,000 mark.

I aflöning för nödhjälpsarbetena föreslogs minst 2 penni och högst 30 penni per timme samt för betingarbeten följande: för stenbokning färdigt tuktad sten 1:55—2:50 per m², beroende på stenens storlek, samt för otuktad sten 3:— per m², för stensprängning högst 12 mk per m² och för jordgräfnings från 30 penni till 1:50 per m², beroende på jordmånens beskaffenhet.

Hvad arbetsfördelningen vidkommer föreslogs skiftesarbete sålunda, att ogift arbetare komme upp till en inkomst af 7 mark, gift men barnlös 12 mark, gift med ett barn 14, med två barn 16 samt med tre minderåriga barn och därutöver 18 mk per vecka. Med dessa inkomster ansågs möjligt att komma till rätta.

Förutom tidigare nämnda anslag borde stadsfullmäktige ytterligare bevilja ett belopp af 20,000 mark, för stenboknings- och möjligen andra såsom nödhjälpsarbeten anordnade arbeten. — K. N.

Drätselkammaren i Lovisa har föreslagit att för anordnandet af nödhjälpsarbeten i staden måtte beviljas ett belopp af 3,000 mk för enhvar af månaderna september, oktober, november och december. — Ö. N.

Arbetslösheten i Vasa. 30/8.14.

Drätselkammaren upptog vid sitt sammanträde i torsdags till förnyad behandling frågan om åtgärder för afhjälpande af arbetsbristen på orten. Sekreteraren i drätselkammaren, ingenjör Rönnholm, hade uppgjort förteckning öfver i staden skrifna arbetslöse, deras yrken äfvensom öfverslag af de utgifter, som erfordras för arbetsnödens lindrande. Enligt berörda förteckning uppgår de arbetslösas antal till 1,805 personer. Af dessa är en stor del fabriks- och yrkesarbetare, för hvilka det ställer sig svårt för staden att anskaffa arbete. Enligt kostnadsförslaget komme underhållandet af de arbetslöse att stiga till c:a 1,200 mk pr dag, nämligen 800 mk för lifsförnödenheter och 400 mk för hyra, värme och lyse. Sålunda komme utgifterna under en tid af fyra månader att stiga till c:a 150,000 mk eller jämte ett reservanslag på 100,000 mk till inalles vidpass 250,000 mk.

Definitivt beslut beträffande arbetets ordnande och anskaffande af nödiga medel fattades icke vid samman-

Arbetslöshetens bekämpande. 30/8.14.

Den tidigare omnämnda deputationen af arbetslösa i Tammerfors besökte på fredagen guvernörsämbetet i Tavastehus för att anhålla om anordnande af nödhjälpsarbeten i Tammerfors. I sitt svar till deputationen hänvisade guvernören till den skrifvelse han tillställt kommunalstyrelserna och hvari dessa uppmanades att anordna nödhjälpsarbeten, hvarjämte han meddelade, att han icke kunde gifva deputationen något definitivt svar, innan han rådgjort med stadens myndigheter. I detta syfte skulle guvernören under de närmaste dagarna besöka Tammerfors.

På förfrågan af guvernören meddelade man honom vidare, att i Tammerfors enligt en af därvarande arbetsförmedlingsbyrå uppgjord förteckning för närvarande finnas 381 arbetslösa, hvaraf 32 kvinnor, och därutöver 730 familjemedlemmar. De arbetslösa äro till största delen utarbetare.

Drätselkammaren i Tammerfors behandlade senaste onsdag det af arbetsförmedlingsbyråns direktion gjorda förslaget om tillsättande af en särskild arbetslöshetskommitté, och beslöt drätselkammaren meddela stadsfullmäktige, att den i princip understöder nämnda af arbetsförmedlingsbyråns direktion gjorda förslag.

Arbetslösheten och dess bekämpande. 28/8.14.

Senaste onsdag sammanträdde de arbetslösa i Tammerfors och beslöto därvid hos guvernörsämbetet anhålla om anordnande af nödhjälpsarbeten, och utsågs för ändamålet en särskild kommitté. Ytterligare utsågos kommittéer för att behandla hyresfrågan och vidtaga åtgärder för arbetslöshetens lindrande. — T. S.

Drätselkammaren i Tavastehus har hos stadsfullmäktige hemställt om ett anslag af 25,000 mark för arbetslöshetens bekämpande. — H:far.

Enligt en af byggnadskontoret i Vasa stad uppgjord förteckning är de i Vasa hemmahörande arbetslösas antal 2,264, bland hvilka 1,920 äro fabriksarbetare.

Enligt uppgifter i Työläinen finnes i Borgå redan närmare ett hundratal arbetslösa personer. Vid ett möte af arbetslösa, som hölls senaste söndag, upprättades en förteckning öfver vid mötet närvarande dylika. Senare ha ytterligare flere anmält sig för mötets funktionärer, så att man nu har vetenskap om 72 arbetslösa. Då dessa uppgifter emellertid vunnits genom anmälningar, som lämnats af respektive personer själfva och någon systematisk undersökning icke förekommit, måste man antaga, menar bladet, att antalet faktiskt är betydligt större. Många af de arbetslösa ha varit utan lönarbete i flere veckor. Det kunde därför vara på tiden att åtgärder för arbetslöshetens lindrande redan skulle af vederbörande myndigheter vidtagas.

Åtgärderna mot arbetslösheten. 28/8.14.

Regeringskommittén.

Såsom tidigare omtalats försiggick i Helsingfors den 20 dennes på kallelse af föredraganden för arbetarangelägenheter i senaten ett möte af representanter för ämbetsverk och sociala organisationer. Mötet uttalade önskningsmålet, att regeringen måtte tillsätta en särskild kommitté för utredande af den rådande arbetslöshetens omfång och vidtagande af åtgärder för anskaffande af arbete åt arbetsbehöfvande. Såvidt vi erfarit kommer också en sådan kommitté att tillsättas. Då kommitténs arbetsfält dock kommer att bli synnerligen vidsträckt torde ännu någon tid åtgå förrän kommitténs sammansättning och program bli definitivt preciserade.

Arbetslöshetens bekämpande. 22/8.14.

I Dagens Press ingår följande uttalande af signaturen A. L.:

Hvarje dag ingå meddelanden om att antalet arbetslösa, arbetare, af färskbiträden med flere befinner sig i tillväxt. Det har med full rätt framhållits att staten i mån af krafter under en tid som denna bör komma kommunerna till hjälp i fråga om anordnandet af understödsarbeten. Men i huru hög grad det hopp, som i förrevarande afseende ställes på staten, kan komma att gå i fullbordan, kan ännu icke förutsägas. Under sådant förhållande kan det vara skäl att erinra om att vi redan nu äga en privat nödhjälpsfond, på hvilken vi kunna draga växel vid de första understödsarbetenas anordnande.

Denna fond är 1893 års undsättningsfond, som hopsamlades under nödåren i början af 1890-talet och hvars disponibla medel nu uppgå till omkring 500,000 mark, alltså en för våra förhållanden rätt betydande summa. Fonden förvaltas af en kommitté under bankfullmäktiges inseen-

1914. När det finnes död och skä-

de och kontroll. Enligt för kommittén fastställda stadgar åligger denna att, om landet eller någon dess större del drabbas af missväxt, som påkallar undsättning från allmänhetens sida eller om förhållandena eljest sådant oundgängligen fordra, taga initiativ till sammankallandet af ett allmänt möte i Helsingfors, som äger för undsättningen utse en centralkommitté och fatta de beslut om fondens användande eller förvaltning, som kunna blifva af nöden.

Medlemmar af kommittén äro professor G. Grotenfelt, medicinalrådet K. Bergstedt och kammarförvanten E. V. Pettersson samt suppleanter professor A. Rindell, prostén K. A. Hildén och referendariesekreteraren J. A. Nordman.

Själfklart är att, om vi också icke drabbats af missväxt, förhållandena dock nu äro sådana, att de eljest oundgängligen påkalla undsättning från allmänhetens sida, och att därför fondens medel för denna undsättning kunna och böra användas. Då någon tvekan om rätten att nu taga i anspråk denna fond icke kan ifrågakomma, så gäller det för kommittén att taga initiativ till det i stadgarne förutsedda allmänna medborgarmötet för att fatta beslut om fondens användande för arbetslöshetens bekämpande.

Men utom denna på enskild väg hopsamlade nödhjälpsfond finnas nödhjälpsfonder i Kuopio samt Vasa och Uleåborgs län. Då den förra fonden i Kuopio län torde uppgå till omkring två millioner mark, så ha vi sålunda nödhjälpsfonder till minst tre millioner att draga på. Om kommunerna blifva i tillfälle att ur dessa fonder erhålla lån eller direkta understöd för anordnandet af understödsarbeten, så blir detta en hjälp af stort värde för den motsedda nödens bekämpande.

Det gäller blott att på de olika orterna i god tid vidtaga åtgärder för ett rationellt förfaringssätt i fråga om de nödiga undsättningsåtgärdernas anordnande, ty äfven med små medel kan mycket åstadkommas blott dessa användas på rätt sätt och i rätt tid.

Arbetare och hyresvärdar.

En vädjan till guvernören i Kuopio om förbud mot vräkning.

I torsdags kl. 5 e. m. hölls i Kuopio i arbetarföreningens hus ett möte af hyresgäster och hade till detsamma infunnit sig närmare 300 deltagare. Vid mötet dryftades de åtgärder, hvilka borde vidtagas med anledning af att den i staden inträffade arbetsbristen gjort det svårt för arbetarna att erlagga sin bostadshyra å fastställd tid, hvilket åter kan ha till följd att hyresvärdarna helt enkelt vråka dylika obemedlade. Diskussionen resulterade i att man beslöt sända en deputation till guvernören med anhållan, att han skulle vidta åtgärd därhän att vräkningar icke skulle få förekomma, äfven om hyrorna icke erlades å kontraktssenlig tid.

Deputationen uppvaktade i går guvernören och meddelade denne, att han redan tagit saken om hand och skall konferera med de högre administrativa myndigheterna samt afgifva sitt svar efter ca 1½ vecka.

Åtgärder i anledning af läget,

Guvernören i Tavastehus län har uppmanat samtliga magistrater och ordförande för kommunalnämnderna i länet att utse ordningsmän för att dra försorg om, att oordning eller öfvervåld icke måtte förekomma i deras distrikt. Samtidigt uppmanar guvernören kommunalnämnderna att diskutera frågan, hvilka nödhjälpsarbeten resp. kommun kan anordna för lindrande af den hotande arbetsbristen. Som sådana arbeten föreslår guvernören byggandet af vägar och broar, i synnerhet utvidgning af landsvägarna samt omläggning af vägtrummmorna i cement och sten, utjämnande af backar samt torrläggnings- och gräfningsarbeten.

Åtgärder mot arbetslöshet i St Michels län.

En hemställan till regeringen om anordnandet af allmänna arbeten.

I går försiggick i stadshuset i St Michel ett af guvernören i länets sammankalladt möte för kommunernas representanter i syfte att diskutera åtgärder för lindrande af arbetslösheten. Kallelsen hade hörsammats af städerna St Michel, Nyslott och Heinola samt nästan alla landskommuner. Diskussionen leddes af guvernören med biträde af landssekreteraren Vilho Selinheimo. Enhälligt beslöts ingå till länsstyrelsen med anhållan, att den hos regeringen ville hemställa om beviljande af medel till byggnadsarbeten å Lahtis—Heinola bandel och om påbörjande af byggnadsarbetena med det första möjliga samt om fördjupning af farleden mellan Stor-Saimen och St Michel i enlighet med den petition, som framställdts af stadsfullmäktige i St Michel jämte några landskommuner. Man motsåg äfven största möjliga bidrag af regeringen för torrläggning af sankar marker, som i mycket stort antal förekomma i länet. Mötet uttalade vidare förhoppningen, att hvarje kommun skulle anse som en ambitionssak att bistå sina arbetslösa, så att alltför stor nöd icke skulle uppstå bland de inom kommunernas områden bosatta arbetslösa.

De arbetslösa i Abo.

En hänvändning till guvernören.

I lördags sammanträdde arbetslösa i Abo för att besluta om hvilka åtgärder borde vidtagas i anledning af det svåra läget för närvarande. Vid diskussionen föreslogs hänvändning till stadsfullmäktige och guvernören med anhållan om vidtagande af åtgärder för anskaffande af arbete åt de tusentals arbetslösa som finnas. Beslutet blef dock att hänvändning skulle göras endast till guvernören, emedan "hänvändning tidigare till stadsfullmäktige ej ledt till något resultat". Mötet var besökt af omkring 400 personer.

Den kommitté, som blifvit utsedd vid mötet, öfverlämnade i förgår till guvernören en skrifvelse, hvori antalet personer i Abo, som under innevarande månad blifvit utan arbete, uppgifves vara 1,832 samt anhålles:

att guvernören måtte uppmana de kommunala myndigheterna såväl i Abo som i angränsande kommuner att skyndsamt vidtaga åtgärder för anordnande af allmänna kommunala arbeten i syfte att afhjälpa den rådande arbetslösheten och den däraf härflytande nöden, samt att äfven arbeten för kvinnor måtte anordnas.

Guvernören lofvade göra hvad han kunde i saken, samt meddelade att guvernören, sedan han erhållit kännedom om det beslut som fattats vid de arbetslösas möte i lördags, redan på söndagen haft en öfverläggning i saken med politieborgmästaren

Arbetslösheten.

I de flesta affärer i landet och i all synnerhet inom industrin gör man sig för närvarande frågan, huruvida man skall se sig tvungen att låta affären helt och hållet eller delvis afstanna.

Det ena alternativet såväl som det andra är liktydigt med uppsägning af arbetare och denna gång icke blott af kroppsarbetare, utan äfven af den öfriga personalen.

Mest bekymmersam är ställningen inom den del af vår industri, hvars produkter exporteras till utrikes ort. Då den tidigast nästa vår kan räkna på afsättning för sina artiklar, är det förmodadt med nästan öfverstigligen finansiella svårigheter att emellertid låta driften fortgå och hoga ytterligare lager till dem, som redan förefinnas. I hamnstäderna, särskildt i södra delarna af landet, kommer därtill faran för förstöring i händelse af fientligt angrepp. Minnena från orientalska kriget, huru aflägsna de än äro, ha icke hunnit glömmas.

Men äfven den industri, hvilken såsom största delen af vår pappersindustri arbetar på Ryssland, och slutligen äfven de industrier, hvilka ha sin marknad i eget land, stå inför spörsmålet, huruvida de skola stänga eller icke och, i förstnämnda fall, helt och hållet eller delvis.

Pappersindustrin kunde väl räkna på t. o. m. ökad afsättning. Isynnerhet tidningspapper är under krigstid en efterfrågad vara. Men det är svårt, ja omöjligt att säga, huru länge kommunikationerna skola vara afbrutna och, om än järnvägarna åter upplåtas för varutransport, kan ett afbrott äfven när som helst inträffa. Att arbeta på lager erbjuder emellertid för denna industri icke lika stora vanskligheter som för sågindustrin. Ty vid krigets utbrott hade våra pappersbruk utsåldt varulager.

Men en annan svårighet yppar sig härvid. Våra pappersbruk, äfven om de hufvudsakligen arbeta med vattenkraft, förbruka dock äfven betydande kvantiteter stenkol, som de vanligen taga in på sensommaren eller i början af hösten. Före krigets utbrott hade väl icke ett enda pappersbruk hunnit förse sig med sitt stenkolsförråd. Afsluten hade nog ägt rum redan mot slutet af sistlidet år eller under vårens lopp, öfver hufvud till betydligt lägre pris än året förut. Men kriget mellankom innan leveranserna hunnit äga rum eller ens, i nämnvärd mån, begynna. I stället för stenkol kan visserligen äfven ved komma till användning. Men utom att det är ekonomiskt oförmåligt, måste man vänta till vinterföret innan de erforderliga kvantiteterna ved skola kunna anskaffas, om det ens då blir möjligt. I hvarje händelse är bristen på bränsle en faktor af utomordentlig betydelse för bedömande af frågan, huruvida vår pappersindustri skall kunna fortsätta sin drift eller icke. Antagligen finnes heller icke tillräckligt förråd af kemikalier m. m. som erfordras för denna industri.

Bristen på bränsle är likaså ytterst kännbar jämväl inom de industrier, som arbeta för den inhemska marknaden. Men därtill kommer att åtminstone textilindustrin lär vara i afsaknad af själfva råmaterialet för någon afsevärd tid framåt.

Om kriget blir af lång varaktighet, såsom några pessimister hålla för sannolikt, så återstår icke för de flesta industrier annat än att stanna. Att arbeta utan bränsle eller utan råmaterial är en omöjlighet, att göra det utan afsättning för produkterna medför en finansiell ansträngning, som vår industri icke mäktar med.

Men om kriget icke blir långvarigt — och vi skola i det längsta hoppas därpå — så vore det utan tvifvel en vinning för alla parter, om arbetet skulle fortgå, låt så vara i förminskad skala.

Half maskin är hvad man alltid måste rekommendera, då man befinner sig på osäkra farvatten.

Icke heller de, som äro anställda i industrins tjänst, ha någon anledning till klagan, om driften inskränkes och inkomsterna minskas. Det är hvad man äfven under mindre abnorma förhållanden måste bereda sig på, om nämligen konjunkturen går nedåt.

Genom att i detta fall välja en medelväg, skulle arbetsgifvarna

antagligen göra sig själfva, men äfven samhället en stor tjänst. Ty en plötslig och total arbetslöshet i våra industricentra vore en af de största af de olyckor, som nu kunna drabba oss.

Det får väl tagas för gifvet, att bankerna, huru stora de kraf än äro, som nu ställas på dem, skola i det helas, men äfven i sitt eget intresse gifva industrin det finansiella stöd, som erfordras för driftens fortsättande.

Hufvudsaken är också i detta afseende att icke förhastat sig, utan ännu någon tid framåt intaga en afvaktande hållning innan man fattar sitt beslut.

Till Red. af Hbl.

Hvad situationen kräver.

Kriget har utbrutit och drabbar omedelbart men hårdt äfven vårt land.

Huru länge detsamma kommer att räcka är omöjligt att förutse, men i betraktande af motståndarnas oerhörda styrka äro väl alla sannolikheter för att det kommer att räcka länge innan någondera parten erkänner sig vara besegrad.

Ehuru ett tyskt anfall på Ryssland via Finland numera sedan England inskridit och tyskarna väl hafva nog att tänka på hemma, torde vara uteslutet äro dock följderna i socialpolitiskt afseende ytterst betänkliga. Då Finland småningom utvecklat sig till ett betydande industriland följer därmed att den af industrin lefvande befolkningen kommer i ett särskildt prekärt läge. Industrin, som skaffar pengar till landet och sprider dem i vida kretsar kommer att inom vissa begränsade tidrymder vara tvungen att stoppa sin verksamhet. Och detta af följande skäl. För textilindustrin, som arbetar med dyr importerad råvara och som därför bland annat af ränteskäl aldrig håller stora lager råvara, kommer bristen på denna att diktera tidpunkten för fabriksdriftens afstannande. För pappersträsmasse- och cellulosaindustrin, som ju arbetar med inhemskt material, kommer utrymmet i lagermagasinen, tillgången eller bristen på inpackningsmaterial, såväl juteväf som järntråd m. m. att vara normgifvande. För sågindustrin, som under denna tid på året alltid sågar gran och icke kan börja med furusågningen förrän en kallare årstid inträffar — och vanligen stå ju alla sågar från

medlet af oktober till slutet af november — spelar tillgången på grannstock, utrymmet i brädgårdarna och det geografiska läget — den omedelbara närheten till hafvet, där fienden kan tänkas komma att bränna — en afgörande roll. Detta endast om storindustrin. Inom två à tre månader kommer således Finlands hela industriarbetarbefolkning att vara sysslolös och hvad värre är, tvungen att svälta, därest från samhällets sida icke något göres för att råda bot på det kommande eländet.

Själffallet har industrin äfven förpliktelse emot sina arbetare — men industrins tillgångar äro under dessa tider långt ifrån obegränsade. Mycket kan dock göras. Det gäller att alla såväl arbetsgifvare som arbetare klart se att här är nationalolycka å färde — att nödhjälpsarbete från första stund bör anordnas och därvid skola kreditgifvarna helt säkert räcka en hjälpsam hand — de hafva ju äfven moraliska skyldigheter, att det är bättre att hålla arbetarna i arbete hela tiden kriget varar med reducerade löner, som tillåta dem att lefva, än att släppa dem, sedan industrierna stängts, vind för våg.

Särskildt de stora sågverksägarna och alla de som äga vidlyftiga skogsarealer kunna därvid åstadkomma mycket godt. Torrläggnings- och dikningsarbeten som varit planerade för flere år framåt kunna nu utföras till billiga pris, som tillåta en förräntning på flere år. När sedan vintern kommer kunna ved- och andra hyggen, rensningsarbete m. m., som i vanliga fall ställer sig för dyrt, utföras. Men hvar och en kan tänka ut huru han kan draga sitt strå till stacken. Den mindre jordägaren, som i regeln under dylika tider står sig bäst, då han knappast behöfver köpa någonting utan vanligen får bättre betaldt för sina produkter bör äfven se till hvad han kan göra.

Ett oafvisligt villkor för att detta skall i någon mån lyckas är ett inskränkande af standart of life öfver hela linjen. Bort med hvetebrödet och låt den ärliga sura limpan träda i stället. Inga lyxartiklar! Och exempel måste komma uppfifrån. Man har ej rätt, då man inskränker lönerna, att själf lefva såsom förut. En helig plikt för hvar och en är att själfmant afhålla sig från alkohol och i nykterhetens tecken tala hjärtats och förnuftets språk till alla dem som äro beroende af ens deltagande i kampen för det allmänna bästa. All klasskamp bör försvinna — Guds fred bör utlysas och alla gå hand i hand och därvid kunna och böra stora fordringar ställas på arbetarpressen att öfverge sekterism, predika frid, förstånd och försoning.

Hjalmar Linder.

Industrin och läget.

Industriidkarnas arbetsgifvarförbund sammanträdde nyligen härstädes för att öfverlägga i anledning af det genom krigstillståndet skapade läget. Vid sammanträdet uttalades i allmänhet den uppfattningen, att resp. industrier ej borde nedlägga sin verksamhet, utan så långt möjlighet därtill finnes, fortsätta densamma, om ock med reducerad arbetstid. På landsorten har man redan i vidsträckt skala tillämpat denna princip, ehuru det ju finnes en del industriella inrättningar, hvilka i brist på råmaterial och kraft nödgas nedlägga driften.

Handtverks- och fabriksföreningens i Helsingfors fullmäktige sammanträdde i går till öfverläggning om det tillvägagångssätt yrkesidkarna borde iakttaga under n. v. krigstillstånd, och enades de närvarande om följande uttalanden:

att förhållandena inom skilda yrken och för olika yrkesidkare inom samma yrke äro så olika att allmän-giltiga normer för verksamhetens ordnande ej kunna gifvas;

att emellertid laglig uppsägning af arbetare, minskning af deras antal, förkortning af arbetstiden, ja t. o. m. verkstadens eller fabriakens stängning icke kan undvikas i fråga om företag, hvilkas vidare bedrivande omöjliggöres af brist på material, rörelsekapital eller beställningar och som ej kunna arbeta på lager, hvilkas afsättning är oviss och hvilka skulle binda material, arbetslöner och annat kapital, som kan erfordras för framtida beställningar;

att ägare af företag, hvilka äfven under n. v. tid kunna utan större risk bedrivas, böra låta sig angeläget vara att ej minska driften mer än nödigt är;

att alla arbetsgifvare handla i samhällets och sitt eget intresse genom att om det är möjligt gifva sina arbetare sysselsättning;

att för underlättande häraf arbetstidens förkortande och inkomstnedsättning är berättigad inom yrkesgrenar, som lida genom de af kriget framkallade förhållandena.

Tillika och då fall förekommit att personer, skyllande på nuvarande krigstillstånd, velat frikalla sig från sina åtagna förbindelser, beslöts uppmåna yrkesidkare, att vid emottagandet af beställningar göra kunderna uppmärksamma på, att endast kontanta beställningar komma att effektueras.

Metallindustrin i Helsingfors.

Tills vidare torde ingen till metallindustrin hörande verkstad i Helsingfors ha upphört med verksamheten. Det har likväl redan konstaterats, att beställningarna inom denna viktiga yrkesgren, som sysselsätter tusentals arbetare i Helsingfors, betydligt minskats och att en reducering af verksamheten blir en nödvändighet, för den ena förr, för den andra senare. Härvid torde den princip komma att af arbetsgifvarna följas, att arbetare så vidt möjligt ej uppsägas, utan i stället arbetstiden förkortas, hvarigenom arbetarnas veckoaflöning visserligen minskas. I alla fall skulle arbetarna ej komma att lida nöd. Så vidt möjligt är komma verkstäderna att arbeta för eget lager.

Textilfabrikerna.

Af de olika industrigrenarna torde isynnerhet textilfabrikerna blifva lidande af de rådande förhållandena.

Från De förenade yllefabrikerna a. b. har oss meddelats, att bolagets fabrik i Hyvinge inskränkt arbetet till endast tre dagar i veckan. Fabriken i Helsingfors kommer att arbeta ännu ett par veckor framåt, eller så länge råmaterialet räcker.

A. B. Helsingfors mekaniska väfveri kommer att helt och hållet upphöra med sin verksamhet. Orsaken härtill är den, att fabriakens råmsterial tagit slut. Man har nämligen plägat inhämta sådant allt efter behovet, hvilket är omöjligt, då all förbindelse med de utländska leverantörerna är stoppad.

Aktiebolaget Helsingfors sidenväfveri kommer att be- arbeta endast det material, som finnes färdigt uppsatt på stolarna, hvar- efter allt arbete tillsvidare upphör.

Sockerfabrikationen.

Inom sockerfabrikationen synes någon anmärkningsvärd stagnation tillsvidare icke vara att befara, enär råmaterial ännu finnes att tillgå för några månader framåt. Ett betydande förfång utöfvar emellertid den omständigheten, att godstrafiken in-

ställt. Å ena sidan hindrar detta sockerfabrikerna att få afsättning för det färdiga sockret, å andra sidan bli vissa landsdelar, i synnerhet östra Finland, ganska snart i afsaknad af socker, i händelse icke gods- trafiken åter upptages.

De flesta sockerfabriker arbeta sålunda liksom förut. I Helsingfors har dock M. E. Fazer & C:s sockerbruk nedlagt arbetet, enär såväl fabriakens tekniska ledare som verkmästare voro tyskar och ha måst lämna landet. Hvad landsorten vidkommer må i detta sammanhang nämnas, att äfven Kotka sockerbruk nedlagt driften för en tid framåt på grund af reparationer, en åtgärd som man hade beslutat sig för redan före krigets utbrott. Troligen kommer fabriksdriften att återupptagas efter någon månad, då man begynner bearbeta det lager af råmaterial, som ännu i ganska stor mängd finnes å bruket.

Tobaksfabrikerna

synas icke i nämnvärd grad påverkas af de nuvarande förhållandena. A. B. H. Borgström j:rs tobaksfabrik kommer att såvidt möjligt oförändradt fortsätta fabriksdriften. Råmaterial finnes ännu för en tid framåt.

Tobaksfabriken Fennia arbetar likaså tillsvidare alldeles som förut. Råmaterial finnes, ehuru icke rikligt.

Tollander & Klärichs tobaksfabrik fortsätter äfven tillsvidare verksamheten utan inskränknin- gar, ehuru med något reducerad arbeidskraft. Emellertid är det antagligt, att man, i händelse godstrafiken icke i närmaste framtid återupptages, kommer att stoppa driften för någon kortare tid och bevilja personalen ledighet samt åter upptaga arbetet, så snart gynnsammare förhållanden inträdd. Råmaterial äger fabriken tillsvidare tillräckligt.

Det industriella arbetet.

Allmänna finska arbetsgifvarförbundets fullmäktige

sammanträdde härstädes i förgår för att öfverlägga i anledning af sakläget och rådgöra om möjligheterna att låta arbetena fortgå i fabriker och andra industriella inrättningar.

Ur meddelandena från olika industriområden framgick, att svårigheter af mångahanda slag uppstått omedelbart efter krigsutbrottet. Afstannandet af trafiken på utlandet åstadkom en fullständig stagnation i exporten, hvarjämte det var omöjligt att från utlandet erhålla nödvändiga råvaror och materialier. Den — såsom man hoppas, interimistiskt — afbrutna godstrafiken å järnvägarna och upphörandet af regelbunden kusttrafik försvårade eller omöjliggjorde afsändandet af råvaror och fabrikat inom eget land. Äfven bränsletillgången var flerstädes knapp. Genom stagnationen i afsättningen minskades sjelfallet penningtillförseln, hvarjämte farhågor för en nödtvungen minskning af bankkrediten syntes desto mer berättigad som allmänheten på flere orter ville uttaga en större eller mindre del af sina besparingar.

I trots häraf och oaktadt det inom de flesta branscher gällde att arbeta på lager, hafva industriidkarna öfverallt i landet sökt hålla arbetet i gång för att i möjligaste mån undvika ett afskedande af arbetarna, hvilket gifvetvis för de flesta bland dem skulle innebära ett elände arbetslöshet med åtföljande brist på det nödvändigaste alltid innebär.

Sedan läget sålunda blifvit belyst, enades samtliga närvarande att såsom enträget önskningsmål uttala att landets samtliga industriidkare skulle, med beaktande af sina arbetares, sin kontorspersonals och sina tjänstemäns, och därmed hela landets, intresse göra allt hvad på dem ankommer för att i möjligast vidsträckt mån låta arbetena i fabriker och andra inrättningar fortgå. Sådant möjliggjordes genom sträng sparsamhet med tillgängligt råmaterial och rörelsekapital, hvilket föranledde en förkortning af arbetstiden för att hellre under längre tid kunna erbjuda åtminstone något arbete än att inom kort tid nödgas afskeda stora skaror arbetare.

Då det nu gällde att söka upprätthålla existensbetingelserna för så många som möjligt, syntes det vara riktigt att, där sådant ej kunde undvikas, minska lönerna, hellre än låta arbetet afstanna. I sådan händelse borde minskningen drabba såväl tjänstemän och fast anställd personal som arbetare, hvilket ju också betingas af den solidaritet mellan medborgare, hvilken nu gjorde sig mer gällande än någonsin.

Från bankmannahåll hade ingått meddelande att bankerna ställde sig förstående mot samhällets och industrins kraf, i det de såvidt möjligt skulle liberalt tillåta omsättningar af förfallna belopp och äfven söka försträcka pengar särskildt för utbetalande af löner. Samma förfarande — liberal omsättning af förfallna förbindelser — borde äfven iakttagas af näringsidkarna sinsemellan.

Mötet emottog nedan intagna meddelande om åtgärder, som vidtagits af landets största industriella företag,

Kymmene Aktiebolag,
vittnande om förståelse för situationens kraf och samhörighetskänsla mellan bolagets förvaltning, personal och arbetare.

Redan senaste vecka hade till bolagets direktion från dess tjänstemän, kontorspersonal och samtliga mot månadslön anställda personer ända ned till städerskor och nattvakter ingått skrifvelse med framställning om mycket afsevärda nedsättningar af deras löner under den tid kriget varar — med tanke på de svårigheter och lidanden som skola hemsöka ota-

liga hem i vårt land, och förvissade om att direktionen skall såvidt möjligt söka mildra följderna af kriget för arbetarna och deras familjer.

Bolagets direktion utfärdade därpå följande cirkulär:

„Till Kymmene Aktiebolags samtliga arbetare.

Såsom alla redan veta har ett krig utbrutit, i hvilket nästan alla stater i Europa deltaga och större stridskrafter än någonsin förut i världshistorien ställas upp mot hvarandra.

Följderna häraf skola blifva ödesdigra för hela världen och ingen skall undgå kännning därpå i större eller mindre grad.

Äfven vi här på Kymmene, Kuusankoski och Voikka måste vara beredda att få det bekymmersamt.

Men vi måste enhvar förstå att uppfylla vår plikt mot vårt land och oss sjelfva genom att, sättande vår förtrostan till försynen, iakttaga lugn, besinning och tålmod. Göra vi detta, kunna vi med godt samvete gå händelserna till möte, ty en befolkning som uppträder lugnt och värdigt behöfver ej hafva något att frukta.

Det som nu närmast bekymrar Kymmene Aktiebolag för dess arbetares skull är att det icke blir för bolaget möjligt att hålla sina fabriker i full gång. Endast en mindre del af fabrikernas stora produktion kan ju under dessa tider fås afsänd till köparna och nya för cellulosafabriker, pappersbrukens produktion erforderliga utländska materialier kunna icke fås in. Visserligen skulle bolaget med de materialier som finnas på platsen kunna hålla sina fabriker i gång under en tid af flere månader. Men äfven om kriget, såsom vi alla hoppas, efter några månader upphör, så är årstiden då redan så långt framskriden att större mängder af råmaterialier i år icke mera skola fås in. Och bolagets direktion anser att det äfven för arbetarna är bättre att förfara sparsamt med de materialier som nu finnas för att om möjligt under vintermånaderna, såvida kriget till dess upphört och förhållandena åter inträdt i normala gångar, kunna bereda arbetarna möjligaste god förtjänst, än att nu fortsätta med full tillverkning och sedan måste stå under den kalla årstiden.

Bolagets beslut om hvilka inskränkingar i produktionen skola blifva erforderliga kan fattas först efter några dagar. Men redan nu ser sig bolaget tvunget att ur sin tjänst afskeda så godt som alla tillfälliga arbetare äfvensom alla de vid yttre arbeten sysselsatta personer som icke hafva sin hemvist i Valkeala och Iittis kommuner. Så snart bolagets verksamhet åter kan i större utsträckning upptagas, må de åter anmäla sig, och skall bolaget då söka att i den mån det låter sig göra gifva arbete åt dem på nytt.

Hvad bolagets ordinarie fabriks- och yttre arbetare beträffar, skall enligt direktionens beslut bolaget söka att så långt bolaget det förmår bereda dem arbetsförtjänst eller på annat sätt skydda dem och deras familjer för att lida nöd. Men naturligt är att aflöningarna för bolagets direktörer, tjänstemän, arbetsledare och arbetare måste för den tid kriget varar minskas på alla håll där det blott visar sig vara möjligt. Bolaget önskar därför redan nu för alla i dess tjänst varande personer framhålla nödvändigheten af att enhvar inskränker sina utgifter till det minsta möjliga för att likväl söka komma igenom den svåra tid som stundar. Med förtroende till hvarandra och Guds hjälp skall detta lyckas."

Kymmene bruk, den 6 augusti 1914.

Kymmene Aktiebolag.
Gösta Björkenheim.

Arbetarna hafva äfven samt och synnerligen förklarat sig nöjda med de reducerade löner bolaget ansett sig kunna erbjuda.

Bolaget har ytterligare befrivat arbetare, hvilka åtnjuta bostad från fabriken, från erläggande af hyra, hvarjämte priset för ved till husbehof blifvit nedsatt, allt så länge kriget varar.

A mötet uttalades tillfredsställelse med hvad som skett å Kymmene bolag samt den förhoppning att det måtte lyckas arbetarnas och arbetsgifvarnas gemensamma bemödanden och förtroendefulla samarbete att lindra den stundande svåra tiden och upprätthålla vår industri till bättnad för landet.

Arbetslöshetens fara.

Undsättningsarbeten nödvändiga.

Det är att befara, att den genom afbrottet i samfärdseln med utlandet framkallade stagnationen i landets näringslif skall föra med sig arbetslöshet och brist. Af i pressen införda redogörelser rörande utsikterna för den industriella verksamhetens fortsättande har framgått, att de flesta industriella anläggningar måste inskränka arbetet och att andra helt och hållet upphöra med detsamma. Det är dessutom känt, att flere industriella företag redan afskedat sina arbetare. Att jordbruket skulle kunna gifva sysselsättning och förtjänst åt alla de lediga arbetarna, kan man näppe-ligen hoppas. Skördearbetena äro väl i det närmaste redan avslutade eller hålla på att avslutas. Det som återstår, hafren, kornet och potäterna, kan i flertalet fall väl bärgas utan främmande arbeidskrafter. En del arbetssökande torde visserligen kunna beredas arbete vid dikning, skogsröjning m. m., men det är sannolikt ej många, som under dessa tider, då penningarna äro dyra och svåra att få lös, se sig i stånd att anställa arbetssökande i större antal för dylika arbeten. Då äfven de stora skogsbolagen måste inskränka sina skogshyggen, är det ej heller utsikt, att de från industrin och näringslivet lediga armarna skola kunna få sysselsättning i större utsträckning vid arbetena i skog och mark. Privata personer och företag, som mer eller mindre äro nödsakade att för sin näringsverksamhet anlita kredit, skola svärigen riskera att vidtaga med arbeten, som kunna uppskjutas.

Det är därför att frukta, att arbetsbrist och nöd under instundande höst och vinter hota en icke ringa del af den arbetarbefolkning, som vanligen i industrin finner sysselsättning och lefvebröd. Till dessa skaror af arbets-sökande kommer ytterligare den talrika kontingent arbetare, som äfven under vanliga förhållanden pläga vid höstens inträde, sedan sommar- och utarbetena upphört, bli lediga i de större städerna, men också på landsbygden. Slutligen hotar arbetslöshet äfven en mängd personer, som haft sitt lefvebröd på sjöfartens, handelns och yrkeslivets område. I själftva

dustriarbetarna uppgå till fem tusen personer utom kvinnor och barn. Om man uppskattar hela den arbetarbefolkning, som under hösten står arbetslös utan möjlighet till själfförvärf, till ett halft hundratusen personer, så är denna beräkning snarare för låg än för hög.

Utsikterna för de arbetslösa förbättras icke därigenom, att årets skörd måste anses till någon del ha utfallit under medelmåttan, medan kriget fördyrat lefnadskostnaderna.

Dessa bekymmersamma förhållanden måste i tid beaktas af alla, som kunna på desamma utöfva inverkan, i främsta rummet landets styrelse, vidare resp. stads- och landskommuner, understödsföreningar, privata företag och enskilda personer, hvilka befinna sig i den ställning, att de kunna bidra till arbetslöshetens lindrande. Det är icke blott den filantropiska känslan, som bjuder oss att inskrida för arbetslöshetens bekämpande, utan äfven själfhvarerelsedriften. Ty vi må betänka följderna af att lämna tiotaltusen hungrande människor till rof för förtvivlan. Dessa skaror skola af nöden sättas i rörelse och sprida öfver landet sjukdomar samt välla osäkerhet till både lif och egendom. När hunger råder, aktas lag och rätt ringa. Ett sådant tillstånd måste till hvarje pris förekommas och det kan helt visst förekommas, om man mobiliserar krafterna till hjälp emot arbetslöshetens hotande fara. Men detta bör ske i god tid, ty redan nu förspörjes det, att arbetslösa från stängda industriella anläggningar i södra delen af landet begynt stryka omkring. Det finnes exempel på, att hungrande personer trängt sig in hos på landsbygden boende bättre situerade, pockande nästan med våld på arbete och mat.

Med sina större resurser kan statsverket på ett verksamt sätt inskrida för att bereda de arbetslösa sysselsättning och arbetsförtjänst. Detta sker bl. a. genom igångsättande af kärr- och mossuttorkningsarbeten å olika orter, landsvägsbyggen, ökande af arbetsstammen vid järnvägsbyggnaderna samt andra allmänna arbeten. Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna torde väl i sina arbetsförslag, som uppgöras för hvarje år och insändas till senaten, ha flere projekt utarbetade, hvilka endast vänta på att förverkligas. Alla företag af antydtt slag äro landet till stort gagn och i större eller mindre grad egnade att i framtiden bidraga till invånarnas utkomst.

Men utom statsverket tillkommer det kommunerna, stads- likaväl som landskommunerna, att energiskt och snabbt skrida till anordnande af undsättningsarbeten. Som sådana må nämnas på landsbygden bl. a. reparationer och byggandet af skolhus, kyrkor, kommunala sjukhus, kommunalstugor m. fl. allmänna byggnader, landsvägsreparationer, utvidgningar och underhåll, torrlägningsarbeten, rensning af skogar, utdikning af mossar och kärr, inrättandet af slöjdstugor, m. m. Härvid skulle kommunerna visserligen påläggas en mängd utgifter, men dessa måste betraktas som en samhällets pliktuppfyllelse gentemot oförskyldt i nöd råkade medmänniskor. Utgifterna äro dessutom icke bortkastade, utan medföra både direkt och indirekt gagn. I de fall, då kommunerna äro i andra afseenden strängt betungade af utgifter eller kostnaderna för undsättningsarbetena uppgå till större belopp, är det att hoppas, att statsverket i mån af sina tillgångar skall träda emellan med lån eller understöd.

Vid all undsättningsverksamhet, statsverkets likaväl som kommunernas, bör så vidt möjligt följas den principen, att de arbetslösa genom de anordnade arbetena bindas på sina hemorter samt att hvarje kommun därför har att draga försorg om sina arbetslösa. En vandring af dessa landet rundt för sökande af arbetsförtjänst bör ej i något afseende framkallas. En sådan vandring kan till stor del hindras genom att resp. kommuner ej gifva sysselsättning åt främmande arbetare, hvilka böra hemsändas och beredas fri resa till sina hemorter. Det tillkommer guvernörsämbetena att anmoda de kommunala myndigheterna både i stad och på landet att skyndsamt skrida till åtgärder för anordnande af lämpliga understödsarbeten för sina arbetslösa arbetare. I detta af-

Affärsvärlden och läget.

Uppllysningar af handelsombudsmannen.

I U. S. ingår nedanstående fråga till handelsombudsmannen:

Då de rådande förhållandena kännbart rubbat vår ekonomiska verksamhet, i synnerhet affärsrörelsen, vore vi tacksamma att få erfara, hvilka åtgärder ni vidtagit i anledning af sakläget. Visserligen förutsätter eder instruktion icke uttryckligen detta, men äro vi förvissade om, att vidsträckta affärsmannakretsar med tacksamhet skulle just nu hälsa ett energiskt ingripande från er sida, ty er ställning lämpar sig bäst för initiativ.

Enligt vår åsikt finnes det tre särskilda frågor, som skulle kräfva pröfning och åtgärd. Nämligen godstrafikens snara öppnande, proklamerandet af allmänt moratorium och den på affärsområdet arbetande personalens ställning.

Det är tydligt, att om frakt- och ilgods icke med det snaraste kan börja befordras, också vår affärsrörelse upphör helt och hållet.

Till denna fråga ansluter sig frågan om uppskof med infriandet af skuldförbindelser. Af bägge åter beror personalens ställning eller möjligheten att behålla den nuvarande personalen eller nödvändigheten att minska den. Då det är till stor skada att handla utan pröfning i detta hänseende, vore det synnerligen önskvärdt, att öfverenskomma om ett gemensamt förfaringssätt och medlen att inskränka trångmålet till det minsta möjliga.

Skulle icke i sådant fall ett gemensamt möte af affärsmännen i hufvudstaden vara af behovet antingen ni, herr Handelsombudsman, Handelsföreningen i Helsingfors eller Handelsfullmäktiges centraldelegation sammankallar mötet. Hufvudsaken är, att åtgärder vidtagas för ställningens klargörande.

Frågan är signerad „Liikemies“.

*

A ofvanstående fråga har handelsombudsmannen lämnat U. S. följande svar:

Med anledning af Eder till mig ställda öppna fråga i gårdagens nummer af denna årade tidning ber jag att härmed förbindligast få meddela följande:

På sätt framgår af annons i dagens tidningar, har jag till förstkommande måndag utlyst ett sammanträde af principaler för gemensam öfverläggning om affärsbiträdenas ställning och aflönande under nu rådande förhållanden.

Frågan om önskvärdheten af att ett moratorium — vare sig allmänt eller enbart för växlar — skulle påbjudas kommer att upptagas till diskussion inom Handelsdelegationens centralutskott vid sammanträde i inkommande vecka. Härmed vare dock ingalunda sagdt att utskottet med sannolikhet komme att uttala sig för tillgripande af en dylik ytterlighetsåtgärd, som enligt min personliga åsikt vore ägnad att fullständigt förlama handeln i landet.

Beträffande trafikmöjligheterna torde affärsvärlden villigt och tacksamt böra erkänna, att generaldirektören för statsjärnvägarna i samråd med de militära myndigheterna gjort hvad göras kunnat för ett snabbt återinrättande af godstrafik å våra banor, äfvensom att tillstånd beredvilligt lämnats för det mått af sjötrafik, som under pågående krig syntes möjlig. Vi ha ju daglig trafik på Sverige och kronan har förhyrt Borebåtarna för regelbundna turer Helsingfors—Reval—Petersburg.

Slutligen förtjänar kanske anföras att jag i dagarna verkställt en enquête beträffande här förefintliga lager af hvetemjöl, rågmjöl, kristallsocker, kaffe, salt, petroleum, potatismjöl, hafregryn, korngryn, risgryn, mannagryn, bohvetegryn, ärtor och torkade frukter, därvid direkta uppgifter lämnats mig af härvarande grossister och detaljisternas lager uppskattats approximativt med anlitande af experter. Slutsummorna jämte uppgifter om den ungefärliga platskonsumen här pro anno af de särskilda livsmedelslagen har af mig förelagts befäl-

hafvaren å Sveaborgs fästning, i syfte att utverka tillstånd att härifrån till andra orter försälja det onödiga öfverskottet af här nu konsignerade varor, hvilket inom enskilda varuslag är rätt betydande. Medgifvande af denna förman torde kunna emottas likasom äfven ställts i utsikt rättighet till transittobefordran genom Helsingfors af nya partier lifsmedel. Vid dessa underhandlingar har det ryska militärbefälet lagt i dagen det största tillmötesgående och erkännansvärd hänsyn för handeln och den civila befolkningens intressen.

H:fors, den 15 aug. 1914.

Olof Nykopp.

Affärsbiträdenas ställning.

Finlands affärsbiträdesförbunds styrelse sammanträdde i går härstädes för att diskutera frågan om ordnande af affärsbiträdenas arbets- och löneförhållanden under de nu rådande förhållandena. Förbundets styrelse beslöt som sin enhälliga förhoppning uttala att biträden ej massvis skola afskedas om ej de mest tvingande skäl föreligga. Däremot kunde, där förhållandena det fordrade, biträdenas löner utjämnas, för undvikande af ekonomiskt trångmål. Där affärerna dock sågo sig tvungna att afskeda en del af biträdena, borde affärsidkaren afskeda sådana biträden, som hafva hem på landet eller hvilka annars befinna sig i en bättre ekonomisk ställning. I hvarje fall där afskedande komme i fråga borde affärsidkaren åt sina biträden betala minst en månads lön och förbinda sig att återtaga dem i sin tjänst, då normala förhållanden inträda. Till affärsbiträdena beslöt man rikta ett uttalande af innehåll att de frivilligt skulle samtycka till lönereduceringar och söka inverka på chefskapet i sådan riktning att ett så stort antal biträden som möjligt fortfarande finge kvarstå i sina befattningar.

Hbl. 18/8. 14.

Finlands Banks guld- kassa.

Finlands Banks guldkassa har under den första veckan af augusti nedgått med endast 100,000 mark och utgjorde 41 millioner mark eller 4 millioner mark mer än vid samma tid sistlidet år.

Det är hvad man ryktesvis visste redan på förhand. Men nu ser man det, svart på hvitt, i bankens rapport af den 8 dennes.

En känd sak är att kriget sätter pengar i rörelse. Den del af ett land, som blir krigsteater, får pengar både från vän och fiende. Dess invånare äro icke att lyckönska för det. Förödelsen går i stället öfver dem och förstör det fasta kapitalet, om ock det rörliga ökas.

Denna iakttagelse kunde göras äfven hos oss redan under 1808—1809 års krig, då trupperna, de svenska såväl som de ryska, satte pengar i omlopp och penningknappheten därför vid krigets slut alls icke var så outhärdlig som man hade väntat.

Att Finlands Banks guldkassa, trots uttagningarna af guld i början af månaden, icke nedgått, har emellertid sin särskilda förklaring. I lifligt minne ha vi ännu huru de s. k. militärmillionerna, som uttagits i Finlands Banks sedlar och under en längre tids förlopp icke kommit till användning, oförmodadt presenterades till inlösen mot finskt guldmynt. Man nöjdes icke med ryska sedlar eller ryskt guldmynt eller checkor på St Petersburg. Det är en del af dessa millioner, som nu synbarligen återkommit och inströmmat till banken. I annat fall hade väl äfven dess guldkassa såsom andra sedelutgifvande bankers i närvarande tid till följd af kriget nedgått.

I banklitteraturen har det förutsagts att den tyska riksbanken, i händelse af ett krigsutbrott, omedelbart komme att upphöra med guldutväxlingen. Det är nu första gången denna bank, en af den tyska riksenhetens skapelser och sålunda ännu endast något öfver fyratio år gammal, stått inför denna eventualitet och förutsägelsen har besannats. Den tyska riksbanken är icke heller ensam om detta steg. Öfriga stora centralbanker eller åtminstone de flesta af dem ha uttagit det.

Nationalekonomerna förorda äfven guldkassans stängning i krigstid därför att banken sålunda försäkras sig om att få behålla sitt guld och, så snart kriget är slut, åter kan öppna obehindrad utväxling däraf. Genom att så förfara kan banken hålla upp förtroendet till sina sedlar och förhindra guldagiot att stiga — allt detta under förutsättning att den icke låter beveka sig att låna ut sitt guld åt regeringen. Ty om så sker och redan om allmänheten befarar att så skall ske, låter kursfallet icke hejda sig.

En stängning af guldkassan är i hvarje händelse att föredraga framom fåfänga försök att fortfara med guldutväxlingen, om uppenbart är att krafven äro större än att banken i längden kan hålla ut därmed. I fall allmänheten icke är öfvertygad om bankens förmåga i detta afseende, så blott ökas och ökas uttagningarna, till dess den dock slutligen måtte stoppa. Och då har den endast skattat åt det, som på alla områden är det mest misslyckade, nämligen: „vilja, men icke kunna”. I sådant fall tar misstroendet öfverhanden i än högre grad och, då tvångskurs dock till slut etableras, blir kursfallet större och ihärdigare än om banken i tid hade upphört med guldutväxlingen.

Det bästa är om man, såsom Finlands Bank denna gång, kan fortsätta med guldinväxlingen utan att behöfva befara större ut-

tagningar än man mäktar med. Att detta varit möjligt har sin förklaring främst däri, att bankförvaltningen de senaste åren ökat guldkassan utöfver hvad reglementet föreskrifver, från tjugu till fyratio millioner mark. Då sedelutgifningen under vanliga förhållanden uppgår till något öfver 100 millioner mark, så har banken sålunda haft 40 proc. däraf i guld och, så ovan som man hos oss är vid cirkulation af guldmynt, kan man knappast antaga att allmänheten ens under den värsta panik skulle presentera en större del af de utelöpande sedlarna till inlösen. En annan förklaring har redan lämnats i det föregående, nämligen att guld till följd af kriget införts hit från Ryssland. Men dessutom kan åtminstone den tänkande allmänheten icke undgå att finna att en sedelutgifvande bank, hvars egna fonder uppgå till omkring 100 millioner mark, medan dess totalbalans håller sig inom två och en half gång detta belopp, dock icke ens under ett krig kan göra så stora förluster på de af banken beviljade krediterna inom eller utom landet, att icke dess sedlar vore fullgoda.

Det mesta af det ofvansagda är så själfallet att det måhända varit öfverflödigt att här framlägga det. Men om kriget närmar sig våra kuster, kan det inträffa att mycket åter förefaller allmänheten oklart, och det kan därför vara skäl att redan nu utsäga det som dåmera måhända icke vunno tilltro, men för det närvarande däremot kan räkna därpå. Det märkliga sakförhållandet, att guldkassan i Finlands Bank icke minskats, är i och för sig egnadt att i detta afseende fastslå en lugn och förtroendefull uppfattning, som icke ens krigshändelserna borde förmå rubba.

E. Schvabergsen

Hbl. 18/8. 14.

Våra affärer och det nuvarande läget.

Ett möte af affärsidkare uttalar sig för en reduktion af personalernas löner hellre än ett afskedande af biträdena. — Affärerna skola från hösten stängas tidigare.

På initiativ af handelsombudsmannen, bankdirektör Olof Nykopp, hade ett möte af härvarande affärsmän och industriidkare sammankallats till i går kväll i Börssalen för att diskutera frågan om affärspersonalens ställning under nu rådande förhållanden och andra därmed möjligen sammanhängande spörsmål. Kallelsen hade hörsammats af ett 80-tal affärsmän och industriidkare. Äfven läktarna voro fyllda af en intresserad åhörarskara.

Mötet öppnades af handelsombudsmannen, som framlade skälen för mötets sammankallande. Han trodde att det skulle lända vår affärsvärld till nytta, om några uttalanden i de förestående viktiga frågorna gjordes, om än icke några allmän-giltiga beslut kunde fattas vid mötet.

Till ordförande vid mötet utsågs direktör F. von Wright och till sekreterare handelsombudsmannen Nykopp.

Ordföranden påpekade, att afsikten med mötet icke var att här fatta några bindande beslut; diskussionen skulle endast klargöra frågorna.

Ordet begärdes först af konsul Karl Stockmann, som ansåg, att mötet var för tidigt sammankalladt, i det att affärsmännen ännu så länge borde se tiden an och tillsvidare icke vidtaga några åtgärder beträffande sin personal. I vanliga fall äro affärsbiträdena fast aflönade, och åtnjuta de dessa löner, om en affär är bättre eller sämre. Tal. ansåg, att några skäl ännu icke förefunnos att nedsätta de nuvarande lönerna.

Handlanden E. Lesch var af samma åsikt som den föregående talaren och framhöll, att frågan om affärsbiträdenas lönerreglering borde framskjutas.

Äfven handlanden Jörgen Nissen förenade sig med de tidigare talarna, hvarjämte han framhöll, att i händelse en reduktion af personalens löner komme till stånd, borde de vid stundande gynnsammare tider ersättas för den förlust de härigenom lidit.

Äfven hrr W. Lagerberg och J. Sahlbom uttalade sig i samma riktning.

Ordföranden påpekade, att det förspotts, att lönereduktioner skett eller åtminstone vore planerade i en del firmor, och vore det af intresse att få erfara äfven motiven till dessa åtgärder. För öfrigt ansåg han det framgå af uttalandena vid mötet, att man i allmänhet hyste den åsikten, att någon reduktion af lönerna icke ännu borde företagas.

Konsul K. Seidenschnur framkastade ett förslag om att från och med höstens ingång t. ex. från 1 eller 15 september, stänga affärerna tidigare för att på så sätt vinna besparing genom den mindre åtgång af lyse, som härigenom kunde åstadkommas.

Magister A. E. Alfthan understödde hr Seidenschnurs förslag och föreslog, att affärerna kunde stängas kl. 6 på kvällen från höstens ingång. Eventuellt kunde affärerna i stället öppnas tidigare.

Hr M. Gripenberg trodde, att det vore svårt att ernå någon större

samstämmighet beträffande löneregleringen och affärernas stängningstid, då affärerna voro af så olika beskaffenhet. Likväl ansåg tal. för sin del, då man ännu alls icke kunde förutspå huru länge det nuvarande tillståndet komme att räcka, att det måhända vore klokare att företaga en reduktion af lönerna i tid, där en sådan åtgärd var af behovet påkallad, än att längre fram blifva tvungen till ett massafskedande af personalen.

Ordf. omtalade för mötet att bl. a. vid den firma, som tal. representerade, personalen inlämnat till direktionen en kollektiv skrivelse med innehåll, att några afskedanden icke skulle företagas, utan borde man hellre reducera personalens löner. De af personalen, som åtnjoto de minsta aflöningarna, skulle permitteras till landsorten, där lefnadsvillkoren äro billigare än i hufvudstaden.

Handlanden Axel Manelius trodde att det vore lyckligast för affärerna, om dessa såvidt möjligt behöllo sina biträden och, om så erfordrades, något reducerade deras löner. Tal. ansåg det vara af vikt att mötet kunde förena sig om ett gemensamt uttalande i den riktning att man hellre borde inskränka sig till att reducera affärsbiträdenas löner än att afskeda dem.

Kommerserådet Hj. Schildt framhöll, att vi sannolikt få upplefva tider, då de sysslöslösas antal blir nog så stort och det finnes många människor, som icke veta hvar de skola taga sitt bröd, utan måste vädja till de bättre lottades hjälpsamhet. Vi böra, yttrade tal., undvika att ytterligare öka denna skara. Tal. uttalade sig äfven för en lönereducering, hvilken borde ordnas så, att biträden, som åtnjuta mycket små löneförmåner, icke behöfde vidkännas någon reducering, utan skulle denna proportionsvis drabba de högre aflönade.

I samma riktning uttalade sig äfven trädgårdsmästaren V. F. Sagulin.

Hr Hj. Göös uttalade sin tacksamhet till handelsombudsmannen, som tagit initiativet till mötet och därigenom beredt Helsingfors affärsmän tillfälle att uttala sig i de nu föreliggande viktiga frågorna. Dessa uttalanden äro icke endast af betydelse för härvarande affärsmän utan äfven för landsortens, hvilka vanligtvis helt och hållet rätta sig efter de åtgärder, som vidtagas af affärsmännen i hufvudstaden. För öfrigt förenade sig tal. fullständigt om de af hr Schildt framkastade åsikterna.

På ordförandens förslag beslöt mötet härpå i princip uttala sig för en reduktion af personalens löner framom ett afskedande af biträdena, likväl med full frihet för hvarje särskild affär att vidtaga de åtgärder som omständigheterna påfordrade.

Likaså förenade sig mötet om en tidigare stängning af affärerna från och med hösten.

Slutligen uppdrogs åt handelsombudsmannen att framdeles, i händelse han så finner nödigt, sammankalla ett nytt möte för diskussion af de nu behandlade frågorna och därmed sammanhängande frågor.

19/8/14.

Teollisuuslaitof- semme ja jota.

Pari esimerkkiä, joita ei ole
seurattava.

Teollisuuslaitostemme juhtautumi-
sesta nykijeen asemaan on julkisuu-
dessa jo nähtynyt sen verran tietoja,
että voi saada jonkunlaisen yleisäsi-
tyksen tästä juhteesta. Se voitaneen
lausua julkisiten, että, waikka raaka-
aineiden saanti ja tuotteiden meneffi
onkin miltei kokonaan keskeytynyt ja
useimmilla teollisuusaloilla siis saa-
daan työskennellä vain varastoon,
näyttävät teollisuudenharjoittajat kui-
tenkin yleensä koettaneen pitää töitä
käynnissä — edes supistetuissa muo-
dossa — ja välttää työntekijänsä
joukkoeroittamista. Tästä yleisestä
jännöstä on toistaiseksi nähtynyt ai-
noastaan pari huomattavampaa poik-
kensta, mutta ne ovat laajoihin pii-
reihin tehneet niin ikävän vaikutus-
jen, ettemme katso olevan syytä si-
wuuttaa niitä waitiololla.

Seti tämän kuun alussa saapuneet
wiestit teollisuudessaamme tapahtu-
neista työn keskeytyksistä tiesivät ker-
toa, että ensimmäisten liikkeitten joukko-
ja, jotka olivat kokonaan keskeyttäneet
toimintansa, oli m. m. pari maam-
me suurimmista teollisuuslaitoksista,
nim. A. B. W. Gutzeit & Co ja
Galla Aktiebolag Rottassa.
Tämän kuultuaan moni varmaan
ajatteli, että näinköhän ne nyt heti
alkawat joista kaikki tehtaamme ja
yläpäästäkö ne aloittawattin, suurim-
pia ja wanhimpia teollisuusyhtiöitäm-
mekö ahdinko ensimmäisenä kohtaakin.
Mutta kun muut eivät seuranneet-
saan yhtä hätäillen perässä, on ute-
liaina kysyttä, mikä pafotti juuri nä-
mä yhtiöt niin menettelemään.

Setä Gutzeit- että Galla-yhtiön
kaikki teollisuuslaitokset Rottassa ja
sen ympäristössä pantiin, sanoma-
lehtimististen mukaan, kokonaan seijo-
maan t. k. 3 p:nä. Yleinen ase-
ma ei kuitenkaan silloin vielä tehnyt
teollisuuslaitosten edelleen käyntiä
mahdottomaksi eikä ole tehnyt sitä wie-
lä nytkään, kahta wuikkoa myöhent-
pään. Wain hymmentä muuta, pie-
nehköä tehdasta suljettiin näin aikaisin.
P a i k a l l i s e t o l o t eivät myös
ole olleet sellaiset, että ne olisivat pa-
fottaneet keskeyttämään kaiken teoll-
sen toiminnan Rottassa. Wasta äsket-
tään päättynyt juuri työnseisäus sitä-
läisillä jahoilla on tietenkin saattanut
melkoista taloudellista tappiota kai-
kille siihen osallisille teollisuudenhar-
joittajille. On m. m. wäitetty jahojen
lautatarhojen olevan täpötäynnä sen-
wuoksi, että työnseisäuksen takia ei

voitu toimittaa lastausta ja lai-
mausta alkufejästä. Mutta luul-
lafemme eivät nämä haitat mer-
kitse juhteellisesti enempää Gutzeit-
ja Galla-yhtiöille kuin muillekaan,
ja owathan Karhula Djake-
yhtiön ja Sackman & Co:n
teollisuuslaitokset yhä edelleen käyn-
nissä. Emme myöskään luule, että
heikko taloudellinen asema
on saattanut näiden miljoonayhtiöit-
ten pyörät seijomaan. Suurkapitalis-
tisten yhtiöitten sellaisien kuin Gut-
zeit, jonka osakepääoma on 15 milj.
marffaa ja wuotuinen tuotantoarwo
nousee n. 14 milj. marffaan, tahti
Galla-yhtiö, jonka osakepääoma on
4½ milj. marffaa ja wuotuinen tuo-
tantoarwo lähentelee 9 milj. marffaa,
tällaisten yhtiöitten taloudellinen ase-
ma ei voi olla niin heikko, että niiden
on ensi hädässä jätettävä tuhannet
työntekijänsä oman onnensa nojaan,
piirille paljaille. Yleinen käsitys onkin,
että nämä suurimmat yhtiöt ovat täy-
sin wafawaraisia. Ja kuitenkin ovat
ne heti ensimmäisen tuhowiestin saa-
wuttua yhdellä iskulla katkaisseet
ansiomahdollisuuden työntekijöiltään,
Gutzeit n. 2,000:lta ja Galla n.
1,300:lta henkilöltä, waimoja, lapsia
ja muita elätettäviä lukuunotta-
matta.

Julkisuudessa on huomautettu, että
ainoa käsitettävä wafutun Gutzeit- ja
Galla-yhtiöitten edellä kosketeltuun
menettelyyn on löydettävissä siitä, et-
tä nämä yhtiöt ovat ulkomaalaisten,
norjalaisten, omistamia. Edellä esite-
tyn tarkastelun jälkeen näyttää meis-
täkin siltä, kuin asianlaita todella olisi
niin, t. i. että nämä ulkomaiset raha-
miehet käsitättävät asemansa sellaiseksi,
että he käyttävät pääomaansa teoll-
isuuden palvelukseen maassamme kai-
kesta muusta wälittämättä yksin-
omaan hywien liikeytoitojen saa-
miseksi, mutta epäwarmoien olojen
uhatesa wetävät jäälmättä ra-
hansa pois. Tällaista menettelyä
wastaan me tahdomme panna julkisen
wastalauseen. Teollisuusyhtiöiltä, jot-
ka, kuten Gutzeit ja Galla, ovat toi-
mineet maassa wiidettäwämentä
wuotta ja täällä, tällälaisia oloja ja
liiketuttawia hywäksien käyttäen, an-
sainneet monen monia miljoonia, on
oikeus waatia welwollisuudentuntoa,
jos ei muita niin ainakin omia työn-
teijöitään kohtaan. Heidän työn-
awullahan nämä miljoonat on suurek-
si osaksi kerätty.

Nykijeen asema waatii taloudellista
uhrauksia ei ainoastaan yksijyijiltä
henkilöiltä, waan myös teollisuus- ja
kauppayhtiöiltä. Tuntuu hywältä näh-
dä sellaista tilanteen hymmentäystä
ja yhteenkuuluwaisuuden tunnetta,
jotka sanomalehdet joku päivä sitten
kertowat waltitsewan A y m i - y h-
t i ö n ja sen työntekijäin wälillä. Se
kelpaa esimerksi koko teollisuuskä-
mällemme. Siihen ja muittenkin suu-
rempien teollisuudenharjoittajaimme
menettelyyn wadoten sopinee toiwoa,
että Gutzeit- ja Galla-yhtiöt tarkista-
wat aikaisemman päätöksensä tehtait-
tensa sulkemisesta sekä asettuwat hein
puolestaan solidaarisiksi tämän maan
liikeyelämän ja muitten työnantajain
kanssa. Sillä se merkitsee solidaarisuut-
ta koko Suomen kansan kanssa.

Arbetslöshetens mot-arbetande.

Ett möte i Helsingfors.

Föredraganden för sociala ärenden vid senatens handels- och industriexpedition, protokollssekreteraren Väinö Kahlainen, hade i går på dagen sammankallat särskilda personer till socialnämndens byrå för att diskutera om åtgärder för förebyggande af allmän arbetslöshet. Till mötet hade infunnit sig följande personer: Öfverdirektören i öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna K. Snellman, öfverinspektorn i landbruksstyrelsen H. Nylander, fil. mag. G. R. Snellman, slöjdinspektören Lauri Mäkinen, yrkesinspektören A. Käpy, föreståndaren för arbetsförmedlingsbyrån A. H. Karvonen, sekreteraren i allmänna arbetsgifvarförbundet E. V. Emeleus, forstaktuarien Onni Lönnroth, sekreteraren Helsingfors socialnämnd Einar Böök och landtdagsmannen Lumivuokko.

Till mötets ordförande utsågs protokollssekreteraren Kahlainen och till sekreterare vicehäradsbörding Victor Vikman.

Till en början diskuterades arbetsmöjligheterna. Man ansåg att arbetet kunde ökas inom städernas byggnadsindustri. På landsorten är däremot den enskilda byggnadsindustrin i nedåtgående och af brist på medel kan intet göras för dess upphjälpan. I Helsingfors är för närvarande arbetsbristen inom byggnadsindustrin ej alltför stor, isynnerhet som en mängd arbetare flyttat från staden.

Inom metallindustrin i Helsingfors är ingen arbetsbrist rådande, men om de till landsorten flyttade arbetarna återvända, kan tillräckligt med arbete ej anskaffas. I andra städer och på landsorten ha arbetsgifvarna inom metallindustrin förfarit på tre olika sätt. För det första ha industriella inrättningar upphört med sitt arbete och arbetarna uppsagts. Sålunda ha 6,000 arbetare blifvit arbetslösa. För det andra ha särskilda arbetsgifvare delvis inskränkt arbetet, hvarigenom c. 18,000 arbetares utkomst blifvit osäker. För det tredje ha särskilda metallindustriidkare uppsagt sina arbetare, men kvarhållit dem dock i arbete så länge sådant står till buds. På detta sätt kan arbetsgifvaren när som helst inställa driften. Antalet sådana arbetare kan icke med säkerhet uppgifvas.

Om skogsarbetet kan intet sägas före vinterns inträde. Sägindustrin kommer tillvidare att fortsättas som förr, och arbetsbrist på detta område är ej att befara, isynnerhet om de enskilda företagen i mån af möjlighet arbeta på lager.

Inom landtbruket finnas obegränsade möjligheter till arbete, men man saknar medel att utföra arbetena. Dessutom utfattades som en allmän uppfattning, att fabriksarbetare i allmänhet ej kunna användas till arbete inom landtbruket. I Kuopio län existerar dock en nödhjälpsfond på c. 2 mil. mk, hvars stadgar snart torde bli stadfästa och från hvilken län kunna beviljas för utförande af landtarbeten. Mindre nödhjälpsfonder finnas dessutom i Vasa och Uleåborgs län.

Under diskussionen om arbetstillbud framgick bl. a. följande:

Staten har att erbjuda betydande möjligheter till arbete, om blott medel till deras utförande skulle finnas. Man motsåg, att forststyrelsen skulle godkänna de vid stockauktionerna framställda anbuden och att köparna måtte erhålla anstånd med betalningen. Staten skulle dessutom ha att erbjuda arbete vid rensning af åar, torrläggning af sankmarker m. m., hvarjämte man hoppades att staten skulle bevilja anslag och lån till enskilda för utförande af sådana arbeten.

Järnvägsbyggena Pieksämäki—Varkaus—Nyslott och Hiitola—Pikonjoki bli under höstens förlopp färdiga, hvarvid c. 1,900 arbetare bli utan arbete. Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna har dock ingått med framställning, att arbetena på bandelen från Pikonjoki till ryska gränsen genast finge vidtaga. Man hoppades att regeringen skulle bevilja understöd till byggande af broar m. m. och att ordningen för sökande af sådana understöd skulle göras enklare.

Mötet beslöt uttala förhoppningen, att i hvarje kommun skulle inrättas s. k. arbetslöshetskommittéer. I församlingarnas skogar borde man utföra dikiningsarbeten och utföra ett mera intensivt forstarbete, för hvilket ändamål församlingarna kunde erhålla medel från sina byggnadsfonder. Mötet utfattade äfven förhoppningen, att regeringen skulle tillsätta en kommitté, som med det första borde förebringa en utredning om den förevarande arbetslöshetens omfång och vidtaga åtgärder för anskaffande af arbete på statens, kommunernas och enskildas arbetsplatser och på samma gång förmedla arbete åt arbetslösa. Denna kommitté skulle sedan erhålla i uppdrag att vidtaga nödiga detaljanordningar.

Åtgärder i landsorten.

Enär frågan om på hvilken ståndpunkt de olika städerna ställa sig till den hotande arbetslösheten i detta nu är aktuell, har Tidningarnas Notisbyrå vänt sig till Kommunala centralbyrån med en förfrågan och har byrån angående nedannämnda orter lämnat följande uppgifter:

Abo.

Abo drätselkammare sammanträdde i förgår för att dryfta frågan om åtgärder för lindrande af nöden bland de arbetslösa. Kammarens beslut att alla af stadsfullmäktige tidigare beslutade arbeten omedelbart skola sättas i gång. Arbetsdagens längd skall minskas med 20 proc. och lönerna minskas med 25 proc. Man beslöt dock att i stadens tjänst fast anställda samt personalen vid de tekniska

verken skola få behålla samma löner som tidigare. Genom dessa åtgärder kunde staden bereda arbete åt omkring 350 arbetare öfver vintern.

Ytterligare beslöts hemställa om åtgärder för i Abo icke hemmahörande arbetares hemsändande, hvarvid åtgärder från länets guvernörs sida till de arbetslösas bispringande ansågs kunna vara att emotse.

Stadsingenjören, -arkitekten, -trädgårdsmästaren och -godeten fingo i uppdrag att ytterligare föreslå sådana arbeten, som man planerat till utförande under den närmaste framtiden. Drätselkammaren kommer sedan att angående dem göra särskild framställning till stadsfullmäktige, som sammanträdde måndagen den 24 dennes för att behandla frågan.

Tammerfors.

Direktionen för stadens arbetsförmedlingsbyrå har vid sammanträde den 18 d:s beslutat ingå till stadsfullmäktige med framställning om omedelbart nedsättande af en kommitté af 15 personer, till hvilken borde väljas äfven 5 kvinnliga medlemmar. Kommittén borde förmedla arbetet och därjämte uppföra förslag till de åtgärder, den på grund af förvärfvad erfarenhet anser af nöden till förekommande af arbetslösheten. Enligt förslaget skulle till kommittén inväljas medlemmar ur stadsfullmäktige, drätselkammaren, byggnadskontoret, fattigvårdsstyrelsen, socialdemokratiska kommunalorganisationen, handtverks- och fabriksföreningen, fruntimmersföreningen, arbetarföreningens kvinnodelning och handelsföreningen. Dessutom skulle kommittén samarbeta med en arbetsförmedlingsbyrå.

Med afseende därpå, att arbetslöshet i högre grad kan väntas också i de till Tammerfors affärscentrum hörande landskommunerna just vid samma tid, då fabriksarbetarna i större utsträckning bli arbetslösa, ansåg direktionen det vara nödvändigt, att arbetslöshetskommittéer också i landskommunerna grundas. Dessa borde erhålla samma uppgift som kommittén i Tammerfors. Enär en intim växelverkan mellan dessa kommittéer vore af allra största betydelse, då en sådan bl. a. kunde hindra de arbetslösa skarorna att i hopp om bättre arbetsmöjligheter draga från en ort till en annan, ansåg mötet de vara till nytta för saken, att de ifrågavarande kommunerna grundade egna kommittéer.

Viborg.

Tills vidare har man där ej skridit till några speciella åtgärder för arbetslöshetens förekommande, enär någon arbetslöshet ännu ej gjort sig märbar på orten. På stadens arbetsplatser torde de nuvarande arbetena räcka till slutet af denna sommarsäsong.

Vasa.

Fortsättandet af stadens pågående vattenledningsarbeten är i hög grad beroende af tillgången till byggnadsmaterial, framförallt cement och dynamit. Byggnadskommittén har den 14 augusti meddelat stadsfullmäktige, att om de nödiga materialerna ej snart erhållas, så måste arbetena afstanna om 2—3 veckor. Man har emellertid skridit till energiska åtgärder för anskaffandet af allt som erfordras. För att kunna tillförsäkra i staden mantalsskrifna arbetare tillfälle till förtjänst har byggnadskommittén för vattenledningsarbetena under loppet af senaste vecka afskedat 150 arbetare, som äro hemma från landskommunerna. Stadsfullmäktige ha för sin del enhälligt beslutat uppmana drätselkammaren att så snart som möjligt utarbota förslag till arbeten, hvilka kunde utföras för motverkande af arbetslösheten.

Vid sammanträde den 13 dennes har stadens drätselkammare beslutat uppmana byggnadskontoret, att med det första utarbota 1915 års budget för stadens arbeten, för att sålunda få klarhet om hvilka arbeten redan nu kunde utföras. 7 å 8,000 mk återstå ännu af för arbeten under detta år beviljade medel, vattenledningsmedlen ooberäknade.

Drätselkammaren i Vasa behandlade i går en från stadsfullmäktige ingången skrivelse, i hvilken kammararen uppmanades att uppgöra förslag till arbeten, som kunde utföras. Kammararen beslöt uppdraga åt drätselkontoret att uppgöra sagda förslag och en förteckning öfver sådana arbetslösa, som enligt mantalslängderna för år 1912 hade hemortsrätt i Vasa. Så vidt man har sig bekant stiger de arbetslösas antal till ca 2,000.

Uleåborg.

Stadens arbeten för sommaren äro snart afslutade. Vattenledningsarbetena komma under denna vecka att slutföras vid två gator. Liknande arbeten återstå dock vid tre gator. Förutom vattenledningsarbeten har staden arbeten i gång äfven vid mudderverket och i byggnader, där reparation pågår. I medlet af senaste vecka voro vid dessa arbeten sysselsatta öfver två hundra arbetare, alla hemma från staden. Äfven af dessa måste en del afskedas på grund af den kännbara minskningen af arbetet. Tidigare ha afskedats alla, som äro hemma från annan kommun, och de hvilkas hemortsrätt är osäker. Samtidigt som arbetstiden förkortats med en dag i veckan ha arbetsdagarna anordnats så, att arbetet pågår mellan kl. 8 f. m. och 5 e. m. På detta sätt har man försökt få arbetet att fortsätta så länge som möjligt för den reducerade arbetssstyrkan och hoppas man sålunda kunna hålla arbetet i gång ännu en månad framåt.

I Björneborg och Kuopio

har man ännu ej skridit till några åtgärder.

Kotka.

Drätselkammaren beslöt vid sammanträde den 14 augusti att föreslå för stadsfullmäktige, att stadigvarande nödhjälpsarbete måtte anordnas. Enär af stadens regelbundna inkomster, isynnerhet af hamninkomsterna, en afsevärd del och af de upptaxerade medlen troligen ungefär hälften icke komma att inflyta, och då anskaffandet af medel för arbeten blefve synnerligen svårt, beslöt man hos stadsfullmäktige anhålla om ett lån för anordnande af nödhjälpsarbeten. Man beslöt föreslå, att arbetare, som äro mantalsskrifna i staden, i så stor mängd som möjligt blefve antagna till vattenledningsarbetena, hvarförutom föreslogs, att såsom nödhjälpsarbeten vägar till Hovinsaari och Kymnlinna skulle repareras och det s. k. Kivisalmi rensas.

Jakobstad.

Vid sammanträde den 8 augusti beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt fattigvårdsstyrelsen att på stadens bekostnad till hemorterna sända familjer, som blifvit arbetslösa.

Raumo.

Drätselkammaren beslöt vid sammanträde den 3 augusti att reducera stadens påbörjade arbeten till det minsta möjliga och att afskeda största delen af de vid dem sysselsatta arbetarna. Vidare beslöts att hos stadsfullmäktige föreslå, att en del af stadsfullmäktige tidigare beslutade arbeten på grund af den svåra ekonomiska ställningen måtte uppskjutas. Kostnaderna för dessa arbeten skulle ha stigit till 40,000 mk. Fullmäktige hafva ännu ej behandlat drätselkammarens framställning.

Nystad.

Drätselkammaren har den 14 augusti beslutat hos stadsfullmäktige föreslå, att af stadens medel måtte beviljas 10,000 mk för utförande af nödhjälpsarbeten under instundande höst och vinter. Som nödhjälpsarbeten skulle anordnas huggning af makadam för underhåll af landsvägar och stadens gatuandelar, förfärdigande af brunnsringar och ledningsrör, aflägsnande af enbuskar från stadens betes- och skogsmarker, utjämning af gator m. m.

Gamlakarleby.

På grund af att man genom sjöfartens upphörande ej erhållit för stadens vattenledningsarbeten behöfliga rör och tegel, ha vattenledningsarbetena, vid hvilka arbetat ca 400 arbetare, i någon mån reducerats.

Ekenäs.

Vid sammanträde den 13 augusti beslöt stadsfullmäktige på förslag af ordföranden att lämna i uppdrag åt drätselkammaren att i tid utarbota förslag till de allmänna arbeten, hvilka kunde igångsättas, om på orten yppar sig arbetslöshet.

Kaskö.

Emedan stadens inkomster på grund af det nuvarande läget i hög grad aftagit, har stadens drätselkammare inbiberat stadens allmänna arbeten. Stadsfullmäktige godkände drätselkammarens egard.

*

Angående de åtgärder, som i landets öfriga mindre städer eventuellt vidtagits för lindrande af den motsedda arbetslösheten har hyran tills vidare icke erhållit uppgift.

~~~~~

Industrin och kriget.

Inskränkt fabriksverksamhet.

Följande fabriker i Tammerfors ha inskränkt sitt arbete till fyra dagar i veckan: Finlayson & Co:s bomullsfabrik, Tammerfors linnefabrik, Klädesfabriken och Finska trikottfabriken. Vid Frenckellska pappersbruket, som varit i gång alla dagar i veckan med undantag af söndagen, har arbetet ordnats så, att fabriken från nästa vecka arbetar endast fyra dygn.

Hela personalen är uppsagd efter två veckor vid följande fabriker: Klädesfabriken, Finska trikottfabriken, Finska manufakturaktiebolagets fabrik och Kansan Lehtis tryckeri. Vid Lapinniemen Puuvillatehdas O. Y. äro fortfarande sex dagars skiften anordnade, men äfven där har fråga väckts om arbetsveckans förkortande.

Uppsagda arbetare.

Arbetarna vid Kauttua pappersbruk i Eura uppsades i går till afflyttning inom 14 dygn.

*

Firman W. Rosenlew & Co A.-B. har i onsdags till sina arbetare vid Seikku såg, Gamla sågen och Lådfabriken riktat följande skriftliga tillkännagifvande:

„Med hänsyn till det inträdda krigstillståndet, hvarigenom ett afstannande af exporten till utlandet framkallats, äro vi tvungna uppsäga samtliga vid våra verk härstädes sysselsatta arbetare. Vi skola emellertid så långt vår förmåga räcker uppehålla driften i den utsträckning, att samtliga arbetare om möjligt tillförsäkras arbetsförtjänst.

För den eventualitet att ett afbrott af driften mot förmodan skulle inträda, uppmana vi våra arbetare att redan nu iakttaga största sparsamhet i sina vitgifter”.

A Räfsö Angsäg fortgå arbetena. Någon uppsägning har icke egt rum.

Firman A. Ahlström O. Y:s sågar äro äfvenledes fortfarande i verksamhet. Firmans arbetare fingo i måndags mottaga ett liknande tillkännagifvande som det af firman Rosenlew afgifna.

A Björneborgs tändsticksfabrik hafva arbetarna blifvit uppsagda, men fortsättas arbetena efter uppsägnings tidens utgång så länge kemikalieförrådet förslår. Såframt sjökommunikationen mellan Sverge och Finland återupptages, finnes hopp om att kunna komplettera förrådet.

A bomullsspinneriet ha inga åtgärder t. v. vidtagits för driftens event.

Industrin och läget.

Kaukas fabriks A. B:s huvudkontor

har flyttats från Helsingfors till Villmanstrand. Fabriksdriften kommer att delvis inskränkas. Rullfabriken skall arbeta endast tre dagar i veckan. De båda cellulosa-fabriken komma att vara turvis en vecka i gång. Arbetarnas löner bli vid det gamla, däremot nedsättas tjänstemännens löner med 10—30 proc., beroende på lönens storlek.

*

I Villmanstrand ha till följd af krigstillståndet stängts Beckholmens såg, hvarigenom 60 arbetare blifvit arbetslösa samt Honkalahti såg, som sysselsatte halftannat hundratal arbetare, hvilka likaledes på så sätt blifvit arbetslösa. Rutola och Kallionsaari sågar stå likaså. Vid den förra ha 100 och vid den senare flere tiotal personer blifvit arbetslösa.

I Uleåborg arbetas å Korkeasaari och Toppila sågar endast de tre första dagarna i veckan. Pohjois-Suomen Maanviljelyskauppas mekaniska verkstad har helt och hållet inställt driften och dess omkring 40 arbetare blifvit arbetslösa. A J. Mustonens fabrik har arbetstiden inskränkts till 5 timmar om dagen.

I Tammerfors har Sandvikens pappersbruk, som äges af A. B. Enqvist & Co, stått redan en väckas tid och arbetarna endast varit sysselsatta med rengörings- och reparationsarbeten. Senaste fredag uppsades arbetarna helt och hållet inom 14 dagar, enär bruket ej kommer att sättas i gång innan normala tider åter stundat. En del af arbetarna erhåller dock möjligen tillsvidare anställning å samma bolag tillhöriga inom kort färdiga Lielax cellulosa-fabrik.

A Tammerfors tapetfabrik ha arbetarna likaså uppsagts. Tillsvidare arbetas å fabriken alla dagar i veckan, men om ställningen ej snart klarnar, måste fabriken stänga.

A Tampereen Paperiteososakeyhtiös afdelning för breffkuvert inställdes arbetet helt och hållet senaste lördag. Å öfriga afdelningar fortgår arbetet så länge råvaran hinner till.

A Haarla pappersförädlingsfabrik har arbetstiden förkortats till 4 timmar om dagen. Endast å fönsterpappersafdelningen arbetas tillsvidare hela dagen.

A Tammerfors pappersförädlingsfabrik har arbetsveckan förkortats till 5 dagar. Under denna tid arbetas dock i skiften, så att arbetstiden för arbetarna i själfva verket blir kortare.

A Niemi såg, som äges af A. Ahlström A.B., ha arbetarna helt och hållet uppsagts. Uppsägnings tiden utgår den 18 dennes.

På grund af det närvarande läget har äfven Järnbolagets mekaniska verkstad i Kotka numera inskränkt arbetet till blott fem timmar om dagen d. v. s. till tiden mellan kl. 9 och 2. Under dessa timmar arbetar verkstadens hela arbetspersonal. Verkstadens förvaltning har ansett lämpligare att inskränka arbetstiden framom att upprätthålla driften med minskad arbetspersonal. Något afskedande af arbetare har därför icke skett, utan kvarhållas hela den gamla arbetspersonalen. På grund af kolbrist blir verkstaden från och med onsdagen den 12 dennes tills vidare tvungen att från kl. 12 till mörkrets inbrott hvarje söckendag inställa leveransen af elektrisk ström från sin elektriska central.

Industrin och läget.

Förvaltningen af Myllykoski pappersbruk

har beslutat under nu rådande förhållanden förfara ungefär på samma sätt som man redan försport vara afsikten vid Kymmene aktiebolags rättningar, nämligen låta arbetena fortgå med den del af arbetspersonalen, som är hemmahörande på orten, under förbehåll dock af uppsägning i fall nödvändigheten det påkallar. Bruksförvaltningen ämnar tillförsäkra personalen viss nedsatt dagspenning, i någon mån beroende därpå huruvida arbetaren har familj eller icke. Man hoppas kunna sysselsätta ungefär två tredjedelar af arbetarna med brukets arbeten och skall försöka att för den öfriga delen anordna byggnads- och skogsröjningsarbeten. Hvad bränsletillgången beträffar tänker man sig att genom ändring af rosten kunna använda ved, sedan stenkolsförrådet, som dock ännu räcker ett par månader, tagit slut. Bruket förfogar äfven öfver nödiga kemikalier.

*

Senaste onsdag tillkännagafs för arbetarna vid Raumo såg, att tre ramar vid Vuojoki gods A. B:s såg i Raumo från och med måndagen komma att afstanna och att 20 % af den arbetarna för närvarande tillfallande lönen komma att afdragas. De arbetslösa skola såvidt möjligt erhålla arbete i sågens brädgård och i Vuojoki gods skogar. Vid sågen äro fortfarande fyra ramar i gång.

~~~~~

Den hotande arbetsbristen.

Tammerfors handverks- och fabriksförenings manifest.

Vid Tammerfors handverks- och fabriksförenings möte den 7 dennes upplästes senatens skrivelse till yrkesinspektörerna, i hvilken de uppmanas att underhandla med arbetsgifvarna, emedan dessa nödgats på grund af i landet rådande krigstillstånd helt och hållet eller delvis uppsäga sin arbetspersonal.

På grund af den nuvarande allvarssamma situationen beslöt Tammerfors handverks- och fabriksförening uppmåna alla arbetsgifvare samt såväl större som mindre affärsidkare att de hvar och en i sin stad så mycket som möjligt låta arbetarna behålla sina platser, och försöka gifva dem arbete om ock endast några timmar i dygnet, och därest det ej är möjligt, söka på sätt eller annat hjälpa dem tills läget åter blir gynnsammare. Allmänheten bör afven visa sig sympatisk mot industridkarna och söka gifva dem sina beställningar, begagnande sig af inhemska afster. På detta sätt kan afven arbetsgifvarna gifva arbete åt arbetarna och då vinna man allt med godo. — T. N.

En förfrågan af guvernören i Uleåborgs län.

Guvernören i Uleåborgs län har anmodat stadsfullmäktige att upptaga till pröfning, beruvida och i hvilken utsträckning Uleåborgs stad kunde anordna extra arbeten för lindrande af den hotande arbetslösheten. Enligt hvad K:n erfarit, finnes i Uleåborg arbete nog för åtminstone en månad framåt för de af stadens egna inbyggare, som blifva utan arbete på grund af det nuvarande tillståndet.

Fabrikerna i Björneborg.

Arbetarna vid Björneborgs bomullsmanufaktur A. B:s fabriker uppsades i onsdags från sitt arbete. Efter uppsägningstidens utgång kommer arbetsveckan att förkortas till 4 dagar och arbetet vid fabrikerna att fortsättas så länge råmaterialet räcker.

Räfsö ångsågs aktiebolag har i måndags uppsagt sina arbetare, men fortsättas arbetena om möjligt afven efter uppsägningstidens utgång. — B. T.

Industrin och läget.

Arbetet å Karkku såg inställdes den 10 dennes, hvarvid 140 personer blefvo utan arbete. Stockar finnes i riklig mängd, men kunna icke sågas på grund af de nu rådande förhållandena.

A Högfors bruk arbetas tills vidare endast tre dagar i veckan. Vid snickerifabriken i Vichtis har ett 20-tal arbetare afskedats på grund af brist på arbete.

Arbetet å Pateniemi såg kommer att afstanna under tre dagar i veckan.

I Jakobstad ha arbetarna vid Holm & C:s tobaksfabrik uppsagt efter 14 dagar.

I Uleåborg har arbetet vid Pohj Suomen maanviljelyskauppa o. y:s mekaniska verkstad tillsvidare inställt. Vid Toppila och Korkeasaar sågar har arbetstiden inskränkts till tre dagar i veckan.

I Borgå har arbetspersonaler minskats vid flere fabriker, såsom Willberg & Boström, Stenströms snickeri och hos förlagsaktiebolaget Verner Söderström O. Y.

Björkboða fabrik har stått denna vecka. Orsaken hertill är brist på olja. Tillfälligt arbete finnes dock för en del af fabrikens arbetare.

Skofabrikerna i Tammerfors komma icke tillsvidare att hafva någon kännning af det nuvarande läget. Arbetet vid sagda fabriker kommer att fortgå som under normala förhållanden.

Senaste onsdag inställdes allt arbete vid bolaget Hallas sågverk, hvarvid 200 personer blefvo arbetslösa. Likaså ha sågarna i Anttola och Läsäkoski stängts. Driften vid Kissakoski fabrik i Hirvensalmi kommer att tills vidare upprätthållas fyra gånger i veckan. Arbetarna vid Varkaus bruk ha uppsagts, och allt arbete vid fabriken afstannar instundande tisdag. — S.-S. Vuojoki Gods Aktiebolag har beslutat fortsätta verksamheten vid sina såginnrättningar i Raumo, men har i anledning af det nuvarande läget sänkt lönerna med 20 procent. — L.-S.

Enligt Kotka Nyh. kommer såväl sågen som smedjan på Strömfors bruk att från och med instundande vecka hållas stänga tills vidare. Alla tillfälliga arbetare afskedas, men den ordinarie arbetsstyrkan, uppgående något in på andra hundralet, kommer att kvarstanna samt sysselsätts med reparationer, lastningsarbeten m. m.

A Stockfors bruk fortsätts arbetena. Åtminstone kommer träsliperiet att hållas i gång. Något osäkert är det med sågen, men förde afven den fungera tills vidare utan minskning af arbetspersonalen.

Förvaltningen för Hovinsaari cellulosa-fabrik i Kotka har för fabrikens arbetare tillkännagifvit, att den på grund af rådande krigstillstånd nödgats från början af innevarande vecka sänka arbetarnas löner. För per månad anställda arbetare sänkes aflöningen med 20 proc. samt för skiftesarbetare med i medeltal i det närmaste i mark om dagen. Sågen i Pitkälähti och rullfabriken i Iisvesi ha tillsvidare stängts.

Landsorten.

Industrin och läget.

Bör bomull betraktas som krigskontraband.

I Tammerfors har man i allmänhet varit af den uppfattning, att rå bomull icke är krigskontraband, och icke heller hafva de engelska konsulerna observerat detsamma i förteckningen öfver krigskontraband. För att erhålla visshet i saken, insände Lapinienmi bomullsfabrik till England en beställning på rå bomull. Därifrån anlände till en början meddelandet, att rå bomull är krigskontraband. Men då fabriken protesterade, ankom från England ett meddelande, att man misstagit sig; rå bomull är icke krigskontraband.

Om sålunda importen af rå bomull är tänkbar, hvad transporten och transportkostnaderna vidkommer, så finnes icke något hinder i ofvan anfördt hänseende. — T. S.

*

Ryktet har vetat förmåla, skrives i Jakobstad, att cigarrettillverkningen vid A. B. Holm & C:o O. Y:s tobaksfabrik komme att afstanna på grund af brist på askar för förpackning. En Vasatidning har uppgifvit att arbetarna vid fabriken redan skulle uppsagts. Enligt hvad den citerade tidningen erfarit, kommer emellertid driften vid fabriken att fortgå tills vidare i det närmaste normalt, sedan det lyckats fabriksledningen att tillgodose behovet af askar. En del mindre betydande förändringar i fabrikens arbetstider och personal torde dock på grund af läget blifva påkallade.

Vid Jakobstads mekaniska verkstad fortgår driften tills vidare normalt, hvad arbetsstyrka och produktion beträffar. På grund af sitt kontrakt med stadens elektricitetsverk, som levererar drifkraften till anläggningen, är verkstaden tvungen erlaga en viss summa för strömmen, oberoende af om denna kommer till användning eller ej, hvarvid fabriksledningen ansett det fördelaktigast att tills vidare fortsätta den dagliga driften. Emellertid har administrationen hos arbetarna föreslagit en lönesänkning af 20 procent. Liknande reduktion — ända upp till 40 proc. — har som bekant vidtagits af industriella inrättningar i samma bransch i södra Finland. Något svar å administrationens ifrågavarande förslag har ännu ej ingått från arbetarna.

Vid sockerbruket i Jakobstad pågår arbetet för närvarande i tvenne skiften på grund af mängden ingångna orders. Försäljning sker numera, i likhet med hvad fallet är vid öfriga sockerfabriker i landet, endast mot kontant betalning. I motsats till en del andra industriella företag har sockerbruket icke vidtagit någon förhöjning af sina pris, ehuru en del handlande passat på att höja priset i anledning af ryktena om en förestående sockerbrist.

*

Firman A. Ahlström O. Y:s arbetare å Pihlava, Hahmholmens och Kannissaari sågar samt Pihlava mekaniska verkstad och Kauttua bruk ha blifvit uppsagda. Likaså ha arbetarna å firmans alla öfriga fabriksinrättningar i landet blifvit uppsagda. Såvidt emellertid förhållandena i någon mån det meddelat.

Industrin och läget.

Med anledning af en i Hbl. för söndagen ingående notis om förhållandena vid J. A. Holm & C:o aktiebolags tobaksfabrik i Jakobstad meddelas från fabriken rättelstsevis, att arbetarna vid fabriken för par veckor sedan blefvo uppsagda för den händelse att det blefve omöjligt att erhålla askar från Abo, där dessa tillverkas. Detta blef lyckligtvis icke fallet, och har arbetet därför kunnat vid fabriken ostördt fortgå under 5 dagar i veckan. Af allt att döma bortfaller afven denna inskränkning i den allra närmaste framtiden.

Arbetet vid Kaukas fabriksa-bis fabriker har tills vidare ordnats så, att hvarje arbetare såvidt möjligt beredes arbete motsvarande tre dagars sysselsättning i veckan med oförändrad dags- eller ackordlön samt att tjänstemännens och förmäns månads-löner reducerats med ända till 50 proc.

Arbetet vid Laskela såg pågår tillsvidare i åtta timmars arbetsskifte. Lönerna ha sänkts i enlighet härmed. Myllymäki snickeri hålles afven i gång, men arbetslönerna ha sänkts med 25 procent.

Vid Haapaniemi rullfabrik i Kuopio bedrivs arbetet endast tre dagar i veckan. Likaså vid Syväniemi rullfabrik i Karttula.

Firman G. Cederberg & C:o:s sågar i Joensuu ha tillsvidare stängts.

Mäkisen tehdaslike O. Y. invid Sordavala hålles ännu så länge i gång. Lönerna ha dock sänkts och utgå numera med 74 procent.

Senaste vecka uppsades arbetarna vid Mänttä pappersbruk.

Firman W. Rosenlew & C:o sänker arbetslönerna.

I går kväll erhöilo arbetarna vid W. Rosenlew & C:o:s sågverk i Björneborg en skrivelse, hvari meddelades, att lönerna från i går ha sänkts med 20 %. Likaså erhöilo arbetarna vid samma bolag tillhöriga verkstad och andra fabriksinrättningar meddelande om lönereduceringen, hvilken berör afven bolagets arbetare annorstädes i landet.

Den hotande arbetsbristen.

Handverks- och fabriksföreningen i Lahtis behandlade den 14 dennes en skrivelse af senatens handels- och industriexpedition, hvari arbetsgifvarna uppmanades att såvidt möjligt behålla arbetarna vid deras platser genom att gifva dem arbete, om också endast för några timmar om dagen. Föreningen beslöt att i cirkulär till samtliga medlemmar anmoda arbetsgifvarna att följa den i skrivelsen framställda uppmaningen. — Ld.

Industrin och läget.

Förvaltningen af Kannuskoski aktiebolag har beslutat hålla träsliperiet under nu rådande förhållanden fortfarande i gång och hafva samtliga arbetare erhållit löfte att kvarstå i arbete; dock under förbehåll af uppsägning i fall nödvändigheten det påkallar. Såväl personalen som arbetarna hafva frivilligt gått in på, att så länge krigstillståndet råder lyfta blott 50 % af sin lön och resten först, när normala förhållanden åter inträda.

Emedan vattenslåndet för närvarande är ytterst lågt kommer fabriken att stå cirka 14 dagar i och för reparationer af vattenrännan och dammen. Arbetarna som ej kunna användas vid reparationsarbeten komma att sysselsättas med jordbruksarbeten under tiden.

Industrin och läget.

I anledning af brist på råmaterial hade A.-B. John Barkers bomullsfabrik i Abo tidigare sett sig tvungen att inskränka arbetet till tre veckodagar med utsikt till fullständig nedläggelse inom en nära framtid. Nu har emellertid en ljusning yppat sig, i det ansträngningarna att skaffa bomull delvis krönt med framgång. Följden häraf är att driften med tre veckodagar är säkerställd åtminstone till nyår och på en del afdelningar kunnat utsträckas till full arbetsvecka.

Vid A.-B. Wm Crichton & C:o:s varf i Abo uppsades arbetarna för någon tid sedan, men har uppsägningen icke satts i verkställighet, utan ha alla arbetare fått kvarstanna i arbetet, ehuru lönerna sänkts med 20 procent.

Vid Vuleåns varf i Abo har några tiotal arbetare uppsagts, men för största delen kvarstanna i arbetet.

A.-B. Finlayson & C:o i Tammerfors har från England beställt inalles 1,500 balar bomull, hvaraf en tredjedel redan inlastats i Newcasttle för att öfver Kristiania, Stockholm, Gefle och Raumo sändas till Tammerfors. Den andra bomullssändningen afgår från England den 3 september och den sista raten så snart lämplig båt kan erhållas. I händelse dessa sändningar lyckligen nå bestämelseorten, kan fabriken med detta råmaterial fortsätta arbetet omkring tre månader, om man arbetar fyra dagar i veckan. Fabriken innehar för tillfället råmaterial för två veckor framåt.

Arbetslösheten bland industrins arbetare.

C:a 8,400 arbetslösa; 36,000 drabbade af minskade inkomstmöjligheter.

Enligt en beräkning som af märket G. R. S. i D. Pr. gjorts med stöd af uppgifterna i tidningarna om arbetslösheten bland industrins arbetare skulle antalet helt och hållet arbetslösa arbetare uppgå till 8,242. De fördela sig på följande sätt på de olika industrierna:

Metallindustrin 247, stenindustrin 1,061, kemisk industri 160, textilindustrin 187, pappersindustrin 990, träindustrin 5,627, näringsindustrin 149. Summa 8,421.

Antalet arbetare åter för hvilka arbetstiden förkortats eller lönen reducerats ställer sig på följande sätt:

Metallindustrin 2,960, stenindustrin 582, läderindustrin 570, textilindustrin 9,675, pappersindustrin 4,256, träindustrin 7,279, näringsindustrin 1,355, flottningsarbetare 1,200. Summa 27,877.

Fördelar man åter den sistnämnda gruppen af arbetare efter det sätt, på hvilket inskränkningen skett, så finner man följande:

Förkortad arbetstid 18,561, nedsatt lön 7,330, obekant 1,986.

Den förkortade arbetstiden skriver förf. har i flertalet fall genomföres sålunda, att arbete utföres vid fabriken endast vissa dagar af veckan, men också sålunda, att arbetstiden per dag förkortats. Den förre metoden synes i allo vara att föredraga både för arbetsgifvare och arbetare.

Ett vida mindre rationellt sätt att förtara vid genomförandet af inskränkningar är att helt enkelt dekretera en sänkning af arbetarnas löner. Såvidt man får döma af landets arbetarpress, synas arbetarna vara tämligen ense därom, att icke gilla denna metod. Inskränkningens arbetstiden, men sänk ej lönen, synes representera det allmänna tänkesättet och i samma riktning har också fackorganisationens ordförande, hr O. Tokoi, uttalat sig med stor skärpa. De framhållna skälen kunna knap-

Arbetslösheten.

Frågan om en särskild kommitté i Tammerfors.

I anledning af de till stadsfullmäktige i Tammerfors inlämnade skrivelserna om vidtagande af åtgärder för förmildrandet af den hotande arbetsbristen har stadsfullmäktiges beredningsutskott hos stadsfullmäktige afstyrkt förslaget om tillsättande af en ny kommitté, på det att fattigvårdens åligganden ej måtte inskränkas och emedan det ej ännu anses vara af nöden, men i stället företagit att medlemsantalet å arbetsförmedlingsbyrån borde ökas med 16 extra medlemmar, representerande olika områden i kommunen, och äger byrån sedan att utarbeta program för vidare verksamhet för afvärande af nämnda arbetslöshet. Enär byrån äger en ganska vidsträckt befogenhet, är det ej af nöden att utvidga dess rättigheter.

Odlingsmarker åt de arbetslösa.

Kvinnoföreningen i Tammerfors har inlämnat till stadsfullmäktige följande skrivelse:

I betraktande där af att en stor mängd arbetare åtminstone en del af veckan äro arbetslösa, dristar sig kvinnoföreningen i Tammerfors att förnya sin redan tidigare gjorda anhållan, att af stadens marker skola utparcelleras mindre arealer åt arbetare i och för uppodling. Ett dylikt system är alldeles vanligt i utlandet. Nu skulle arbetarna hafva tid att uppgräva och väl bearbeta jorden för våren, då föreningen skulle handleda vid sånings- och planteringsarbetena, då föreningen har en härtill fullständigt kompetent person till sin disposition. För anskaffande af arbetsredskap, körredskap och gödsel skulle dock behövas penningmedel, och dristar sig föreningen anhålla för detta ändamål mot redovisningsskyldighet om minst 300 mark. — T. N.

Arbetslöshetskommittén i Abo.

Vid Abo arbetslöshetskommittés centralstyrelses sammanträde i förgår beslöts i fråga om arbetsprogram uppställa inrättande af:

- 1) ett kansli och i samband därmed en kanslikommitté;
- 2) en granskningskommitté, hvilken det åligger att granska alla till kansliet inkommande ansökningar och meddelanden;
- 3) en särskild kommitté för anskaffning af arbete både åt män och kvinnor;
- 4) en allmän undsättningskommitté, som senare skulle fördela sig på följande sektioner: a) beklädnads-, b) förplägnads- och c) vedanskaffning.

Vidare beslöt centralstyrelsen för arbetslöshetskommittén föreslå, att en noggrann åtskillnad göres mellan understöd som lämnas af kommittén och fattigvårdsstyrelsen och att kommitténs understöd i enlighet därmed gifves endast dem, som på grund af rådande krigstid blifvit arbetslösa.

Utom ofvannämnda åtgärder beslöt centralstyrelsen redan vid föregående sammanträde tillsätta äfven en penninginsamlingskommitté och statistikommitté af hvilka den sistnämnda äger uppgöra program för insamling af statistik ang. arbetslösa och hjälpbehöfvande. — A. U.

Arbetslösheten.

I Viborg.

Kommunalfullmäktige i Viborgs landskommun ha beslutat hos senaten anhålla, att man omedelbart måtte vidtaga med torrlägningsarbetena i Vekkasuo kärr mellan Kannunsuo, Kiiskilä och Mälkki. Dessutom begär man att få fälla Tervejärvi sjö. Vidare föreslogs, att man hos järnvägsstyrelsen skulle anhålla om fortsättandet af arbetena å Viborgs bangård, enär en stor del af arbetarna vid bangården redan uppsagts och andra kunde komma att uppsägas.

För uppgörande af förslag till nödhjälpsarbeten utsågs en femmannakommitté. — Kila.

I Tammerfors.

Stadsfullmäktige i Tammerfors beslöt senaste tisdag utse en af 16 personer bestående styrelse för den arbetsförmedlingsbyrå, som bör inrättas i staden. Dessutom beviljade fullmäktige ett anslag af 2,500 mark för anordnande af särskilda nödhjälpsarbeten. — Tamp. S.

Gamlakarleby.

Stadsfullmäktige i Gamlakarleby ha beslutat hos guvernörsämbetet anhålla om 200 st. fribiljetter för hemsändande af å andra orter hemmahörande arbetslösa. Vid nästa sammanträde behandlas ytterligare frågan om arbetslöshetens afhjälpan.

Raumo.

I går kväll sammanträdde i Raumo den af stadsfullmäktige tillsatta nödhjälpskommittén för att diskutera om eventuella åtgärder för lindrande af arbetslösheten. Kommittén beslöt att arbeten borde anordnas och att drätselkammaren borde uppmanas att föreslå sådana arbeten, som till en början lämpligast kunde anordnas. Vidare beslöt man förfråga sig hos liförsäkringsbolaget Suomi angående lån för fullgörande af dessa arbeten.

Vasa.

Vid stadsfullmäktiges i Vasa sammanträde i går upplästes en från stadens fattigvårdsstyrelse anländ skrivelse, som behandlade arbetslösheten och de åtgärder, som borde vidtagas för dess lindrande. Äfven länets guvernör hade sändt en skrivelse, i hvilken han anhöll, att fullmäktige måtte bereda alla arbetslösa medlemmar i stadskommunen arbete. Drätselkammaren hade ingått med en förteckning öfver de arbetslösa, enligt hvilken deras antal i Vasa steg till 1,805, eller 2,264 om familjemedlemmarna inberäknades. Fullmäktige tillsatte en kommitté af 5 personer för att föreslå åtgärder till nödens lindrande och uppgöra förslag till allmänna arbeten i samråd med drätselkammaren. Kommittén berättigades att komplettera sig själf.

Södra Österbotten.

Syd-Österbottens landbrukssällskap behandlade i går frågan om den hotande arbetslösheten. Sällskapet beslöt aflåta ett cirkulär till landtmannasällskapen med förfrågan om spannmål fanns på lager eller till salu samt uppmaning att enskilda och kommuner så vidt möjligt ville bereda arbetsförtjänst åt de hjälpbehöfvande.

Den ekonomiska situationen.

I.

Stormakternas gigantiska kamp har nu fortgått en månads tid, och ehuru inga afgörande tilldragelser ännu inträffat, börjar man överblicka det hela med något ökad sans. Detta framgår bl. a. däraf, att man öfverallt i utlandet gör stora ansträngningar att bringa det under krigsberedelserna stagnerade ekonomiska lifvet ånyo i funktion. I främsta rummet sträfvat man att återupprätta de afbrutna internationella handels- och sjöfartsförbindelserna. Med vår tids intima relationer och beroende staterna och folken emellan är det ej tänkbart, att förbindelserna skulle en längre tid kunna vara afbrutna. För de flesta länder skulle ett afbrott i tillförseln af livsmedel och råmaterial innebära arbetslöshet, hungersnöd och högsta grad af elände. De skandinaviska länderna samt England, Frankrike m. fl., ja t. o. m. det genom sitt läge illa utsatta Tyskland, ha fått upp sina sjöfartsförbindelser i betydande utsträckning. Härvid ha resp. regeringar verksamt trädt emellan genom öfvertagande af krigsrisk för varor och fartyg till 80—90 proc. af deras värde.

Hvad situationen i vårt land beträffar, så synes också här den första våldsamma böljefången inom det ekonomiska lifvet ha något lagt sig. Den lilla livsmedelspanik, som framträdde den första tiden efter krigsutbrottet, och den hysteriska rusningen till bankerna ha numera fullkomligt upphört, men ännu kvarstår en mängd exceptionella förhållanden såsom en följd af krigets verkningar. Flere af dem skola sannolikt ej upphöra förrän efter dess afslutande. Detta gäller speciellt fondbörsen och fastighetsaffärer, hvilka nu äro döda, men där om är ingenting särskildt att säga. Annorlunda ställer sig saken i fråga om det stillestånd, i hvilket det öfriga affärlifvet, industrin och sjöfarten råkat.

Det är visserligen ej förvånande, att industrin i första hugget, då godstrafiken och sjöfarten stoppades, beslöt se tiden an och inskränka sin verksamhet. Där emot verkar det ej sympatiskt, att en del industrier totalt stoppa driften och att arbetarna i massor uppsägas. Alldeles förkastligt är att, såsom bevisligen på flere håll skett, man utan vidare i stöd af krigstillståndet bryter leveransförbindelser. Sådant kan endast rättfärdigas af materialnöd. Man kan ej heller åberopa sig på, att kommunikationerna lägga hinder i vägen för varuutbytet. Godståg äro numera i rörelse och denna trafik kommer väl att småningom ökas. På våra inre vatten fortgå sjöförbindelserna som under normala förhållanden, om också trafiken naturligtvis minskats. Med undantag af sträckan emellan Helsingfors och Åbo kan trafiken längs den finska kusten obehindradt upprätthållas. Vidare eger regelbunden förbindelse rum emellan Petersburg och Helsingfors samt Reval och Helsingfors. Slutligen ha finska och svenska bolag anordnat

regelbundna turer öfver Bottenhafvet emellan finska och svenska hamnar. Denna trafik har numera utvecklats därhän, att daglig förbindelse på Sverige upptages. Slutligen ställes i utsikt trafik emellan Vasa och Sundsvall. Det möter sålunda ej vidare hinder att via Sverige samt Göteborg, Bergen och Trondhjem åter etablera export och import emellan utlandet och Finland. Man kan ej heller åberopa bristen på stenkol som skäl för den industriella verksamhetens nedläggande, då vi i vårt land ha praktiskt taget nästan outtömliga tillgångar på ved. I Mercator har dr H. Ramsay nyligen i en artikel erinrat om fördelarna af ved som bränsle vid fabriksdrift i Finland. Hvad råmaterialier åter beträffar, visar oss handels- och tullstatistiken, att Finland importerar betydande mängder råmaterial, bl. a. malm, bomull, fårull, svafvel, lera, cement, byggnadsmaterial m. m. samt kemikalier från England, Frankrike, Amerika, Italien och andra länder. En annan del af vår import plägar gå transito öfver tyska hamnar, såsom Bremen, Hamburg, Lybeck och Stettin, men det torde väl ej möta större hinder att under kriget beordra dessa varor öfver norska och svenska hamnar. Samma väg kan också en del af vår export ledas, isynnerhet exporten af vår pappersindustris produkter. I själfva verket synes det som om just denna industri borde kunna i hög grad profitera af den nuvarande exceptionella situationen, ty det förspörjes både från England och Frankrike, att därstädes råder brist på papper, speciellt tidningspapper. Det gäller emellertid att vara snabb i vändningarna och tillräckligt företagsam. Äfven våra trädrullefabriker torde under kriget kunna påräkna afsättning af sina produkter i England, där den industriella driften fortgår som förut. Ej heller borde hinder möta att utföra separatorer och andra tillverkningar, hvilka ej falla inom kategorin för till export förbjudna varor. Däremot är det näppeligen möjligt att föra våra vanliga trävaror i marknaden, åtminstone ej i större partier, öfver de skandinaviska hamnarna så länge kriget pågår, ehuru visserligen de svenska trävaruexportörerna ha för afsikt att utsända sitt virke dels öfver Trondhjem, dels Bergen. Man har äfven hos finska trävaruexportörer gjort förfrågningar från utlandet om virkesköp och möjligheten att få varorna ut i marknaden, men på finskt håll torde det ej vara möjligt att reflektera å dessa anbud. Då 200 à 300 standart fordra minst ett hundratal järnvägsagnar, framgår däraf, att etablerande af trävaruexport öfver Bottenhafvet och de skandinaviska hamnarna skulle kräva en mycket stor järnvägsmateriel, som för närvarande ej står till buds, fränsett att transportkostnaderna ställde sig öfverhöfvan stora. Våra trävaruexportörer kunna därför näppeligen tänka på att få sina varor ut i marknaden, förrän förhållandena möjliggöra direkt sjökommunikation emellan finska och engelska hamnar via Öresund. Anmärkningsvärdt är emellertid, att svenskarna, sedan det upplysts om, att tyskarna ej betrakta trävaror å neutrala fartyg som krigskontraband, planlägga direkt utförsel af trä från Stockholm öfver Östersjön och Öresund. Tills vidare måste väl Finland intaga en afvaktande ställning till frågan om direkt trävaruexport. Denna fråga är bl. a. beroende af den sympati förslaget om statsverkets delaktighet i krigsrisken för varor och gods har att påräkna hos senaten.

Af ofvanstående framgår, att Finlands utrikeshandel ingalunda af kriget fullständigt stoppats, utan att det i hufvudsak beror af industriidkarna och trafikanterna själfva att upprätthålla verksamheten. I detta afseende utgör våra smölexportörers tillvägagående ett godt föredöme. De ha ådagalagt både energi och förtäpplighet och landet är dem tacksamt för att de genom sin verksamhet stärka dess produktiva kraft. Det är själfklart, att industrin och affärsverksamheten under tider sådana som de nuvarande, då svårigheten att sälja är större än annars, kostnaderna för transporten äro höga samt penningarna äro dyra, skola se sin avance sjunka ned till ett minimum, ja kanske röna förlust och därför föredraga att stoppa eller inskränka driften till den minsta

möjliga. Men ett sådant tillvägagående är näppeligen öfverensstämmande med god affärs- eller arbetsgifvarpolitik. Afskedandet af tjänstemän och arbetare är den allra sista åtgärd, som bör vidtagas, sedan alla försök att rida ut stormen visat sig omöjliga. Bankerna förvägra ju i allmänhet ej kredit åt solida kunder och ha visat sig tillmötesgående vid regleringen af gamla förbindelser. Penningställningen är ej heller sådan, att den skulle berättiga ett strypningssystem. Men manne det ej delvis åtminstone vara fallet, att det är affärsvärlden själf, som varit med om att förvärpa nödläget genom de drakoniska bestämmelserna om kontant likvid. Att begära kontant likvid vid varurekvisitioner nu, då litet hvar, äfven de mest solida, har ondt om kontanter, förefaller att vara raka motsatsen till hvad en klok omtanke om framtiden kräver. Det naturliga vore ju att i stället utsträcka krediten, då man därigenom skulle binda kunderna vid sig med tacksamhetens och förtroendets band. I Tyskland och andra länder synas de styrande t. o. m. direkte uppmanat till att bevilja kredit i största möjliga utsträckning.

Den ekonomiska situationen.

II.

Sjöförsäkring mot krigsrisk.

Af Finska handelsdelegationens för kort tid sedan publicerade framställning om åtgärder till trygghet af landets handel och sjöfart framgår, att man inom affärskretsarna med bekymmer ser på den inträdda stagnationen inom det kommersiella lifvet. Man är medveten om, att affärsverksamhetens afstannande måste öka arbetslösheten och sprida brist och nöd i vidsträckt lager. Det är därför nödvändigt, att åtgärderna till arbetslöshetens motarbetande koncentreras på att i största möjliga omfattning upprätthålla den industriella produktionen samt handels- och sjöfartsförbindelserna både utom och inom landet. De undsättningsarbeten, som af kommunerna och enskilda personer anordnas, skola ej allena förmå hålla arbetslösheten och dess följeslagare nöden på afstånd, isynnerhet då kommunerna ingalunda ha obegränsade resurser och utsikterna att erhålla lån och understöd af staten för undsättningsverksamheten äro ganska små. Arbetslösheten ter sig än mer hotande därigenom att statsverket till följd af starkt minskade inträder af tullen, skogarna, järnvägarna m. fl. ser sig tvunget att inskränka järnvägsbyggnaderna och andra arbeten, vid hvilka tusentals arbetare i vanliga fall ha sysselsättning. Att hoppas är emellertid, att inskränkningarna måtte reduceras till det minsta möjliga, ty endast genom att statsverket, kommunerna, industrin och enskilda samfälligt bereda sysselsättning åt de arbetslösa blir det möjligt att behärska situationen.

Statsverket kan äfven på annat sätt än genom direkta lån och understöd betvinga arbetslösheten. Det har sålunda i sin makt att underlätta afsättningen af inhemska industrialster och främja affärsverksamheten genom bl. a. nedläggning af fraktafigterna å statsjärnvägarna, tullavgifterna vid import af utländskt råmaterial, kemikalier, maskiner och förnödenheter samt framför allt genom att delta i krigsrisken för inhemska fartyg och till Finland destinerade varor. Såsom känt har under pågående krig i Frankrike, England, Danmark, Norge, Sverige m. fl. länder staten öfvertagit en del af ansvarigheten för krigsrisk uppgående till en gräns, som varierar mellan 80 och 90 proc. af fartygens och lastens värde. Endast härigenom har det varit möjligt att ånyo få i gång den stagnerade sjöfarten och det internationella varuutbytet i dessa länder. Det är säkert ej heller möjligt att hos oss bringa till stånd en effektivare sjöfart och större lif i affärsverksamheten, om ej statsverket i detta afseende träder stödande och reglerande emellan.

Det är ett oundgängligt villkor vid all sjötrafik och allt handelsutbyte, att fartyg och last kunna försäkras. Om försäkring under vanliga förhållanden i regeln utgör förutsättningen för kommersiell och maritim verksamhet, så är detta i ännu högre grad fallet under ett krig, som skakar hela Europa och som genom den utveckling kampen till sjöss tagit gör varustransporten sjöledes i många fall äfventyrlig. Det är känt att utläggning af minor i af handelsfartyg befarna öppna vatten och utanför hamnarna prakti-

seras i stor utsträckning inom både de krigförande och neutrala staternas vattenområde. Minor äro sålunda utlagda i Bälten, svenska skärgårdsfarleder, Engelska kanalen och södra delen af Nordsjön. Känt är vidare, att flere handelsfartyg, både holländska, danska, engelska, tyska och norska, stött på minor och gått under. Ehuru visserligen alla de förolyskade fartygen gått under på vatten, som England och Tyskland täflar om att minera och som ligga tätt in på krigsteatern, så innebär dock förekomsten af minor i trafikerade ruter städse en ökad fara, ty minor äro ingalunda under alla förhållanden stationära. Härtill kommer den risk sjötrafiken, isynnerhet under den mörka årstiden, i våra vatten städse är utsatt för. Slutligen förtjänar äfven den omständigheten beaktande, att finska fartyg ej kunna konkurrera med främmande sådana, såvida ej de förra i afseende å krigsrisk äro likställda med de senare. De anförda fakta torde med all önskad tydlighet ådagalägga, att införandet af krigsrisk, garanterad till c. 80 proc. af statsverket, för inhemska fartyg och varor är en nödvändighet, ifall vi åter skola få lif i den stagnerade affärsverksamheten och sjöfarten.

Under nuvarande exceptionella förhållanden finnes det ej möjlighet att i privat väg afsluta försäkringar mot krigsrisk å fartyg och varor för sjötransport. Det moderna försäkringsväsendet grundar sig på principen om fördelning af riskerna på en stor mängd händer genom reassurans. Återförsäkringsväsendet har emellertid till följd af kriget fullständigt upphört att fungera hvilket har till följd, att de privata försäkringsbolagen ej kunna öfvertaga risker, som krigstillståndet medför. Det är därför nödvändigt, att staten inskrider och med sin garanti stöder vår handel och sjöfart. I hvilken form detta skall ske och huru långt garantin för krigsrisk skall utsträckas, måste naturligtvis bli föremål för undersökningar och underhandlingar med representanter för industrin, handeln och sjöfarten. Genom vårt lands läge är det föga sannolikt, att våra rederier kunna tänka på att upptaga sjötrafik öfver Östersjön och Öresund. Trafiken inom sunden måste hvad de finska fartygen beträffar därför inskränka sig endast till svenska östkusthamnar samt Petersburg och Reval. Härigenom inskränkes äfven statsverkets garanti för krigsrisk inom Östersjön till finska fartyg — utländska komma ju ej i fråga —, som förmedla trafik på nämnda hamnar. Att garantin omfattar ej blott ångare, utan jämväl seglare finna vi helt naturligt. Ty små segelfartyg förmedla under vanliga förhållanden en betydlig del af varuutbytet emellan Finland och Sverige. Vidare måste man anse det själfklart, att äfven finska fartyg, som befinna sig utom Östersjön, kunna bli föremål för försäkring mot krigsrisk och statens garanti i det fall, att de på sina resor ha att befara de krigförande makternas vatten. Finska fartyg, ångare såväl som seglare, hvilka äro destinerade till engelska, franska, norska, holländska, danska och svenska hamnar, belägna vid Nordsjön och dess vikar samt Engelska kanalen, skulle sålunda, så snart de inlöpa på dessa vatten, inrangeras under bestämmelserna för krigsförsäkring med statsgaranti.

Hvad krigsförsäkring af varor beträffar bör väl densamma afse all varuförsändning längs den finska kusten och i kusttrakterna, vidare försändning af vara, destinerad till Finland, eller af finsk vara, bestämd till utlandet. Försäkring af last får naturligtvis ej omfatta handelsvinst. Ej heller kan krigsförsäkring meddelas generellt utan skall försäkringstagaren noggrant angifva, för hvilka af krigsförsäkrade skador försäkringen skall gälla.

I Norge har man infört en obligatorisk krigsförsäkring för alla registreringsskyldiga norska fartyg med premier beräknade per år. Försäkringen omhänderhafves af en ömsesidighetsförening af assuradörer och redare med norska staten som garant såtillvida, att staten förskotterar eventuellt utfallande ersättningar. Om efter krigets afslutande assuranskassan visar öfverskott, fördelas detta bland försäkringstagarna pro rata parte. Uppstår underskott uttaxeras detta likaledes pro rata parte på en tid af fyra år. Denna organisation har den stora fördelen, att premierna kunna sättas ytterst lågt,

från ½ till högst 5 proc. pr år. På en risk beviljas i krigsförsäkring ända till 1,800,000 kronor.

Det svenska systemet är vida stramare och dyrare än det norska såtillvida nämligen att försäkring endast beviljas för viss resa till en premie, som växlar från en half till sju procent af försäkringssumman. Denna får ej öfverstiga 400,000 kronor för och på en köl. Försäkringen meddelas af svenska statsverket genom en kommission af redare och assuradörer, utsedda af svenska regeringen.

Emellan det svenska och norska systemet är sålunda den stora skillnad, att, medan det förra är en statsinstitution, det senare är en ren ömsesidighetsorganisation af Norges rederier.

I England har sjöförsäkringen i fråga om krigsrisk öfvergått till stora privata klubbar, hvilka hvar för sig till vissa bestämda belopp täcka engelsk-fientlig krigsrisk. Af alla af organisationerna öfvertagna risker återförsäkrar engelska staten 80 procent.

Huruvida man i Finland kunde basera den föreslagna krigsförsäkringen på något af de här nämnda systemen, åtaga vi oss ej att afgöra. Otvifvelaktigt erbjuder det norska systemet de största fördelarna, men dess införande hos oss är ej möjligt, emedan krigsförsäkring i Finland endast komme att omfatta ett mindre antal fartyg. I anledning häraf torde försäkring per resa vara den lämpligaste formen i Finland. I öfrigt torde krigsförsäkringen kunna ordnas sålunda, att densamma skulle handhafvas af en kommission af assuradörer och redare eller också öfvertagas af ett försäkringsbolag, hvarvid statsverket skulle ansvara för t. ex. 80 proc. af risken och återstoden täckas af försäkringsbolaget eller reassurans-tagaren. Hela försäkringen skulle ej få öfverstiga 80 proc. af det försäkrades värde. Äfven hos oss vore väl en maximigräns för det värde, som får försäkras på en köl, nödvändig för att minska risken för försäkringsgifvarna.

Organisationen af krigsförsäkringsplanerna i Finland måste emellertid, såsom redan framhållits, vara beroende af det resultat, hvartill en undersökning af förhållandena här och underhandlingar med resp. intressenter kunna leda.

För statsverket kan dess engagemang som assuradör för 80 proc. af krigsrisken icke i något afseende bli äfventyrligt eller påkostande. Statsverket tillkommer naturligtvis jämväl 80 proc. af premieintraderna, hvilka väl med all sannolikhet skola visa sig tillräckliga att täcka dess ersättningsskyldighet. Äfven om statsverket skulle åsamkas utgifter utöfver premieintradernas belopp, så blir det fullt ersatt den eventuella merutgiften därigenom, att den ökade lifaktighet i sjöfarten och utrikeshandeln krigsförsäkringen medför skall inverka högst fördelaktigt på statsverkets inkomster från tullen och järnvägarna samt på landets hela ekonomi.

A. S.

Industrin och läget.

Fabrikerna i Helsingfors.

Industrins läge i Helsingfors har i allmänhet icke undergått några större förändringar sedan de första krigsveckorna. Orsaken härtill torde väl till en stor del stå att söka i, att godstrafiken åter, om också med afbrott, kunnat fortgå under senaste tid.

Hvad

Textilindustrin

vidkommer, är läget sålunda detsamma som under de första veckorna efter krigsutbrottet. De förenade yllefabrikerna a. b. arbetar fortfarande tre dagar i veckan. Likaså arbetar ännu Aktiebolaget Helsingfors sidenväveri fyra dagar i veckan, så länge råvaran räcker. Verksamheten går nästan uteslutande ut på tillverkning af sidenband och kängsnören. Af siden finnes numera icke mycket på lager, hvaremot råvaran för den senare artikeln ännu räcker för någon tid framåt. A. B. Helsingfors mekaniska väveri upphörde som tidigare nämnts för en tid sedan, emedan fabriken råmaterial tog slut.

Beträffande

Metallindustrin

konstaterades för någon tid sedan att beställningarna inom denna yrkesgren betydligt minskats, hvarför man nödgats, företaga en mindre reduktion af arbetstiden. Sedan dess hafva ännu icke några nämnvärda förändringar till det sämre inträffat inom denna industri.

Rörande

Trävaruindustrin

ha vi hört oss för bl. a. hos Sandvikens aktiebolag. Där meddelades, att hela arbetspersonalen fortfarande är i arbete, men att fabriken för cirka två veckor sedan nödgades inskränka arbetstiden från 9½ till 8 timmar om dagen. Någon brist på råmaterial torde icke vara att befara, såvida godstrafiken kommer att fortgå. Äfven öfriga snickerifabriker i Helsingfors ha något reducerat arbetstiden men icke uppsagt sina arbetare.

Karamellfabrikationen har i rätt betydande grad rönt inverkan af det nuvarande tillståndet. Sålunda har Bonsdroffs karamellfabrik helt och hållet upphört med arbetet. Vid Karl Fazers karamellfabrik har arbetspersonalen minskats med ungefär hälften; vid fabriken äro för närvarande sysselsatta omkring 300 arbetare. Någon uppsägning af arbetarna har icke förekommit, utan ha dessa lämnat arbetet på grund af en öfverenskommelse med fabriken, enligt hvilken arbetarna kvarstanna i arbete endast så länge tillfälle till arbetsförtjänst vid fabriken förefinnes.

Äfven vid A. B. Blomqvist & C:s karamellfabrik har arbetspersonalen minskats med omkring halva antalet. Arbetstiden är, liksom vid Fazers karamellfabrik, oförkortad. Troligt är dock, att arbetspersonalen i den närmaste framtiden kommer att något ökas. Firmans biskvifabrik arbetar fortfarande med oförminskad arbetskraft.

Arbetslösheten.

Kotka.

Stadsfullmäktige i Kotka beslöt i onsdags bevilja 20,000 mark för nödhjälpsarbeten och att hos senaten anhålla om ett 100,000 marks understöd för anordnande af nödhjälpsarbeten samt att arbetena på den nya bangården i Kotka måtte vidtaga. — K:la.

St Michel.

Guvernören i St Michels län har uppmannat samtliga kommunalnämnder i länet att före den 10 dennes till guvernören inrapportera, huruvida i kommunerna finnas, förutom den af landtränteriet förvaltade nödhjälpsfonden, äfven lokala fonder, hvilka kunde användas för arbetslöshetens lindrande. Dessutom böra kommunalnämnderna före den 20 dennes hos guvernören anmäla om de arbetslösas i kommunerna ställning m. fl. dermed sammanhängande frågor. — Mikk. S.

Landtbrukarna och arbetslöshetsfrågan.

I kommunalhuset i Sibbo hölls lördagen den 29 aug. ett talrikt besökt möte af ortens lägenhetsinnehafvare och husbönder för att dryfta de på dagordningen stående, brännande frågorna om antagandet af arbetsfolk för det kommande städselåret, löneförhöjningar, arbetslöshetens bekämpande m. m. Mötet beslöt därvid först enhälligt att som sin åsikt uttala önskvärdheten af att jordbrukarna i möjligaste mån skulle bibehålla samma arbetsstyrka som förut med undvikande af de nuvarande tjänarnas försäskedande. Beträffande löneförhöjningarna gjorde sig olika åsikter gällande. Under det att några talare ansågo bäst att bibehålla de nuvarande lönerna med några mindre modifieringar för i husbondens kost varande tjänare, hvilka löner borde utbetalas så länge ännu intet nödläge föreligger, framhöllo flertalet närvarande i anseende till de osäkra framtidsutsikterna nödvändigheten att nu redan genomföra en mindre genomgående lönesänkning framförallt för de ogifta och de i gårdens kost varande tjänarna. Denna sänkning vore jämväl önskvärd för att man lättare skulle kunna blifva i stånd att antaga extra sig erbjudande arbetskraft. För bekämpande af uppkommen arbetslöshet borde åter husbönderna framför allt försöka tillgodose den egna kommunens medlemmar och först i andra rummet, så vidt möjligt främmande personer. Då antagligen nödiga penningmedel komma att tryta, ville mötet föreslå att åt arbetslösa skulle erbjudas ersättning för utfördt arbete i naturprodukter. Man enade sig dock om en möjlig dagspenning för den närmaste framtiden af 2 mk till 1: 50 med egen mat samt 75 å 50 p. om arbetare äro i gårdens mat. För vedhuggningsarbete ansåg mötet att man kunde erbjuda 2 mk 25 p. å 1 mk 50 per famn. För dikning och andra tillfälliga arbeten ville mötet icke föreslå några särskilda pris, så olik omständigheter härvidlag kunde ifrågakomma. — För anordnandet af kommunala nödhjälpsarbeten, isynnerhet vägbyggnader, ville mötet att de kommunala myndigheterna skulle ingå till vederbörande med anhållan om statsbidrag.

Åtgärder i Borgå.

Vid stadsfullmäktiges i Borgå senaste sammanträde behandlades frågan om vidtagande af åtgärder för arbetsbristens afhjälpan på orten. Alldenstund af tvenne till stadsfullmäktige riktade skrivelser framgick att till följd af de tryckta tiderna öfver 70 arbetare i staden sakna arbetsförtjänst och önskade fullmäktiges åtgärder till arbetsbristens lindrande, hade drätselkammaren inlämnat utlä-

tande i saken. På dess förslag tillsattes en nödhjälps- och arbetskommitté som fick i uppdrag att statistiskt belysa arbetslösheten på orten äfvensom inkomma med förslag om lämpliga åtgärder till dess afhjälpan- de till fullmäktiges sammanträde den 18 i denna månad. Då emellertid redan nu arbeten borde anordnas beslöts, att tills annorlunda bestämmes stenbokningsarbete för stadens räkning skulle erbjudas. — Bbl.

Kommunalstämman

I Helsinge

sammanträdde härom dagen för att diskutera frågan om åtgärder mot arbetslösheten. För att bereda ärendet tillsattes en kommitté af sex personer, och uppdrogs åt baron W. v. Bonsdorff & Boxbacka att sammankalla kommittén.

N y s t a d.

A sammanträde i torsdags beslöt stadsfullmäktige i Nystad bevilja 10,000 mk för anordnande af nödhjälpsarbeten å orten för arbetslösa arbetare.

I Abo.

Stadsfullmäktige i Abo beslöt i förgår utse en kommitté för vidtagande af åtgärder för arbetslöshetens motarbetande

Ett nytt hinder för fabriksdriftens upptagande i Kotka.

A.-B. W. Gutzeit & Co i Kotka har numera mottagit svar från Finska landsorganisationen & bolagets skrifvelse rörande en af det närvarande läget påkallad minskning af arbetslönerna vid bolagets industriella verk. Som bekant hade bolaget för afsikt att såsom nödhjälpsarbeten återupptaga driften vid sina industriella inrättningar, för så vidt ett tillmötesgående svar erhöles från Landsorganisationen, med hvilken bolaget liksom öfriga trävarufirmor efter sågarbetarkonfliktens avslutning ingick kollektivaftal. Svaret, undertecknadt af Landsorganisationens ordförande O. Tokoi, meddelar, att Landsorganisationen i saken vänt sig till respektive arbetarorganisationer i Kotka, hvilka emellertid förklarat sig kunna återupptaga arbetet på helt andra villkor än bolaget föreslagit. För att kunna öppna driften vid sina industriella verk hade bolaget föreslagit en löne-reduktion af 20 % för arbetare med en dagsinkomst af 4 mark och därutöver samt 15 % för arbetare med en dagslön under 4 mark. Vederbörande arbetarorganisationer ha i sin skrifvelse till Landsorganisationen uppställt som villkor respektive 15 och 10 % samt en hel mängd andra förmåner utöver dem bolaget förklarat sig kunna bevilja. Under sådant förhållande har Landsorganisationen tillsvidare icke ansett sig böra frångå de lokala arbetarorganisationernas fordringar. Följden häraf blir, att bolaget fortfarande nödgas hålla sina arbetsplatser stängda. De erbjudna villkoren äro nämligen de yttersta, till hvilka bolaget under nu rådande omständigheter ansett sig kunna gå. Äfven om arbetarna, såsom man förut vågat hoppas, hade varit villiga att mot dessa villkor återupptaga arbetet, skulle detta knappt nog kommit att medföra någon profit för bolaget, som emellertid för lindrande af den rådande arbetsnöden redan velat sätta sina industriella inrättningar i gång. De erbjudna lönerna äro nämligen icke alls lägre än de såsom öfriga arbetsplatser i n. betala, utan ställvis t. o. m. högre.

Bolagets förvaltning meddelade i går arbetarna sin ståndpunkt i frågan. Enligt hvad K. N. erfart framgick därvid som om åtminstone det stora flertalet arbetare icke haft den minsta aning om de lokala arbetarorganisationernas tillgörande i saken. Stämningen bland arbetarna synes däremot afgjort vara för ett återupptagande af arbetet på af bolaget erbjudna villkor. Så snart vederbörligt tillstånd från polisen erhålles, torde arbetarna ha för afsikt att på gemensamt möte dryfta frågan samt behandla förslag om eventuell hänvändning till Landsorganisationen. — K. N.

Arbetslösheten.

I Kotka.

I morgon vidtaga i Kotka de nödhjälpsarbeten, som staden på grund af den hotande arbetsbristen lämnat till utförande. Ett större antal arbetare erhåller då arbete. Till en början antagas arbetare till vattenledningsarbeten, landsvägsbyggnaden Kotka—Kymnlinna o. s. v.

Åtgärder af guvernören i Tavastehus län.

Guvernören i Tavastehus län har i skrifvelse vändt sig till magistraterna och stadsfullmäktige i städerna samt kommunalnämnderna å landsbygden med uppmaning att de måtte i god tid vidtaga åtgärder för lindrandet af arbetslösheten som inträdt på grund af rådande krigstider. På samma gång förfrågar sig guvernören om huruvida städerna eller landskommunerna äga några kassor, ur hvilka län eventuellt kunde försläda ändamål påräknas, emedan statsanslag blott i nödfall kunna väntas. För öfrigt bör uppgifter om antalet arbetslösa, deras ställning m. m. i god tid till guvernören insändas. — T. N.

Bräkylä.

Bräkylä kommun har ur Kuopio läns nödhjälpsfond beviljats ett lån om 22,000 mk för att användas till nödhjälpsarbeten å jordbrukets område, på villkor, att kommunen genast tillsätter en nödhjälpskommitté för att öfvervaka, att lånen på ett ändamålsenligt och riktigt sätt användas.

Abo.

En af kommunalfullmäktige i St Marie utsänd deputation, bestående af pastor J. R. Elmlä samt landbrukarne J. Kaskinen och J. Piipanoja, besökte senaste vecka Helsingfors i syfte att påverka regeringen därhän, att medel i närmaste framtid skulle beviljas för byggande af den så länge tilltänkta bron öfver järnvägen vid Aningais tull i Abo, på det att härigenom den på orten rådande arbetslösheten kunde lindras. Deputationen besökte först chefen för senatens kommunikationsexpedition greve Berg. Denne ställde sig mycket sympatiskt till saken och lofvade göra hvad i hans för många stod till förmån för densamma. Samtidigt uppmanade han deputationen att till regeringen inlämna skriftlig petition, hvilket äfven skedde. Här- efter besökte deputationen generaldirektören i järnvägsstyrelsen Ahonen, hvilken meddelade att beslut redan fattats om bron byggande och att arbetena skola påbörjas så snart medel anslås för ändamålet. Deputationen inlämnade dessutom till järnvägsstyrelsen en skriftlig anhållan om ledande af en landsväg öfver järnvägen i Jäkärilä samt att arbetena härpå snarast möjligt måtte vidtaga.

Kymmene.

För aflägsnande af den rådande arbetslösheten har Kymmene kommun skridit till anordnande af nödhjälpsarbeten. Den 26 augusti anställdes sålunda i kommunens arbeten halftannat hundratal arbetare. Företrädesvis omfatta dessa arbeten landsvägsreparationer. Emellertid ha tillsvidare icke på långt när alla arbetslösa erhållit arbete. — K. N.

Sordavala.

Arbetslösa i Sordavala ha hos guvernören i Viborgs län anhållit, att arbetena å vägbrytaren omedelbart måtte påbörjas och att vid dessa arbeten endast ortsbefolkningen måtte anlitas. — K. L.

Mitä me tuotamme ulkomailta.

II.

Maahan, joka on maailman meijä-riffaimpia maita, ei luulisi tarvitta-wan tuottaa puuaineita ja puuteoksia. Niitä kuitenkin Suomeen tuotiin yh-teenssä 4,087,373 mf arvosta 18 eri maasta. Esim. erilaisia puusepänteof-sia tuotiin maahan 1,453,051 mf ar-vosta osittain niinkin kaukaisista maista kuin Palestiinasta, Pohjois-Amerikan Yhdysvalloista y. m. Omistajilta tuntuu selen, että kirves-mieheenteoksia on maahan tuotettu 47,885 mf, puolinteoksia 3,176 mf ja tynnyrintekijänteoksia 424,800 mf ar-vosta useimmista Europan maista. Yksinä pumastoja ei valmisteta Suomessa riittävässä määrässä, kos-ka Saksa lähettää niitä tänne 27,821 mf edestä, Venäjä, Ruotsi ja Tanska yhteensä 6,758 mf arvosta. Yksinker-taiset puiset harjantwarret ovat myös-kin Suomeen tuotettavat miltei kai-kista Europan maista. Nämäkin omassa maassa helposti valmistetta-wat tuotteet maksavat 51,802 mf.

Waiikka puuwanukseen ja paperin sekä paperiteoksien wienti maastamme onkin warhin huomattawa, tuodaan näitä tuotteita silti ulkomailtakin juu-ressa määrässä maahamme eli w. 1912 2,850,896 mf edestä. Tämä erä woiitaisiin epäilemättä werrattain hel-posti myöskin maallamme jäsättää.

Rehruuaineita tuotetaan Suomeen luonnollisesti myöskin paljon. W. 1912 kohoiti niitten tuonti 24,700,030 mf. Suurin osa tulee tästä Englan-nin ja Saksan osalle. On luonnollis-ta, että tästä tuonnista suuri osa on sellaista, ettei sitä woida tyhstän wäl-tää, mutta on myöskin selwää, että siinä löytyy erä, jotka joko jäsättäwäi-tyhdellä tai hritteläiityhdellä olisivat maallamme jäsättäwäisjä. Esim. se 2,000,790 mf kohoawa erä, joka pella-wasta menee ulkomaille tai hampusta 236,281 mf ja hampupurohtimista 97,461 mf ovat sellaisia erä. War-maan woiitaisiin myöskin paljon wä-hentää hampupujen tuontia ulkomailta. Nykyään tuotetaan näet niitä 1,270,181 mf arvosta 7 eri maasta.

Kaikenlaisia lankaa ja riikkaa sekä köydenpunojanteoksia tuotettiin w. 1912 9,596,630 mf arvosta. Tästä tuonnista tulee 3,182,700 mf Saksan, 2,336,695 mf Englannin, 2,211,763 mf Venäjän sekä loppu Ruotsin, Norjan, Tanskan, Manskomaitten, Belgian, Ranskan, Sweitsin ja Stäwalta-Un-tarin osalle.

Tähän ryhmään kuuluvista tuot-teista ansaitsee huomiota neulomafif-fi, joka maksoi 570,375 mf, sekä köydet ja touwit, joita tuotiin yhteensä 1,563,667 mf arvosta useista Euro-pan maista.

Rudelmia käsittävä ryhmä wie myöskin ulkomaille warhin suuret pääomat. W. 1912 oli näet tämän ryhmän tuonti yhteensä 26,334,484 mf, jaskaantuen 19 eri maan osalle. Tarpeettomiin tai ainakin suureffi osaffi wällettäwäisjä olewiin tuottei-siin kuuluvat tässä ryhmässä esim. nauhat ja hihkut sametista, plyhistä ja fiffistä. Nämä tuotteet maksoivat yhteensä 948,090 mf. Melkein kaikki Europan maat lähettivät niitä meil-le. Kaikenlaiset pitfit, jotka 11 maas-ta Suomeen tuotiin, maksoivat 699,028 mf, huopa, plyhssi ja sametti runnillasta 447,849 mf, erilaiset fiff-tifankaat 2,244,915 mf j. n. e. Mutta ei ainoastaan hienoja tähän ryhmään kuuluvia tuotteita ole ulkomailta tuotu, waan myöskin aiwan karkeita sellaisia. Esim. tahwamista jaffifkangaas-ta tuotiin 844,425 mf arvosta. Tästä tuonnista suurin osa, eli 759,454 mf, tulee riffaan Englannin osalle.

Omituista epäilemättä myöskin on, että yksinä kalawerffoja tuodaan maahan 545,172 mf arvosta Saksas-ta, Venäjältä, Ruotsista, Tanskasta, Manskomaista ja Englannista.

Walmiita waatteita ja kaikenlaisia rehruuaineista valmistettuja teolli-juuastawaroita tuotettiin yhteensä 9,135,045 mf arvosta osittain niinkin kaukaisista maista kuin Kiinasta,

Egyptistä, Pohjois-Amerikan Yhdys-valloista, Nudesta Seelannista y. m. Raistenkapat maksoivat 998,808 mf, muunlaiset waatteet 4,790,006 mf. Melkein kaikki maat Europassa sekä useat kaukaisemmatin maat lähetti-wät niitä meille. Erilaisia hattuja tuotiin 655,377 mf arvosta, sukanku-tojanteoksia 1,376,429 mf ja nyörin-punojanteoksia 202,200 mf arvosta. Ei edes housunkannattimia ja sukka-nauhoja saada omassa maassa riittä-wässä määrässä, koska 413,009 mf ar-vosta on niitä tuotu 8 eri maasta. Sateenwarjat wiewät ulkomaille 32,140 mf, päiwänwarjat 14,460 mf, waatenapit 52,739 mf ja wuodewaateet 57,833 mf. Tawallisia karkeita jaffejä tuotiin 186,953 mf arvosta.

Sartsimaisia aineita ja teoksia niis-tä käsittäwässä ryhmässä, jonka koto-naisttuonti on 13,078,191 mf, kiinnit-tää huomiota esim. 129,719 mf meno-erä valmistamattomaan wahaan. Saksa, Venäjä, Ruotsi, Tanska, Man-skomaat, Englanti ja Ranska lähetti-wät sitä meille.

Termoa luulisi myöskin meidän metjäfiffaassa maassa woiitawan wal-mistaa oman maan tarpeiffi. Ulko-mailta, pääasiallisesti Venäjältä sekä Saksasta, tuodaan sitä kuitenkin 147,184 mf edestä. Wiikkaa tuotiin maahan 434,413 mf arvosta j. n. e.

Erilaisia öljyjä ja raswoja sekä teoksia niistä tuotiin w. 1912 maahan yhteensä 16,927,541 mf arvosta. Täs-jä ryhmässä woiitaisiin myöskin, ellei aiwan poistaa, niin ainakin juuresti wähentää iهران ja raswan sekä talin tuonti. Edellä mainittuja tuotiin 96,478 mf arvosta, talia 1,075,820 mf edestä. Stearinifynttilöitten tuonti 117,905 mf ei myöskään pitäisi olla wälttämätöntä eikä liioin 107,964 mf kohoawa saippuan tuonti.

Kaumottawia aineita tuottaa Suo-men kansa 12 eri maasta yhteensä 1,092,233 mf arvosta. Tämä tuonti-ryhmä, johon kuuluu pumaadaa, hy-wänhojuisia wesiä, puuteria y. m., woiitaisiin epäilemättä kokonaisuudes-jaan poistaa.

Mineraaleja ja maanlajeja sekä teof-sia niistä tuotiin w. 1912 yhteensä 25,954,798 mf arvosta miltei jokai-esta Europan maasta. Tästä ryh-mästä woiitaisiin epäilemättä poistaa esim. kalkkififen ja kalkin tuonti. Edellistä tuotiin 255,087 mf arvosta Ruotsista, Tanskasta ja Englannis-ta, kalkkia 174,349 mf edestä Ruotsis-ta, Tanskasta ja Saksasta. Sementin tuonti on myöskin warhin huomatta-wa, se kun kohoiti 4,279,025 mf. Kis-ken valmistunut Suomen ensimmäinen sementtitehdas tulee toiwottawasti kuitenkin pian tätä tuontia tuntuwas-ti wähentämään, ehtiä aiwan poista-maanfin.

Sieffaakin tuodaan ulkomailta. W. 1912 oli tuonnin arwo 140,929 mf. 7 eri maata lähettää tätä tawaraa Suomeen. Muuri- ja katto- y. m. tiil-iä tuotiin w. 1912 maahamme 1,445,744 mf arvosta. Yksin kaw-muuri- ja kattotiiliä tuotiin samana vuonna 785,601 mf arvosta Norjas-ta, Ruotsista, Tanskasta, Venäjältä, Saksasta, Manskomaista ja Englan-nista.

Erilaisia metalliteoksia, joita myös-kin woiitaisiin Suomessa valmistaa, tuodaan tänne paljon ulkomailta. Esim. nuppineuloja tuotetaan mones-ta maasta yhteensä 7,778 mf arvosta, ruuta neuloja 62,960 mf, naskaleita 54,936 mf, latteja, hakaia ja hajoja 56,850 mf sekä sukawartaita 10,609 mf arvosta.

Kiitollinen työmaa kotimaiselle teol-lisuudelle olisi epäilemättä maata-louskoneitten ja kalujen valmistuf-jessa. Maanwiljelyhnessä käytettäwiä koneita ja kaluja tuotettiin näet ulko-mailta 1,700,435 mf sekä meijerita-loudesta 1,224,273 mf arvosta. Suu-rin osa näistä koneista tulee Ruotsis-ta, mutta myöskin Saksa, Venäjä, Tanska, Englanti, Belgia, Ranska, Sweitsi ja Manskomaat lähettävät niitä meille.

Wokomobiileja valmistetaan kyllä myöskin jo kotimaassa, mutta nähtä-wästi ei vielä riittäwässä määrässä, koska Englannista, Ruotsista ja We-näjältä on niitä w. 1912 tuotu maah-n yhteensä 66,045 mf arvosta.

Wakokumanskoneet wiewät myös-kin huomattawan erän wieraifiin maihin. Niitten tuonti oli 136,368 mf arwoinen. Luulisi werrattain helposti woiitawan näitäkin omassa maassa valmistaa.

Käffikarstoja tuotiin kyllä wain 1,562 mf arvosta, mutta tämäkin erä olisi omaan maahan jäsättäwä sen-sijaan, että se nyt menee Ruotsiin y. m. maihin.

Warhin hyviä pianoja walmitte-taan nykyään jo kotimaassa, mutta 989,593 mf arvosta on niitä silti tuotu 7 eri maasta. Samaa on ja-nottawa kamariurnista ja harmo-nioista, joita tuotiin ulkomailta 65,817 mf arvosta j. n. e.

Wauunijepänteofiffista menee ulko-maille 2,265,608 mf. Yksinä tyhajo-neuwoja tuotiin maahan 235,881 mf arvosta. Ulkomailta tuotujen polku-tyhörien arwo w. 1912 oli 385,735 mf.

Lastenleluja sekä kirjain ja kawa-fortteja tuotiin 14 eri maasta yhteen-sä 614,504 mf arvosta, ja ongenkour-tuja tarpeineen 44,631 mf edestä.

Reinotekofiffista kufista meni ulko-maille 182,107 mf., sekä lumunjuulista, hohhentupjuista y. m. 183,763 mf. Si-täwastoin eiwät lasihelmet maksaneet muuta kuin 10,068 mf, fiffipäälyhffi-set jalkineet 4,515 mf., wihkfat 1,320 mf. sekä kepit ja piipunwarret 8,535 mf. Warfinaisia piippuja tuotiin maah-n 10,508 mf. edestä. Kaikenlaisia korutawaroita, joita edellisessä ei ole vielä mainittu, tuotiin w. 1912 17 eri maasta yhteensä 2,014,893 mf. ar-wosta, j. n. e.

Duettelo, minä edellisessä olem-me esittäneet ulkomailta tuoduista tuotteista, antaa epäilemättä paljon aihetta ajattelemiseen. Siitä huo-maamme ihmeeksemme, kuinka tawat-tomasti me käytämme ulkomaalais-ta tawaraa, wieläpä sellaistaakin, jota omassa maassa nyt jo olisi saatavis-ta tai jota hritteläiityhdellä helpos-ti woiitaisiin riittäwässä määrässä ai-kaanjaada. Me näemme siitä myöskin, kuinka kansamme kemyntiäiityhdesjä ja turhamaisuudessa tuhlaa ulkomail-le monet miljoonat markat aiwan tar-peettomasta ja turhanpäiwäisestä riik-kamasta ja kuinka se yleensä elää tuh-lalwaisesti ja yli warojensa.

Sinä vuonna, jonka ylempänä esi-tetty tilasto käsittää, oli maamme kof-onaiswienti arwoltaan 337,9 milj. mf., tuonti sitäwastoin 470,9 milj. mf. Kauppabalanssi on niinwuodoin 132,3 milj. mf. Köyhällä maalla sel-lajella kuin Suomessa on epäilemättä syötä kiinnittää wakawata huomiota tähän suureen kauppabalanssiin. Esi-tetty tilasto osottaa myöskin warhin hywin, että nykyinen epäedullinen kauppabalanssi werrattain helposti on korjattawissa. Se tapahtuu lyhyesti sanoen sillä tawalla, että Suomen kansa oppii jäsättäwäiseffi ja että se käyt-tää hwyäffeen niitä tuotantomahdol-lisuuffia, joita maallamme niin run-saasti on.

Nykyinen waikea pulakausi, joka kä-sittää kaiffia kansankerroffia ja joka wälttämättä pakottaa kiinnittämään huomiota näihin seikkoihin, waiwuttaa jennuoffi tulewaisuuteen nähden epäi-lemättä warhin edullijella tawalla.

W. S.

K. T. 5/12. 14.

Den finska smör- exporten och Nov. Vremja. 5/12. 14

(K. C.) Vi meddelade i går ett uttalande af det kända märket A. R. i Nov. Vremja rörande Finlands smörexport. Förf. tager fasta på det faktum att ryska intendenturen icke lyckats anskaffa mer än hälften af det smör, som behöfves för armén; och icke obevandrad i insinuationens konst som han är, uttalar han den förmodan att den finländska gränsmarken, som producerar så betydande kvantiteter smör, i stället för att förse den ryska armén med varan, exporterar den till utlandet, om ock till vänskapligt sinnade och neutrala länder. Och han föreställer sig att då Finland i fredstid utför stora mängder smör till Tyskland, såväl ryskt som finskt smör öfver vårt land äfven i krigstid söker sig väg till Tyskland.

I anledning af detta uttalande, hvars förstuckna undermening är lätt skönjbar, må följande anföras:

Det är uppenbart att smörproducenterna i vårt land icke ha något emot att för gängse marknadspris till ryska intendenturen försälja sin vara i så stora kvantiteter denna reflekterar på och tillgången medgifver. Landets största smörexportaffär Valio har äfven förbundit sig att utföra smör endast i den mån härvarande trupper icke ha behof därpå. Då smör härifrån äfven under kriget kunnat exporteras, bevisar detta följaktligen att man inom ryska militären icke ansett sig behöfva allt det smör som funnits att afyttra i landet. Förf. i Nov. Vremja kan väl icke begära att våra smörproducenter borde underlåta att utföra de stora mängder smör, som finnas till afsalu sedan både hemmaförbrukningen och militärens behof tillgodosetts. Vårt land behöfver förvisso nu, då näringslivet annars arbetar blott med half maskin, den inkomst exporten af denna vara kan bringa. Ryskt smör har under tiden för det villkorliga förbudet alls icke exporterats öfver Finland, och ifall detta framdeles komme att ske, skulle utförsel själfklart enligt förordnandet äga rum endast med af ministerrådet för hvarje gång meddeladt tillstånd. Allt

från Finland afsändt inhemskt smör kontrolleras och förses med ursprungsbeteckning å statens smörundersökningslaboratorium, medan landtbruksstyrelsen af finska mejerisamfundets ombudsman i England erhåller meddelande därom, huruvida hvarje hos finska tullverket anmäld smördrittlet framkommit till bestämelseorten. Fullkomlig säkerhet finnes således för att intet från Finland exporteradt smör går annanstädes än till England. Ifall mottagarna i sistnämnda land icke sälja det af dem uppköpta finska smöret till Tyskland — hvilket naturligtvis är uteslutet — kan varan alltså ej komma till fiendeland, såsom Nov. Vremja misstänker. Tidningen bör också veta att vårt land lika litet som andra delar af riket för närvarande underhåller några direkta förbindelser med Tyskland. Ingen möjlighet finnes således att finskt smör skulle hamna i nämnda land.

Det värda bladet ger i detta sammanhang äfven en snärt åt senaten: då ryska finansministern i augusti förbjöd export öfver ryska rikets västgräns af hvarjehanda för armén behöfliga varor, bl. a. smör, följde senaten icke exemplet. Historien med den finska smörexporten borde — säger A. R. — påvisa behöfligheten af att ministerrådet i den politiska enhetlighetens namn finge större myndighet att kontrollera senatens verksamhet. Härtill bör sägas att, då senaten underlät att följande ryska finansministerns föredöme förbjuda export af smör ur landet, detta säkerligen skedde efter öfverenskommelse med de ryska regeringsmyndigheterna. Så fasta som relationerna äro mellan den nuvarande senaten och ryska ministerrådet, kan det ej tänkas att vederbörande i Finland uti en sådan sak skulle handlat själfkradigt och på eget bevåg. För närvarande afgöres i vårt land ingen angelägenhet af någon betydelse utan kommunikation med ministerrådet. Men ej ens detta är tillräckligt för Nov. Vremja. Äfven den nuvarande senaten visar enligt bladets mening en oroväckande själf tillräcklighet och bör ställas under än stramare kontroll. Det är sannerligen svårt att förstå, när tidningen skall bli nöjd och anse riksuppsikten öfver den finländska gränsmarkens förhållanden tillfyllesgörande.

Våra handelsförbindelser med Ryssland.

I. 5/12.14.
Sammanbindningsbanan och dess kommersiella utnyttjande.

(K. C.) I vår tidningspress har under loppet af de senaste åren i mån af arbetenas framskridande å sammanbindningsbanan ingått längre eller kortare notiser om desamma samt för en tid sedan meddelande om, att banan allaredan öppnats för provisorisk samtrafik. Då dessa underrettelser emellertid varit rätt ofullständiga och, i hvarje händelse, icke skänkt våra talrika exportörer på Ryssland tillräcklig vägledning, skall denna bana och dess kommersiella utnyttjande redan nu här nedan ägnas en liten belysning på grundvalen af uppgifter, som eder korrespondent lyckats förskaffa sig å fullt auktoritativa håll.

Först må då en hos oss, åtminstone ännu för en tid sedan, rätt allmän villfarelse skingras, den nämligen, att sammanbindningsbanan icke skulle bli af större betydelse för Finlands ekonomiska utbyte med kejsardömet, att de kostnader, som vi för vår del nedlagt på dess bygande, icke skulle gifva tillräcklig ränta (låt vara indirekt) inom en nära framtid. I själfva verket skönjes redan nu, att banan fyller ett verkligt behof äfven i kommersiellt afseende; en af mina interlokutörer, ingenjör Robert Runeberg, innehafvare af Petrograds kanske äldsta finska firma (Bureau Wega), framhöll — bland andra — kategoriskt den enorma betydelse, den nya trafikleden skall erhålla särskildt efter krigets slut. Tillsvidare må vi emellertid ställa upp frågan:

I hvilken utsträckning kan affärsvärlden redan nu begagna sig af sammanbindningsbanan?

Enligt den nu anordnade provisoriska samtrafiken, kan gods afsändas från hvilken station som helst i Finland till olika orter i kejsardömet, men härvid åtföljes detsamma ännu icke af direkta papper, hvarjämte — i regeln — omlastning äger rum i Petrograd. I dessa två afseenden är sålunda samtrafiken icke definitiv. Oaktadt c. 8 månader redan förgått sedan vid tariffbyrån i Helsingfors slutförts här för nödiga förarbeten, har någon konvention med de ryska järnvägarna ännu icke afslutats. Vi skola emellertid af det följande finna, att de lägenheter, som till synes ännu vidlåda samtrafiken, i praktiken icke äro så stora.

Då direkta papper i en framtid komma att åtfölja gods mellan Finland och kejsardömet, skall s. k. bruten tariff tillämpas, i det att olika fraktsatser komma till användning å finska och ryska järnvägar. Om last t. ex. afsändes från en station i Finland till Moskva, betalas å afsändningsstationen frakten till Petrograd enligt finsk tariff, medan den vidare frakten erlägges enligt rysk, enligt approximativ beräkning. Äfven kan hela frakten betalas af emottagaren å destinationsorten.

Medan nu anordnade provisoriska samtrafik äger rum adresseras försändelserna f. v. b. (för vidare befordran) till Petrograd, där särskilda ombud för trafikanterna måste ombesörja den vidare expedieringen. Emellertid må till kännedom meddelas, att i denna stad sedan många år existerar en officiell funktionär, finska statsjärnvägarnas tull- och transitoagent, som enligt fastställd måttlig taxa betjänar den trafikerande allmänheten. Genom att till honom adressera gods f. v. b. kunna således trafikanterna redan nu undvika att vända sig till särskilda ombud och sålunda till stor del paralysera den af bristen på direkta papper härrörande olägenheten. Afgifterna till tull- och transitoagenten kunna antingen remitteras af afsändaren eller ock af den förstnämnda uttagas hos godsets emottagare. När samtrafiken blifvit fullt genomförd, måste denna statsjärnvägarnas agent anlitas af alla trafikanter, ity att endast han äger rätt att klarera transitogods.

Hvad beträffar frågan om den tillsvidare nödvändiga omlastningen i Petrograd, tack vare frånvaron, än så länge, af den väntade konventionen om "ömsesidigt användande af godsvagnar", så yttra sig svårigheterna härutinnan icke heller så värst kännbart i praktiken. Äfven efter införandet af direkt samtrafik påkalla särskilda tull- och accisformaliteter i flere, ja kanske de flesta fall, ett utlossande af godset i Petrograd med tyätföljande inlastning samt därmed förenade kostnader. Varor, som sändas till det inre af Ryssland, kunna icke, som mången kanske föreställer sig, förtullas vid framkomsten, alldenstund tillämpningen af den finsk-ryska differentialtullen gäller endast Östersjöhamnar (sålunda äfven Petrograd). I betraktande af detta sakförhållande vore det af utomordenllig vikt att få hithörande rysk-finska tullagstiftning snarast möjligt ändrad i så

måtto, att frågavarande differentialtullar finge tillämpas äfven å andra orter i kejsardömet.

Man torde af det ofvanstående finna, att den faktiska skillnaden mellan den nuvarande provisoriska samtrafiken och framtidens definitiva icke är så stor — att denna samtrafik, som en af mina sagesmän framhöll: i själfva verket redan är öppnad. Det gäller sålunda för våra affärsmän att snarast möjligt, utan att invänta nya, gynnsammare betingelser, söka utnyttja de resurser, sammanbindningsbanan i sitt nuvarande skick erbjuder trafiken österut.

* * *

För att gifva ett begrepp om den ekonomiska vinst (för att icke tala om tidsbesparing), trafikanterna kunna skörda af sammanbindningsbanan, skall här nedan gifvas några antydningar.

Kostnaderna för omlastning, hvilken vid försändelser såväl till som från Ryssland verkstalles å finska godsstationen i Petrograd med af statsjärnvägarna engageradt folk, stiga till 5 rubel för 1,000 pud. Hvad beträffar fraktafgifterna mellan finska och Nikolaibangårdarna, så bör observeras, att sammanbindningsbanan alltsedan den 1 juni d. å. (då den provisoriska samtrafik, hvarom här just är fråga, infördes) ingår i det allmänna ryska tariffafståndet, hvarvid fraktafgifterna för densamma ställa sig på längre afstånd försvinnande små. Vid transport med häst från finska till Nikolaibangården betingar sig en forkarl i genomsnitt 3—4 rubel för ett lass å 60 å 70 pud. Detta gör c. 60 rubel för 1,000 pud eller åtskilliga gånger den summa, omlastningen, inkl. frakt längs sammanbindningsbanan, stiger till.

I oktober 1913 infördes å sammanbindningsbanan redan provisorisk trafik (icke att förväxla med ofvan behandlade provisoriska samtrafik) enligt ungefär samma grunder som hos oss äger rum, förre än nybyggda banor införlifvas med det öfriga järnvägsnätet. Sålänge denna varade, beräknades frakten skildt för sammanbindningsbanan, enligt ytterst prohibitiv tariff, hvarvid det kunde hända, att afgiften för vagn kunde stiga ända till 25 rubel. Därjämte var svårigheten att erhålla vagnar från Nikolaibangården ofta rätt stor. Det är antagligen med dessa erfarenheter för ögonen, som en och annan af våra trafikanter fått en skeptisk uppfattning af sammanbindningsbanans förmåga att betjäna allmänheten. Under teknad fick till och med för någon vecka sedan höra af en härvarande finsk affärsman, att han, efter att i våras ha anlitat sammanbindningsbanan, återvänt till hästtransporten... Skulle han väntat till den 1 juni, då den verkliga samtrafiken, låt vara i sin provisoriska form, infördes, hade icke detta tillbakslag i utvecklingens gång behöft äga rum.

Yttermera må, med anslutning till det tidigare sagda, påpekas, att Nikolaibanan, som ju förmedlar hela vår trafik till och från det inre af Ryssland, redan nu har sin egen expedition å finska godsbangården i Petrograd, dit gods från Ryssland direkt kan adresseras och därifrån gods till Ryssland afsändes.

* * *

På grund af att någon konvention om ömsesidigt begagnande af vagnar ännu icke emanerat, ha våra för samtrafiken afsedda (röda) godsvagnar tills dato icke expedierats till kejsardömet. Däremot ha då och då ryska godsvagnar, efter skedd öfverenskommelse mellan resp. järnvägsförvaltningar, rullat öfver till Finland för att å ort och ställe afhämta sådant gods, hvilket man icke velat omlasta i Petrograd.

Att en fullkomlig konformitet i framtidens samtrafik icke blir så lätt och snabbt uppnådd, kommer sig bland annat äfven däraf, att de ryska tarifferna känna till några speciella transportslag, som är oss främmande. Sålunda öses t. ex. såd utan något som helst emballage direkt i godsvagnar, hvarvid frakten således beräknas utan tara. Skall en dylik last sändas till Finland, där motsvarande anordningar för dess emottagning knappast någonstades äro att påräkna, måste omlastning i säckar ägarum i Petrograd genom särskild försorg. Vätskor af särskilda slag (såsom nafta, petroleum), hvilka ösas vid transport å ryska järnvägar direkt i cisterner, ha däremot redan en tid funnit väg till Finland, t. o. m. ända från Baku. Detta tack vare särskilda arrangemang och öfverenskommelser.

—b.

Våra handelsförbindelser med Ryssland.

II.

Varustockningen i Petrograd.

(K. C.) För något mer än en vecka sedan hemställde järnvägsstyrelsen hos senaten om sådan temporär ändring i trafikreglementet, att hyran för olossad vagn skulle under den tid kriget varar i Petrograd beräknas efter dubbel taxa eller 80 penni för hvarje timme lossningen fördröjes utöfver tolf timmar efter godsets ankomst till stationen, hvarjämte järnvägsstyrelsen meddelade sin afsikt vara att höja magasinshyran med 3 kopek per dygn och vagn från och med fjärde dygnet. Genom dessa åtgärder hoppas man kunna tvinga trafikanterna att med större skyndsamtet lossa eller uttaga sitt gods.

I själfva verket har en stockning af gods varit en kronisk företeelse å finska stationen i Petrograd redan långa tider. Under krigstillståndet har antalet olossade vagnar minskats till några hundratal, beroende på den öfverhufvud minskade trafiken af privatgods, äfvensom vederbörandes ansträngningar att, till förmån för viktiga militärtransporter, minska storleken af den här bundna vagnsparken. Att dessa ansträngningar dock icke kröntes med tillräcklig framgång, synes af de öfvan antydda åtgärder, järnvägsstyrelsen nu ansett sig böra vidtaga i saken.

Varustockningen å finska godsstationen i Petrograd har under loppet af de senaste veckorna medfört temporära störingar i vår ryska export, äfven den, som hittills fortgått tämligen oberoende af de prekära krigsförhållandena. Då eder korrespondent för en tre veckor sedan besökte en af våra största pappersagenter härstädes, visade han mig ett just anländt telegram från en af fabrikerna i Finland, i hvilket omtalades, att järnvägsförvaltningen vägrat emottaga papperslast till Petrograd på grund af den där förekommande varustockningen. Då jag ett par dagar senare besökte en annan pappersagent, erfor jag, att nämnda förbud redan upphäfts på grund af allvarsamma klagomål från härvarande inflytelserika kretsar. Som bekant tages nämligen väl en 90 % af allt i Petrograd (liksom i Moskva) behöfligt tidningspapper från finska fabriker, hvarjämte en stor del af cigarrettfabrikerna äfven äro beroende af denna tillförsel. Senare torde detta transportförbud åter varit i gällande kraft någon kortare tid — för att åter upphävas. O. s. v. Allt detta har medfört en förklarlig oro och osäkerhet i trafikförhållandena. Det återstår nu att se, om järnvägsstyrelsens försök att — medels fördubblade taxor för liggedagar i Petrograd — lösa den gordiska knuten skall ha afsedd framgång.

* * *

Af de gamla speditiionsfirmor, som tidigare förmedlat varutransporten från finska järnvägsstationen, återstår numera endast en stor (rysk) sådan, hos hvilken sålunda nästan koncentrerats alla uppdrag i bran-

schen. Frånvaron af konkurrens, skadlig i allmänhet, har äfven i detta fall visat sina sorgliga verkningar just i den stora anhopningen af outtaget gods. Visserligen är det så, att transportmedlen något fördyrats under nu pågående krig. Men denna omständighet bör icke utgöra något hinder för en snabb expedition. En sin uppgift vuxen speditiionsfirma måste betjäna sina kunder så, att transporten går undan för undan och konflikter af det slag, som ofvan relaterats, icke uppstå för trafikanterna med tyätföljande merkostnader, säkert stigande till betydliga summor. Att transportmedlens fördyring icke i och för sig skapat det nuvarande beklagliga sakläget, framgår af det tidigare framhållna faktum, att antalet olossade vagnar var betydligt större före krigets utbrott.

Det vore således af vikt, att nya energiskt skötta speditiionsfirmor uppstode till fromma för vår export. Några mindre dylika ha äfven, delvis vid sidan af annan verksamhet börjat arbeta i branschen på senare tid och hålla redan på att tillvinna sig affärsvärldens förtroende. Bland dessa må här nämnas firmorna Thor Palmgren (Schvedski pereulok 3), H. Lilius & Co (Fontanka 54), R. Walldén (Snamenskaja 21), E. Fuhrmann (Kovenski pereulok 25) och A.-B. Speditor (Simbirskaia 45), hvilka samtliga med undantag af den nästista, äro finska företag.

Vi finna således, att det strängt taget icke råder någon brist på speditiionsfirmor — det gäller blott för våra finska trafikanter och deras ombud i Petrograd att rycka upp sig ur gammal slentrian och vända sig åt håll, där expeditionen verkligen är snabb och på höjden af sin uppgift. Fränsedt de ekonomiska förluster, vår handel på Ryssland åsamkats genom det dåliga speditiionsväsendet vid Finska stationen i Petrograd, drabbas naturligtvis äfven statsjärnvägarna kännbart af den ständiga stagnationen vid nämnda bangård tack vare den i långa tider bundna vagnsparken — alla straffbestämmelser till trots. Måhända kunde våra järnvägstjänstemän äfven uppträda något strängare vid deras tillämpning i praktiken.

▲ ▲ ▲ ▲ ▲

Konjunkturiwaihtelut ja niiden seuraaminen.

I

On aivan luonnollista, että taloudellisiin konjunkturiwaihteluihin ja niiden kanssa yhteydessä oleviin seikoihin on kiinnitetty huomiota ja alettu niitä tutkia. Pääasiallisin huomio tässä tutkimuksessa on kuitenkin pantu taloudellisiin puliin, niiden syihin ja kuluihin. Sen vuoksi, että pulat esiintyvät ajoittaisina, ei voida niin kuin ennen otaksuttiin, äkillisinä ilmiöinä, ei niillä ole enää voinut olla yhtä laajaa ulottuvaisuutta kuin aikaisemmin. Nyt on jo päästy niin pitkälle, että maailman taloudellisen elämän valtasuonen tyhinnästä voidaan päättää, milloin pulat saavat lähestyä ja warustautua sen waralle. Taloudellisiin puliin ja niiden syiden selville saamiseen ovat myöskin tiedemiehet kiinnittäneet huomiotaan ja ovat juuri he tutkimuksillaan tehneet niille, joille ennen kaikkea pulien tunteminen on tärkeätä, suuren palveluksen.

Konjunkturiwaihtelujen tunteminen on tärkeätä rahamiehelle, voidakseen valita sopivan ajankohdan liikkeilleen. Valkansaajalle on tärkeätä tietää, missä määrin hän eri aikoina voi saada palkansa. Suurempi yritys voidaan toteuttaa edullisesti, jos se voidaan suorittaa taloudellisen lasun mallitessa. Mutta tuntemalla tarkoin konjunkturiwaihtelut, voidaan myöskin niiden seurauksia jossain määrin lieventää.

Voidakseen konjunkturiwaihteluita seurata ja arvioida, on ryhdytty julkaisemaan erithisiä katsauksia niistä. Ensimmäinen maa, missä waltio otti aloitteen tällaisiin katsauksiin, on Ranska. Siellä asetettiin w. 1908 komitea, joka sai tehtäväkseen osaksi tutkia taloudellisten pulien tunto-merkkejä ja syitä, osaksi keksiä keinoja, millä voitaisiin estää niitä työnseisauksia, jotka johtuvat taloudellisista pulista. Komitean ehdotuksen mukaisesti onkin viime vuoden alusta Ranskassa alettu julkaista säännöllisiä katsauksia taloudelliseen tilaan.

Ruotsissa on seurattu Ranskan esimerkkiä ja kuluvan vuoden alusta on siellä julkaistu n. s. „Kommerziella meddelanden“, joissa annetaan warsin yksityiskohtaiset katsaukset taloudelliseen tilaan kuukausittain ja vuosittain. Ryhtymättä tarkemmin selostamaan, miten nämä „kaupalliset tiedonannot“ on saatu aikaan, rajoittumme tarkastelemaan itse näiden julkaisujen kokoonpanoa ja niissä annettavia tietoja.

Ruotsin „Kommerziella meddelanden“ julkaisusta kommerskollegion toimesta kuukausi- ja vuosikatsauksina. Kuukausikatsauksien katsauksissa on sekä tilastollinen että graafillinen esitys. Kuukausikatsauksiin sisältyy myös markkinakatsauksia, kuten puutawaramarkkinoihin, puumassa- ja rautamarckkinoihin, rahtimarkkinoihin, arwopaperimarkkinoihin y. m. Sitä paitsi sisältyy kuukausikatsauksiin tiedot Ruotsin ulkomaankaupasta, Ruotsin konsulien kertomukset ja katsauksia ulkomaisten taloudelliseen elämään.

Itse konjunkturi katsaus sisältää tilastollisessa osastossa tiedot waltiopankin virallisesta diskonttorosta ja redis-konttauskorosta, waltiopankin luotonannosta, tuonnista ja wiennistä, Sauerbeckin hintaluvuista tuffus- ja rautapuhkainnoille*), taffiraudan wientihinnasta tonnia kohti, tiedot Sernö-jandista Ranskaan myödyjen erinäisten puutawarain wientihinnoista, waltiorautateillä kuletetusta tawaramäärästä, luvunottamatta malmin- ja rautateiden työhakemuksista 100 wapaata olemaa työpaiikkaa kohti. Näistä seikoista sisältää kuukausikatsaus paitsi tilastollisen, myöskin graafillisen esityksen.

Yksinomaan tilastollinen katsaus annetaan waltiopankin clearing-waihdosta, kuukauden lopulla liikkeessä olevasta setelistöistä, Berlinin, Lontoon ja Pariisin yksityisdiskonttoista, waltiopankin Berlinin, Lontoon ja Pariisin wettelijurkseista, rautateiliikenteen bruttotuloista ja työttömien lukumäärästä työväenjärjestöistä.

Vuosikatsaus sisältää tilastollisen ja graafillisen esityksen waltiopankin virallisesta diskonttorosta ja redis-konttauskorosta, waltiopankin luotonannosta, Ruotsin tuonnista ja wiennistä, Sauerbeckin hintaluvuista, erinäisten puutawarain wientihinnoista, tawaraliikenteestä waltiorautateillä ja työhakemuksista 100 wapaata työpaiikkaa kohti. Yksinomaan tilastollinen katsaus annetaan taffiraudan wientihinnoista, waltiopankin clearingliikkeestä ja liikkeessä

*) Hintat eli index-luvujen tarkoitus on osoittaa tawarain hintojen muutoksia. Warsin huomattavat ovat englantilaisen tilastotieteilijän Sauerbeckin hintaluvutaulut, joita kuukausittain julkaisaan 45 tawaralajista 50 noteeraus-mulaan. Vuosien 1867—1877 hinnat merkitään = 100 ja näiden vuosien hinnat ovat sitten olleet kiinteänä perusteena, johon aikaisempien ja myöhempien vuosien hintoja on verrattu. Sauerbeck julkaisi w. 1886 ensi kerran hintaluvunsa ja siitä lähtien niitä on julkaisut. Toisen huomattava hintaluku on se, jota alkoi w. 1863 julkasta englantilainen taloustieteilijä Sebons ja jota nyt jattaa wikkolehti „Economist“. Se sisältää 22 tawaralajia ja w. 1845—1850 hinnat on merkitty = 100. Nämä hintaluvut ilmaisevat tuffus- ja rautapuhkainnoja.

Våra handelsförbindelser med Ryssland.

III.

Krigets inverkan på Finlands export.
— Finska agenturfirmer i Petrograd.

(Bref till Hufvudstadsbladet.)

(K. C.) I detta blad återgafs för ett par månader sedan ett meddelande om den inverkan krigstillståndet under de första veckorna efter mobilisationen hade på vår export österut. Det äger sitt intresse att se, huru förhållandena gestaltat sig under det kvartår, som förflutit sedan dess.

Till en början må då konstateras tvenne fakta af allmän natur: vår ryska export har, efter de fyra första krigsveckorna med sina forcerade truppförflyttningar, i genomsnitt snarare ökat än minskats, medan våra järnvägars transportförmåga efter nämnda tid nästan återgått till det gamla. De ogynnsamma exportförhållandena, som påpekades i föregående bref, härledde sig, som läsaren torde erinra sig, af varustockningen i Petrograd och stodo sålunda icke i direkt sammanhang med de finska statsjärnvägarnas transportförmåga i allmänhet.

Ofvannämnda glädjande företeelser bero å ena sidan på de i stor skala ökade kronobeställningarna, å den andra på det allom kända och erkända sätt, hvarpå vår järnvägsförvaltning fungerat i dessa pröfvande tider. I förstnämnda afseende ha mig meddelats benägna uppgifter af några Petrograds mest bemärkta finska affärsmän.

Kommerserådet A. Lindeberg, hvars mer än tre decennier långa verksamhet här i det följande närmare skall beröras, framhöll det stora exportuppsving, flere af honom representerade grenar af vår textilindustri kunnat glädja sig åt. Ingeniör R. Runeberg betonade, att, medan leveranserna å en del allmänna artiklar något minskats, kronobeställningarna betydligt ökat här som öfverallt i världen, likaså efterfrågan å jordbruksmaskiner. Som känt har den ryska regeringen redan från krigets början vinnlagt sig om att, under samarbete med de kommunala styrelseorganen (semstvo), på allt sätt understöda landets modernisering och dess bondebefolkning, på hvilken ju det hela nu hvilat mer än någonsin. Redan före kriget hade våra maskinfabriker (af hvilka ing. Runeberg representerar de flesta) en god afsättning i Ryssland. Sedan den tysk-österrikiska kolossala importfloden totalt utsinat, kan denna afsättning ökas i snart sagdt obegränsad utsträckning.

Grosshandlar Joh. Palmgren uppräknade, fränsedt de af hans firma representerade exportartiklarna (papper, glas, byggnadsmaterial) en del andra, hvilka i sammanhang med kriget vunnit en stor efterfrågan och i afsevärda kvantiteter rekviderats äfven i Finland. Bland dessa må här nämnas allehanda utrustningsföremål (saddlar, påsar m. m.) och beklädnadsartiklar, skodon o. s. v.

Handlanden V. Vallenius, som sedan ett decennium tillbaka här representerar Rakkolanjoki kakelfabrik (innehafvare: firman W. Dippel), hvilken med stor framgång redan c. 35 år sålt af sina ugnar m. m. i Petrograd, konstaterade, att endast de allra första krigsveckorna inverkade hämmande på tillförseln från Finland. Sedan dess har omsättningen återgått till det normala, ja t. o. m. ökat, tack vare det stora lager, man ständigt håller vid kontoret, och en allt växande efterfrågan å de välkända fabrikaten. Detsamma gäller Abo kakelfabriks alster, hvilka sedan ett tjugotal år introducerade i Ryssland äfven ha ett stort försäljningskontor härstädes och representeras af direktör Ernst Minut.

Som slutresumé af dessa allmänna betraktelser kan således fastslås, att vår industri och handel i stort sedt endast kunnat profitera af det rådande krigstillståndet; blott en del tyngre, för tillfället mindre behöfliga exportföremål, såsom granit och andra stenarter, ha utförts i minskad kvantitet. Pappersfabrikat och lifsmedel ha funnit samma goda afsättning som före krigsutbrottet.

* * *

Petrograds äldsta, kontinuerligt existerande finska firma torde vara Bureau Vega, som grundlades år 1881 af dess nuvarande innehafvare, ingeniör Robert Runeberg, *) som till en början alldeles ensam skötte denna tekniska byrå och agenturfirma. Genom en mindre vanlig energi och sina bl. a. under studier i England inhämtade stora tekniska insikter har ing. Runeberg under årens lopp utvidgat sin byrå och dess verksamhet så, att kontorslokalen nu omfattar tvenne våningar med öfver ett dussin rum, medan personalen uppgår till 25—30 personer, lagermästare och arbetsförmän oräknade, samt årsomsättningen stiger till c. 4 millioner mark. I maskinbranschen re-

*) Yngste son till J. L. Runeberg.

presenterar Bureau Vega bl. a. Sandvikens skeppsdocka, Abo järnmanufaktur A.-B. (för jordbruksredskap), Tammerfors maskinfabrik och Björneborgs mekaniska verkstad. Denna afdelning förestås närmast af ing. Björn Runeberg. Byggnadsafdelningen omfattar, förutom vanliga byggen, vattentäta källare och grundmurar (specialitet) samt försäljning af från Finland hämtade materialier, granit, sand och makadamsten. Granitafdelningen kan blicka tillbaka på sådana stora arbeten som stenläggningen af Litejnyi- och Vosnesenski m. fl. prospekt. Till slut må nämnas, att Bureau Vega ärligen säljer för mer än 1/2 million mark finska motorer (från Bröder Vickström i Vasa) och motorbåtar (från Borgå båtvarf) till Ryssland.

Kommerserådet Anton Lindebergs omfattande agenturaffär be-tecknar äfven en vacker evolution för firman. Startare (den 1 januari 1883) af den af alla landsmän kända finska bokhandeln härstädes, öfvergiök herr L. småningom äfven till annan agenturverksamhet, hvilken han, efter att ha öfverlämnat bokhandeln i yngre händer, yttermera utvidgade. I detta nu representerar firman flere finska pappersbruk och sammanslutningar samt säljer, förutom papper af olika slag, trämassa, cellulosa och papp, linnetyger och -garn, klädestyger m. m. samt glasvaror. Den årliga omsättningen uppgår till flere millioner och visar i detta nu, som ofvan påpekats, en stor tendens att stiga.

Herr Hjalmar Höckerts ångbåtskontor och expedition, välkändt för både resande finnar, ryssar och utlänningar, har ungefär samma respektabla ålder som ofvannämnda firmor. Representant för bl. a. Finska ångfartygsaktiebolaget, har herr H. under träget arbete ständigt utvidgat sin affär, som nu äfven omfattar mjölohandel m. m.

Handelshuset Joh. Palmgren & C:o (innehafvare grosshandlar Joh. Palmgren och kapten N. Procopé) startades 1896. Den omfattar nu, förutom pappersagentur, försäljning af fönsterglas och byggnadsmaterialier. Firman säljer bl. a. Pargas kalk och cement, hvilken sistnämnda tillverkning som bekant vidtog alldeles nyligen och utan tvifvel skall bli af stor betydelse äfven i exporthänseende. Årsomsättningen stiger äfven till flere millioner.

Af större pappersagenturerna kunna, förutom ofvan uppräknade tvenne, nämnas firmorna K. Neander och Ernst Minut, hvilken sistnämnda representerar tre olika finska pappersbruk. Firman H. Lilius & C:o, som startats för några år sedan, arbetar bl. a. i maskinbranschen med växande framgång, medan ingeniör Thor Palmgren, förutom expedition, sysslar med varuförmedling och kronoleveranser.

Bland mera kända rent finska firmor, som förvärfvat sig stadgad renommé, bör främst nämnas firman Veljekset Peusa, som i stor skala bedriver både import- och exportrörelse. Dess egentliga uppsving vidtog för ett tiotal år sedan, då den slog sig på mjölexport. På senare år har firman som känt fäst vid sig uppmärksamheten genom en öfver Finland anordnad import af norsk fisk, hvarvid vår järnvägsförvaltning på allt sätt sökt främja denna transtrafik. Handlanden A. Kutvonen, en selfmade man, startade år 1891, efter att därförinnan ha drivit handel i smått, sin nuvarande affär, som förutom detaljhandel med bl. a. finska manufakturer, omfattar försäljning (till mellanhänder) af finsk ost. Af denna sistnämnda sålde han sistlidna år för 650,000 mark och stiger omsättningen för detta år betydligt högre. Det kan måhända intressera att erfara det smaken på finsk ost blifvit allt större under senare tid och värderas exempelvis vår schweizerost väl lika högt som många dyrare äkta märken.

H.

Taloudellinen vuosi katjaus.

II.

(S. G.) Suomen talouselämä on kuluneena vuotena kuten ennenkin pääpiirteissään seurannut maailmantalouden tilan kehitystä. Meillä ovat taloudelliset vaihtelut nyt kuten aina olleet lievemmat ja josjain määrin myöhemmät. Niin ei laskeva konjunktio meillä vuoden ensi puoliskolla tullut niin selvästi ilmi kuin ulkomailla. Sitä osottaa ulkomaankaupan vilkkaus. Tuulitulos oli esim. vuoden 7 kuukaudesta 33,20 milj. mk., edellisellä vuonna 30,7 milj. mk. Rautateitten tulot taas olivat samalta ajalta 36,20 ja 34,54 milj. mk. Edelliseen vuoteen verraten oli kuitenkin monien tuotteitten wientien si kuitautena pienempi. Muut milla teollisuuden aloilla oli seisahdusta huomattavissa. Myöskin rahamarkkinain helppous osotti, että taloudellisen toiminnan vilkkaus heikentyneissä.

Sodan vaikutukset synnyttivät meilläkin samanlaisen seisahduksen kuin ulkomailla. Ulkomaankauppa seisahtui aluksi kokonaan ja on sittemmin woinut jatkua wain maitse j pienemmissä määrin. Teollisuudetähty osaksi lopettaa tai rajoittaa tuotantonsa. Työttömyys tuli suureksi. Rahamarkkinoilla syntyi paniikki.

Suomi on tähän asti jäsennyt jodan tuottamilta hävityksiltä. Tämä seikka, taloudellisen elämän hidasliikkeisyys, woinwienti sekä wileä eräitten tuotteitten meneffi itään on vaikuttanut sen, että talouselämämme sittemmin on saavuttanut jonkunlaisen tasapainon. Tämäreikseksatjauksen jälkeen siirryimme tarfastamaan taloudellista tilaa maassamme yhjityiskohtaisemmin.

Maataloudelle oli kulunut wuosi epäedullisempi kuin w. 1913. Vuoden sato ja sen wähentyminen (lisääntyminen) edellisen vuoden satoon verraten oli:

Ruis ..	3,8 milj. hl.	— 5 %
Ohra ..	1,4 " "	— 25,8 "
Raura ..	6,8 " "	— 18,5 "
Perunat ..	7,4 " "	+ 5,7 "
Seinä ..	14,0 " desiton.	— 23,7 "

Kuluneen vuoden sato oli siis paljon huonompi kuin edellisellä wuotena.

Maatalouden tilaan tulee syvästi koskemaan vuoden kuluessa määrätty wilyatuli, 4,30 mk. wilyalta, 6,50 mk. jauhoilta 100 kilolta. Tämän tullin wailutuksesta tulee wilyakaupamme johdosta monet tehtaot ovat wuokonaan riippumaan Wenäjältä. tantomaa laajentaneet.

Maatalous siitä tussin tulee hyöty- mään, waan joutuu hintajuhkeisuus on jodan alettua myöskin joutunut suotuissaan asemaan. Raaka-

Seinäfato vaikutti sen, että karjasaaneita on saatu. Ulkomaisten tuontähty syyskesästä myhtä wähentä- nin keskeytyminen on lisännyt syhnmään. Woiamarkkinat olivat alku- tää kotimaassa. Tämän ja muualta wuodesta huononpuoleiset. Woistatulleitten tilausten johdosta on tämän teollisuuden tila wuoden loppuesä hywä.

saadut hinnat olivat wuoden eni puoliskolla tuntuwasti alemmat kuin w. 1913. Tammi—heinäkuulla oli woinwienti jotenkin yhti suuri kuin edellisellä wuonna. Sodan alettua tuotti woinwienin järjestäminen suuria waikeuksia. Se saatiin kuitenkin suunnatusti Ruotsin ja Norjan kautta Englantiin. Waikeat kuljetuskustannukset ovat nousseet korkeammiksi, on woiasta wuoden viime neljänneksellä waikeuksia saatu erittäin hywät hinnat. Sama koskee lihaa, jota on myhty suuret määrät, sekä myöskin wilyaa.

Teollisuuteen on sota vaikuttanut tuntuwasti. Puutawarateollisuus ei ole toiminut niin edullisissa oloissa kuin w. 1913. Wilyuudesta hinnat laskevat, ollen noin 5 % alemmat kuin samaan aikaan edellisellä wuonna. Tärkeimmässä puutawarateollisuudessa, Rottasissa, rajoittu

Sodan alettua loppui wienti Suomen lahdelta kokonaan, Pohjanlahdelta woiittiin wiedä wain hymmentunta laivanlastia. Koko wuoden puutawarawienti nousee wain 50 %:iin myhdyistä tawarasta, 40 %:iin laskeutusta wiennistä. Sodan aikana ovat hinnat kowasti kohonneet, mutta Suomen puutawarawiejät eiwät ole woineet siitä hyötyä. Ensi wuodeksi jää tawattomat waraot myhmatöntä tawaraa. Ellei ensi laiuwautena wientä woida heti aloittaa, tähty jahoien lopettaa toimintansa. Kun jodan jälkeen puutawaramarkkinat tulewat otaksuttawasti wuofikausia olemaan huonot, on puutawarateollisuutemme asema jangen wakatwa.

Paperi- ja selluloosa- teollisuuden tila oli wuoden ensi puoliskolla jotenkin hywä. Menneffi ja hinnat olivat wimewuotisten weroiset. Sota keskeytti niin selluloosan kuin paperituotteitten wienin, mikä se tapahtui meritse. Paperinwienti Wenäjälle oli kulkuneuwojen keskeytyksen johdosta waikeata, mutta on sittemmin ollut säännöllistä. Paperin hinnat ovat kowasti kohonneet ja meneffi kaswanut.

Selluloosan syhntää Englantiin on runsaasti, mutta wientimahdollisuudet ovat huonot.

Tekstiiliteollisuuden tila on ollut tyhdyttävä. Puuwilan hinnat ovat kowasti alentuneet. Sodan jälkeen on raaka-aineen saanti ollut erittäin waikeata, mutta tehtailamme on kuitenkin nyt riittävät waraot raaka-ainetta. Wilan saanti sitäwastoin on waikeata. Wuoden wime neljänneksellä saivat tekstiilitehtaot erittäin suuria tilauksia, jowaitutuksesta tulee wilyakaupamme johdosta monet tehtaot ovat wuokonaan riippumaan Wenäjältä. tantomaa laajentaneet.

Kone- ja metalliteollisuus on jodan alettua myöskin joutunut suotuissaan asemaan. Raaka-

Seinäfato vaikutti sen, että karjasaaneita on saatu. Ulkomaisten tuontähty syyskesästä myhtä wähentä- nin keskeytyminen on lisännyt syhnmään. Woiamarkkinat olivat alku- tää kotimaassa. Tämän ja muualta wuodesta huononpuoleiset. Woistatulleitten tilausten johdosta on tämän teollisuuden tila wuoden loppuesä hywä.

Muista teollisuudenhaaroista antajtee mainittamasta joteriteollisuuden jatkuma kehitys, lasiteollisuuden ahdinko, nahkateollisuuden suuret mahdollisuudet jodan kesäessä. Nleensä on teollisuus jodan alettua kärsinyt kiihiillen ja kemikaalioitten puutetta. Edellinen on mahdollisesti parannettawissa, mutta jälkimäisten puute tuottaa ajanpitkään woiattomattomia waikeuksia.

Sota aiheutti maassa aluksi suuren työttömyyden. Siiwailiikkeen loppuminen teki suuria työläisjoukkoja työttömiksi. Samaa vaikutti yleinen tehtaitten toiminnan rajoittaminen, jota osittain johtui wienin seisahdumisesta, osittain raaka-aineen puutteesta. Teollisuushallituksen työttömyystilaston mukaan oli kokonaan työttömiä syhskuu alussa 8,833, lokakuun loppussa 6,735, jonka sijaksi lyhennetyillä palkkaedulla työskenteli 31,700 ja 30,700 työläistä. Ammattitarastajain tietojen mukaan oli työttömiä syhsf. 1914 noin 20,000, siis 19 % tehdastyöwäestöstä. Wuoden loppulla ei työttömyyden tuottama hätä ole niin huntuwa, kun pariin suureen työhön on eräiksi wuokausilji woiu sijoittaa suuria työläisjoukkoja.

Ulkomaankauppa on jodan alettua suureksi osaksi seisahtunut. Josjain määrin kowaa sen jodan aiheuttama wika sauttakulluikenne. Kun kauppatilastoa ei ole jodan aikana julkaistu, ei kauppa-wahdon suuruutta woida arwostella. Wuoden 7 ensi kuukautena oli se arwioita suu- rempi kuin wastaawaan aikaan w. 1913. Suuria ponnistuksia on jodan aikana syhnyt ulkomaisten liikenteen ylläpitäminen. Ruotsin ja Norjan kautta on kauppa suunnattu. Kuljetuskustannukset ovat kohonneet suuriksi, mikä on aiheuttanut tawarain hintain kohoamista. Erikoista tawarainpuutetta ei wileä ole ilmes- tynyt.

Rahamarkkinat olivat alku- wuodesta helpot. Suomen Pankin ja talletuspankkien tila parani parane- mistaan. Maalisk. 30 p:nä aleni kes-

mätön setelinanto-oikeus waihteli 7 ensi kuukautena 35, ja 46,7 milj. mk:n wälillä. Pankkien talletukset kaswoi- wat samaan aikaan noin 25 milj. mk:lla. Neljä pankkia korotti osakepää- omaansa yhteensä 7,07 milj. mk:lla (Pohjoismaitten pankki, Uudenmaan pankki, Selsingin pankki, Sandt- mannabanken). Sodan sytyksessä oli pankkien tila hywä. Nleisen epäwar- munden johdosta syntyi silloin ry- näkko pankkeihin, jonka wuofsi niitten talletukset wäheniwät elok. 16,3 milj. mk:lla. Keskuspankin awulla, jonka ennen päätetty setelinanto- oikeuden laajentaminen 30 milj. mk:lla tällöin astui woiimaan, sekä ankaraalla luotonkiristämisellä ne suoriutuivat pulasta. Keskuspankki korotti diskonttonsa elok. 4 p:nä 7 %:iin, mutta saattoi alentaa sen ja syhsf. 5 p:nä 6 %:iin. Pankin tila alfoi pian taas parata. Käyttämätön setelinanto-oikeus kaswoi kaswa- mistaan, ollen jouluf. 15 p:nä 83,

milj. mk., siihen luettuna myöskin Saksassa kiinni olevat saamiset, yli 30 milj. Talletuspankkienkin tila on parantunut. Talletusten tasaisinvuodinta on viime kuukausina ollut säännöllistä. Kun liikemaailman luotonhyyntä on vähentynyt, ovat pankit voineet jälleen ryhtyä auliiseen luotonantoon teollisuudelle, joka sitä varsinkin nyt tarvitsee. Sitä vastoin eivät pankit ole henneet riittävästi lieventämään ulkomaisten valuutan puutetta, joka suuresti vaikeuttaa tuontia.

Talletuspankit ovat vuoden kuluessa perustaneet pankkihdistyksen. Mainitsemista ansaitsee myöskin johtajan vaihdos Kansallispankissa.

Säästöpankkien säästöpanot kasvoivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla 3,0 milj. mk:lla, mutta vähenivät kolmannella neljänneksellä 6,3 milj. mk:lla sodan synnyttämän paniikin johdosta. Säästöpankit hyfenivät hyvin suoriutumaan rynnäköistä. Suomi on yksi niitä harvoja maita, joka on tullut toimeen ilman moratoriumia ja setelien lunastuksen laskauttamista. Tämä johtuu pääasiallisesti siitä, että pankit eivät suomalaisen yleisön kylmäverisyyden takia joutuneet maksamaan pois enemmän talletuksia. Ne asettuiwat sentafia vastustamaan vaatimuksia yleisen moratoriumin säätämisestä, jota eräällä taholla waadittiin. Moratoriumittakin on tullu werrattain hyvin toimeen; sitä osoittaa esim. wekseliprotestien suhteellisesti vähäinen määrä.

Wakuutus toiminnalle kulunut vuosi ollut onnekas. Jennia-yhtiö, jonka asema jo vuosikausia on ollut heikko, on vuoden kestäessä joutunut siihen asemaan, että suoritus tila näyttää olevan parain keino wakuuttajien etujen turvaamiseksi. Toisenkin henkivakuutusyhtiö, Kataja, on joutunut sellaiseen tilaan, että sen on lopetettava toimintansa. Rahden yhtiön kaatuminen tulee kieltämättä melkoisesti vaikeuttamaan hankintaa, joka muutenkin kärsii sota-ajasta. Vuoden kolmena ensi neljänneksenä oli henkivakuutus hankinta 69,0 milj. mk., edellisinä vuosina 86,4 milj. mk. Wakuutus toiminnan alalla tapahtuneista ilmiöistä ansaitsee mainitsemista Suomalaiswakuutusyhtiön toiminnan keskeytyminen.

Tällä hetkellä on mahdoton ryhtyä ennustamaan, millaiseksi taloudellinen asemamme muuttuu allaneena vuonna. Se riippuu pääasiallisesti siitä, jatkuuko sota kesän yli. Sota tapauksessa ei ole yhtä kovan waloihin toiveisiin. Taloudellinen tilanne, sellaisena kuin se tällä hetkellä esiintyy, voi tämän vuoden kuluessa yhtä hyvin huonontua kuin parantua.

HC. J. 29/3. 15.

Puutavaramarkkinain tilasta. 28/3. 15

(S. S.) Niin näinä päivinä on saapunut tieto, että Sassa, rauhoit-
taakseen yleistä mielipidettä, on julis-
tanut puutavarain wiennin Ruotsista
wapaaksi. Tällä seikalla tulee tietenkin
olemaan suuri merkitys pohjoismai-
den puutavarakaupalle. Näihin saakka
on näet puutavarain laivaus Itäme-
ren satamista ollut melkein mahdoton
siitä asti kuin puutavarat julistettiin
jotakielto-avaraksi. Ruotsista on sen-
tään wietty Norjan kautta werrattain
suuria määriä puutavaroita, mitä
wientiä kuitenkin wauunujen ja wetu-
rien puute sekä Trondhjemin las-
taushöläisten laakso on suuresti hi-
dastuttanut. Jos mainittua wapai-
tusta ei olisi tullut, olisi suurimman
osan Ruotsin sahjoista ja etenkin niin-
den, joilla ei ole tilaa lautatarhojen
laajentamiseen, tähtynyt joko laikkau-
taa tai tuntuvasti vähentää sahausta
tänä kaudella. Neutraalisiin maihin
oli tosin woiu puutavaroita wiedä,
mutta kun Englanti on suurin ostaja
ja sillä on Ruotsissa jo ostettu
melko suuria määriä, jotka odot-
tavat laivasta, mutta joita ei
jotakielton takia olisi woiu kuitenkaan
aikanaan laiwata, niin olisi senkin
takia Ruotsin sahjojen tuotantoa täht-
ynyt vähentää. Tätä peläten olivat
monet myyneet epäedullisestikin ta-
waroitiaan ennen hintojen nyhystä
korkeaa tilaa, joka yhä osottaa koho-
amisen oireita niin mänty- kuin kuusi-
tavaralle, joilla molemmilla on ny-
kyään ollut jotakuinkin sama hinta.
Neutraalisiin maihin, kuten Espan-
jaan, on myyty ruotsalaisten puuta-
waralehtien mukaan hyvillä hinnoil-
la esim. 3"×9", mäntyä III 11 punt.
10/—, 8" hartenjeja o/i 10 punt. 2/6,
ja 8" lautoja o/i 10 punt. 15/—,
3"×9" kuusta o/i 11 punt.
10/—. Hollannissa on saatu 8"
kuusesta Fl. 118:—, 7"×6 1/2" Fl.
115:— ja 8" kuusilaudoista Fl.
128:— (Florini = 209,9 penniä).
Ruotsista on Portugalliin ja Italiaan
werrattain wahan kauppoja solmittu.
Kun tiedetään, että viimeainittuun
maahan tuodaan vuosittain Itäwal-
lasta n. 300,000 standerttia, mutta
viimeisen puolen vuoden aikana ei
sieltä ole tuotu kaliffaakaan, pitävät
ruotsalaiset lehdet perin omituisena
sitä, ettei Italia ole tehnyt enemmän
tilauksia Ruotsista.

Ruotsin puutavarakauppiaat ovat
näihin saakka olleet hyvin waiseassa
ja alati odottawassa asemassa, mutta
nyt on heille koittanut paras aika, mi-
tä woi toivoa.

Wienanmeren satamista wiedyllä
tavaralla on nykyisin korkeita hin-
toja saatu nyt kiellon aikana, mutta
warmaan tulewat siellä hinnat las-
seutumaan, kun Ruotsin Itämeren

satamat ovat wapaana. Sitä paitsi
waikututtawat Arfangelin tawaroiden
hintoihin epäedullisesti tawattoman
korkeat laivarahdit werraten Itä-
meren satamiin. Werrattain wa-
roivasti on nyt korkeiden hintojen-
kin aikana kauppoja tehty Wienan-
meren satamista, waikkakin kyselyjä
on Ruotsin lehtien mukaan tawatto-
man paljon ollut. Siellä nimil-
kain on oltu wakuutettuja, että
Wienanmeren puutavarat tulewat
wieläkin willaanman kysynnän alai-
seksi, kun muu kelpailu waltijewissa
oloissa on rajoitettu. 3"×9" män-
nyistä III pyhdelään aina 14 puntaa.
Hinnat ovat olleet huimaaman kor-
keat, mikä on wallan luonnollista,
Wienanmeren satamat kun ovat mel-
kein ainoat wapaat satamat, joista jä-
reämpää puuta on woiu puolen wuo-
den ajalla suuremmassa määrin las-
tata.

Wienanmeren satamista on aikai-
sempina vuosina wain pieniä eria
wietty sellaista tawaraa kuin tulitiffu-
puita, koripajuja y. m. j. wähempi-
arwoisia metsätuotteita. Mutta Itä-
meren satamien ollessa suljettuna on
näitä tawaroita myyty erittäin run-
saasti ja niiden kysyntä Englannissa
on harwinaisen wilkas ja hinnat kor-
keat. Rakennuspuita on myös run-
saasti myyty, jomoin valmistettuja
puutavaroita. Wienanmeren sahjoilla
tehdään työtä, siksi kuin ruotsalaiset
lehdet wendäläisten lehtien mukaan
kertowat, lisätyn woiimin, waikkakin

esteitä on ollut jonkun werran työ-
woiman puutteesta. Wendäjällä on
sitä paitsi näinä aikoina warmaan
tarwittu melkoisia puumääriä omiin
tarpeisiin, joten suuria warastoja
tuskin on moneen paikkaan karta-
nut. Sodan jälkeen ei siis niin-
kään paljoa myhtäviä warastoja ole
kerääntynyt, kuin nyt ehkä ollaan tai-
putwaijset luulemaan, waan woi We-
näjä todennäköisesti sodan aiheutta-
mat wahingot puutavarakaupassa
werrattain helposti kettää.

Suomen puutavarakauppa ulko-
maille on nykyisin nyt jotakuinkin lu-
kossa ja on wahinko siitä huomatta-
wan suuri. Mutta warmaan tulewat
sodan jälkeen saamaan kauppansa suu-
retkin warastot, huolimatta siitä, että
joukossa on jo oja pinnaltaan muut-
tunutakin puutawaraa. Sekä Eng-
lanti että eritoten mannermaan wal-
tiot ovat sodan takia aiwan puutawa-
roiden nälässä, sillä tawattoman pal-
jon on häwitetty rakennuksia, joiden
tilalle on uusia saatava. Sitä paitsi
on Amerikassa, josta kyllä sodan aika-
nakin on woiu puutavaroita tuoda,
sodan puhkeamisen jälkeen noin 2,000
sahaa pienentänyt tuntuvasti tuo-
tantaan ja monet sahut työsentele-
wät wähennehtyn työwoimin.

Kauppoja ovat kyllä meikäläiset
metsänostajat jonkun werran tehneet
ja owatpa paikoin maksaneet hywiäkin
hintoja, yli w. 1913 hintojenkin. Mut-
ta on ollut tapauksia taas, joissa on
maksettu wain 15. penniäkin tukki-
puusta. Myyjinen yhtioittemme met-
sien osto perustunee kai siihen, että
toivotaan pianin paremman ajan
koittawan, jolloin saadaan nyt saha-
tut warastot edullisesti myhdyiksi.
Metsän myyjän olisi tietenkin pa-
rasta odottaa tätä aikaa, joilleivät
erinäiset seikat häntä suorastaan pako-
ta nyt myymään.

On warmaa, että wieläkin suurem-
pi kysyntä tulee lähiaikoina puutawa-
roille. Tarwe Englannissakin on niin
kuulumattoman suuri, että esim. wau-
nu- ja laatikkotehtailain on enemmän
tilauksia kuin ne ehtiwät suorittaa.
Näillä tehtaillo on sitäpaitsi puute-
raaka-aineista, mikä päivä päiwältä
yhä suurenee. Sallitus tarwitsee siel-
lä paljon puutawaraa, jota kaikkea ei
ole woiu hankkia. Jos kysyntä
wielä lisääntyy, ei raaka-aineita woi-
da riittävästi hankkia, jollei tuontia
lisätä, mutta siihen on näihin saakka
ollut perin pieniä toiveita. Sullin
puutawaratofat kuuluwat olewan
melkein häwitetyn nälöisiä. Riwer-
poolissa ja Manchesterissa on puutar-
we jotenkuten tyhdytetty. Mutta ku-
ten sanotti, nyt tulee Ruotsin wa-
pautus jotakiellostä pienentämään
juurinta puutetta Englannissa ja
muissakin puutawaroita ostawissa
maissa, jossakaan Ruotsin wienti ei
pysty tarwetta läheskään kofonaan
tyhdyttämään.

Finlands Banks kurser.

Sänkning af rubelkursen.

Finlands Bank nedsatte sig sin rubelkurs, a. v. försäljningskursen från 256:50 till 250:50, a. v. inköpskursen från 256:— till 250:— samt 3 månaders kursen från 251:50 till 245:50.

Avistakursen å rubel har sedan krigets början rört sig som följer:

		Försäljning.	Inköp
1914	26 juli	266:66 $\frac{2}{3}$	264:—
"	27 "	—	262:—
"	29 "	—	260:—
"	30 "	—	258:—
"	1 aug.	—	245:—
"	8 "	260:—	252:—
"	19 "	262:—	256:—
"	20 okt.	260:—	—
1915	8 juni	257:50	—
"	15 "	256:50	—
"	6 aug.	250:50	250:—

Finland i ryska pressen.

Sänkningen af rubelkursen.

I Novoje Vremja omtalas enligt telegram från Helsingfors den af Finlands Bank företagna sänkningen af rubelkursen. Bladet tillägger för egen del att denna nedsättning utgör ett hårdt slag för de finska fabrikanterna, hvilka mottagit ryska regeringens beställningar enligt den tidigare kursen.

Finland i ryska pressen.

Finlands Bank och rubelkursen

(K. C.) I Novoje Vremja beklagar sig en M. M. Maximow öfver att Finlands Bank sänkt rubelkursen till 2:50 och framhåller vissa lagbestämmelser samt framhåller, att lagen om rubelkursens trädande i kraft äger fastställas af finansministern i samråd med senaten, men att denna rättighet icke begagnats, hvarför rubelkursen blifvit beroende af Finlands Bank.

*

Med anledning af ofvanstående kan det vara skäl att erinra om att ryska finansministeriet i december, då frågan om rubelkursen likaledes var aktuell, framhöll, att det visserligen var beklagligt att kursen å rubel i Finland var så låg, men likväl icke ansåg det möjligt att viddaga några aggressiva åtgärder för att aflägsna förhållandet, då Finland har ett själfständigt penningssystem och själfständigt uppträder på världsmarknaden.

Den ryska valutan i Finland.

Fråga om 1904 års förordnings bringande i verkställighet.

Enligt gårdagens Nov. Vr. har inrikesministern furst Schtjerbatoff inlämnat frågan om bringande i verkställighet af 1904 års nåd, förordning, som reglerar riksvälutans cirkulation i Finland, till ministerrådet, vid hvars närmaste sammanträde den kommer att behandlas.

*

Nämnda förordning af den 9 juni 1904, angående åtgärder för åstadkommande af enhet mellan kejsardömet och Finlands myntsystem, är af följande lydelse:

1. Ryskt guldmynt i rubel, af hvilka enhvar är lika med en femtonde del af en imperial och innehåller 17,424 doli rent guld, utgör jämte finskt guldmynt i mark, lagligt betalningsmedel i storfurstendömet Finland.

2. Ryskt guldmynt skall i storfurstendömet Finland obligatoriskt mottagas till obegränsadt belopp såväl vid inbetalningar till kronokassor som vid likvider mellan enskilda personer.

3. Ryskt silfvermynt skall i storfurstendömet Finland obligatoriskt emottagas vid i mom. 2 nämnda likvider, utom vid de i mom. 4 angifna: om en rubels samt om femtio och tjugufem kopeks valörer till ett belopp af högst tre rubel sjuttiofem kopek samt om tjugu, femton, tio och fem kopeks valör till ett belopp af högst sjuttiofem kopek i en betalning.

4. Ryska statens creditsedlar äfvensom silfver- och kopparmynt skola i storfurstendömet Finland obligatoriskt emottagas: a) vid statsjärnvägarna samt vid tulluppbörden och vid uppbörden af kronoutskylder; b) vid post- och telegrafinrättningarna samt vid kanalerna äfvensom vid likvider, som försiggå efter af krono-, stads- eller kommunala myndigheter fastställd taxa, till följande belopp: creditsedlar och silfvermynt om en rubels samt om femtio och tjugufem kopeks valörer till obegränsadt belopp; silfvermynt om tjugu, femton, tio och fem kopeks valörer till ett belopp af högst tre rubel samt kopparmynt till ett belopp af högst tjugufem kopek i en betalning.

5. Ryskt mynt och ryska statens creditsedlar skola i storfurstendömet Finland obligatoriskt emottagas vid alla i föregående moment angifna likvider enligt beräkning af 2 mark 66 $\frac{2}{3}$ penni per rubel och 37 $\frac{1}{2}$ kopek per mark.

6. Tidpunkten för denna förordnings bringande i verkställighet fastställas af finansministern efter öfverenskommelse med kejsarliga senaten för Finland.

Finland i ryska pressen.

Rubelkursens sänkning.

(K. C.) Birschevija Vädmosti finner i anledning af rubelkursens sänkning i Finland en kort redogörelse för Finlands Banks ställning vara af intresse och nämner, att sedelutgifningen under senaste veckan i juli sprungit upp från 171,3 millioner till 185 millioner mark, eller med 13,7 mill. mark, hvaremot bankens guld kassa minskades med 100,000 mark och månadens slut utgjorde 42,6 millioner mark. Det citerade bladet erinrar vidare, att Finlands Banks guldutväxling officiellt inställts. Ytterligare en omständighet, som influerar på bankens läge, är den, att de förbindelser, banken äger i Tyskland och Österrike, för närvarande icke kunna realiseras. Så vidhänder den senaste bilansen, att bankens förbindelser i Tyskland belöpa sig på 10,391,000 mark, medan den löpande räkningen i Österrike och Tyskland stiger till 22,437,000 mark.

Birsch. Vj. om rubelkursens fall i Finland.

(K. C.) Birsch. Vj. Vädmosti skriver fortfarande om rubelkursens sjunkande i Finland och säger, att såsom i går framhölls, den ryska rubelkursens sjunkande i Finland förorsakats af de ekonomiska förhållandena samt underkastats beroende af samma regler som vållat finska valutans sjunkande på utländska marknader. Efter att dessutom ha omnämnt kreditkansliets valutainköp framhåller tidningen vidare, att inköp ägt rum äfven från den privata ryska marknads sida, ty under de senaste tiderna har mycket ryssar strömmat till de finska villaorterna och badinrättningarna. Likaså har under de senaste tiderna några handelsbanker observerat den sorgliga företeelsen, att ryska undersåtar af någon okänd anledning ansett det för sig fördelaktigt att anskaffa finskt mynt till relativt dyrt pris. Äfven ha fall förekommit, då ryska undersåtar förskaffat sig finska statens obligationer till relativt hög kurs, en hittills i Ryssland nästan okänd företeelse. Beaktande denna omständighet och äfven att varuexporten från kejsardömet till Finland på grund af vissa omständigheter under krigstiden betydligt minskats, är det fullt förklarligt, att den finska statsbanken varit tvungen att tillåta vidare fastställa rubelkursen till 250 mk, och att Finlands Bank i sin egenskap af officiell regulator för den finska myntenheten, icke kunnat förfara annorlunda för att skydda den finska valutan. Så förhåller sig saken, betraktad ur rent penningekonomisk synpunkt.

Dock har frågan under de senaste tiderna äfven erhållit politisk färg. Röster ha höjts för att hela den finska myntenheten öfver hufvud borde afskaffas, ty enligt någras mening är den finska valutan icke nödvändig för någon. Utan att i detalj behandla denna fråga, som ingalunda är så enkel som många tro, meddelar tidningen, att personer, som den intervjuat i frågan, nämligen representanter för finansministeriet och de stora Petrogradska penninginstituten, ingalunda ansett det ändamålsenligt att i detta ögonblick upptaga denna fråga till behandling. Knappast skulle väl ens våra allierade England och Frankrike, yttrar tidningen, där de finska statslånen och de finska hypotekspappren äro placerade, vara oss tacksamma, om vi nu, då äfven därförutom Finlands internationella räkenskaper blifvit ytterst invecklade, skulle börja förstöra Finlands myntsystem. Öfver hufvud har denna fråga för närvarande så liten betydelse med afseende å finansförhållandena till Ryssland att det knappast lönar mödan att för den ställa till sådant buller. Enligt summariska beräkningar uppgår Rysslands förluster på kursoperationer med Finland under krigstiden till inalles c. 1 $\frac{1}{2}$ million rubel, en summa som i hvarje fall är obetydlig, jämförd med de stora förluster, som vi lidit på kursoperationer med Frankrike och England. — F. N. B.

Den ryska valutan i Finland. 17/8/15

(K. C.) Vi återgåfvo i går ett meddelande af Nov. Vr. om att inrikesministern furst Schtjerbatoff till ministerrådet inlämnat frågan om bringande i verkställighet af 1904 års förordning angående reglering af den ryska valutans cirkulation i Finland.

Denna förordning, hvars innehåll af oss återgafs i går, utfärdades i administrativ ordning d. 9 juni 1904 och skulle bringas i verkställighet å tid, som finansministern egde fastställa efter öfverenskommelse med senaten i Finland. Emellertid har förordningen ifråga aldrig tillämpats.

Genom n. kungörelsen af den 14 augusti 1890 och n. förordningen af den 15 juni 1893 bestämdes att kursen på rysk valuta i likvider vid statsjärnvägarna, vid tulluppbörden och vid uppbörden af kronoutskylder skulle bestämmas två gånger i veckan enligt den på börsen i Petrograd noterade tre månaders växelkursen på London. Detta förfarande iakttogs till år 1898, då senaten efter öfverenskommelse med finansministern (den 4 augusti nämnda år) bestämde en fast kurs af fmk 266:66 $\frac{2}{3}$, per rubel (37 $\frac{1}{2}$ kopek = 1 mark) för likvider vid statsjärnvägarna, vid tulluppbörden och vid uppbörden af kronoutskylder.

Enligt nämnda kurs mottagas fortfarande likvider vid statsjärnvägarna och tullverket samt kronoutskylder, medan bankerna notera en betydligt lägre kurs. Detta förhållande, som kunde medföra väsentliga olägenheter och åvägabringa en minskning i statsverkets inkomster, torde vara den egentliga orsaken till att fråga nu väckts om bringande i verkställighet af tidigare nämnda förordning af år 1904, som afser att reglera den ryska valutans cirkulation i Finland.

Lovisa mellanskola.

Krigsbeställningar och den finska industrin.

En utredning.

(K. C.) För att utröna, i hvad mån den finska industrin allaredan tagits i anspråk för ryska kronobeställningar och ytterligare kunde mottaga sådana, har på initiativ af finska industrimän en statistisk utredning igångsatts af industristyrelsen. Så snart resultatet föreligger, hvilket inom kort möttes, upptages till behandling, huru ytterligare beställningar som kunna tillföras den finska industrin och bereda denna ökadt arbete, lämpligen skola fördelas för ett ändamålsenligt utnyttjande af den industriella kapaciteten i landet.

Såsom centralorgan för detta förmedlingsarbete har man tänkt sig Finlands metallindustrikontor, förstärkt med representanter för öfriga industrier.

Exportförbudet.

Äfven alla slags väfnader förbjudna till utförsel.

Senaten har med komplettering af sitt den 1 juli 1915 fattade beslut angående temporärt förbud för utförsel till utlandet af vissa varor från Finland, förordnat, att utförseln från Finland till utlandet äfven af alla slags väfnader och andra tillverknin- gar af lin, hampa, bomull och ull tills vidare skall vara förbjuden.

Förbudet har publicerats i författningssamlingen.

Förbud af ryska finansministern.

(K. C.) Finansministern i kejsardömet, har enligt meddelande från tullstyrelsen förbjudit utförseln af linnelärf (segelduk) och khakifärgad tältduk öfver samtliga ryska rikets gränser samt höfrö och hamprö af ryskt ursprung från Sabajkalska området samt Irkutsk och Priamurska generalguvernörsdistriktet. Från detta utförselförbud kommer att medgifvas undantag för de stater, hvilka äro allierade eller stå på vänskaplig fot med Ryssland.

Krigsbeställningarna.

Kooperation af industriidkare.

(K. C.) Från Helsingfors telegraf- ras till Vetsch. Vremja, att fabrikan- ten S. Nikolajeff i Helsingfors för ef- fektuering af krigsbeställningar vändt sig till mindre lokala industriidkare och föreslagit, att dessa, som sakna- de förutsättningar att effektuera krigsministeriets beställningar, skulle skrida till Kooperation i detta af- seende. — F. N. B.

Krigsbeställningarna.

(K. C.) Till komplettering af den i gårdagens blad ingående notisen ur en rysk tidning om firman S. Niko- lajeffs hänvändning till de mindre in- dustriidkarna för effektuering af en del kronoleveranser kan nämnas att firman vändt sig icke blott till indu- striidkarna här å orten, utan till såda- na i hela landet. Från ett stort antal ha redan svar infåtts med meddelande om beredvillighet att mottaga eventu- ella beställningar. Firman har också redan kunnat åt några verkstäder öfverlämna en del beställningar, hvil- kas leverans densamma åtagit sig. Enligt uppgift torde firman ha att möta betydande beställningar.

Krigsbeställningarna från Finland.

Statistiska undersökningar ang. in- dustrins produktionsförmåga.

(K. C.) Vetsch. Vremja meddelar, att ryska staten på grund af mängden af de beställningar, som staten gjort hos finska industriella inrättningar och för att utröna, huru mycket dylika be- ställningar den finska industrin ännu kan emottaga, på uppmaning af re- presentanter för den finska industrin skridit till statistiska undersökning- ar. Så snart resultatet af denna undersökning bli kända upptages till behandling frågan om i hvilken grad den finska industrin ännu kan mot- taga dylika beställningar, och i hvil- ken mån man bör afstå från dem, på det att landets produktion blefve på bästa sätt utnyttjad.

Sägägars rätt att förvärfva fastighet på landet.

Proposition.

Ryska ministerrådet har godkänt senatens hemställan om fastställelse af proposition till instundande land- dag angående utsträckning af n. för- ordningen af den 15 januari 1915, an- gående inskränkningar i trävarubo- lags och föreningars rätt att för- värfva fastighet på landet, till äfven enskilda personer, som idka sågrörel- se eller annan industri, i hvilken skogsalster användas såsom råämne, eller handel med trävaror.

Frågan om en handels- kammare.

Behandlas af Handelsdelegationens centralutskott.

Enligt hvad Kauppalehti erfarit har man för afsikt att upptaga frågan om handelskamrar till behandling vid Handelsdelegationens centralutskotts sammanträde i början af augusti. I centraldelegationen torde därvid komma att framställa förslag om handelsdelegationens sammanträdan- de instundande höst för att dryfta så- väl handelskamrarfrågan som möj- ligen äfven andra på dagordningen stående brådskande affärsfrågor.

Tullförhållandena mellan Ryssland och Finland.

Tullen på skrifpapper och bomulls- fabrikat.

Petrograd, 17 juli. (Petr. ag.) Ministerrådet har den 16 dennes be- handlat handelsministerns framställ- ning om tullen å varor, som från Fin- land importeras till kejsardömet. Af- sikten är att unifiera nu gällande tull- tariff för Finland och den på grund af kriget förhöjda tulltariffen för kejsardömet. Den föreslagna förhöjnin- gen af tulltariffen berör hufvudsakli- gen skrifpapper och bomullsfabrikat. Ministerrådet beslöt i enlighet med handelsministerns yttrande infordra utlåtande af senaten för Finland.

Strejk vid Riihimäki såg.

Sågdriften inställd.

Den 7 dennes strejkade större de- len af arbetarna vid Riihimäki såg. Orsaken till strejken är att lönerna reducerats. Arbetarna anhöll den 6 att lönerna skulle höjas till samma be- lopp som tidigare, men då chefskapet vägrade bifalla deras anhållan, ute- blefvo de flesta arbetarna den 7 den- nes från arbetet.

Sågen gick ännu några timmar med en ram, men vid 8-tiden på morgonen nedlades arbetet.

Arbetarna söka sig vedhuggnings- arbete i närheten. — Häm. V.

— Inställt sågarbete. Vid A.

B. Gustaf Cederberg & C:s såg Pent- tilä, där det en tid arbetats blott i dagskifte, har arbetet numera allde- les afstannat, enär brädgården är full med färdig vara. 40 å 50 personer ha genom sågens stängning blifvit ar- betslösa. En vid sågen befintlig kvarn är ännu i gång.

Bolagets såg Pekkala har stått hela sommaren. Karsikko såg går ännu och detsamma är fallet med bolagets yllespinneri i Siikokoski i Libelits. — Karj. S.

Lauritsala såg har senaste måndag stängts på obestämd tid. Härigenom blifva c:a 300 arbetare arbetslösa. En- ligt hvad Viip. erfarit kommer sågen ej att stå någon längre tid.

Frågan om höjd rysk papperstull.

Behandlad i ministerrådet.

Retsch meddelar, att ryska ministerrådet i dessa dagar behandlat pappersfabrikanternas anhållan om tullförhöjning på finskt papper. Bladet nämner dock icke hvilket beslut ministerrådet i saken träffat.

Enhällig opposition i pressen.

De ryska pappersfabrikanternas ynkan på höjning af tullen på finskt papper motsäges enl. Petrogr. Kurjer af nästan alla ryska tidningar. Bladet har förgäflles hos pappersfabrikanternas sekreterare anhållit om närmare uppgifter rörande fabrikanternas motivering i den till regeringen inlämnade framställningen. Sekreteraren svarade bladet, att de i fabrikanternas inlägga förekommande statistiska uppgifterna kunde begagnas mot pappersförbundet, hvilket ej hade tid och tillfälle att inlåta sig på en dispyt med tidningarna och därför fann det vara bäst att undanhålla tidningarna sin motivering.

Icke utan skäl säger Petrogr. Kurjer, att fabrikanternas negativa hållning talar sitt fullt tydliga språk och att den som är öfvertygad om sin rätt ej brukar frukta en kritik, till grund för hvilken noggranna upplysningar läggas.

Tidnings- och tryckeriägare i Odesa ha enligt Birsch. Vjäd. till ministerpresidenten sändt ett telegram, hvori försäkras att en förhöjning af papperstullen med 50 kopek för den periodiska litteraturen i Odesa blefve olidligt betungande.

*

I gårdagens Retsch ingår ett artikeluttalande i ämnet.

Artikelförfattaren afstår från att söka utreda, om de ryska fabrikanternas oförnäga att konkurrera med de finska beror på efterblifvenhet i den ryska pappersindustrin eller andra omständigheter, och fastslår att de flesta större periodiska tryckalster i Ryssland med afseende å papprets ursprung äro finska. Men i stället för att draga nytta af sitt privilegierade läge och genom tekniska novationer förvärfva sig förmåga att med framgång konkurrera med den finländska pappersindustrin föredraga de ryska pappersproducenterna att bekämpa den med konstlade medel och vända sig tid efter annan till regeringen med anhållan om höjning af tullen. Emellertid voro papperspriset redan före kriget mycket högt och öfverstiga de tyska och engelska för motsvarande kvaliteter med 50—100 procent. Skillnaden är kolossal äfven om man ej tager hänsyn därtill att tillgången på det för papperstillverkningen behöfliga hufvudsakliga råmaterialet i Ryssland är ofant-

ligt mycket större. Efter krigsutbrottet ha papperspriset ytterligare betydligt stigit och ryktena om förestående höjning af tullen på finskt papper ha gifvit de ryska pappersfabrikanterna anledning tillkännagifva om nya prisstegringar.

I artikeln framhålles vidare än en gång att den ryska pressen för närvarande har hårda tider. Utgifterna ha ökats och inkomsterna, speciellt för annonser, minskats. Det bör vidare ihågkommas att den ryska pressens materiella ställning redan före kriget, hvad de flesta tidningar vidkommer, på grund af en hel räckta till den ryska verkligheten hörande omständigheter, icke varit i någon grad afundsvärd. Den eventuellt förestående betydande höjningen af papperspriset kan ställa många tidningar inför alternativet att antingen upphöra eller höja lösnummerpriset. Intetdera är önskligt. Ju billigare en tidning, tidskrift eller bok är, desto större spridning vinner den och desto mera kunskap sprider den. Redan nu äro lösnummerpriset öfver hufvud högre i Ryssland än i det västligare Europa.

En höjning af tullen på finskt papper skall, slutar artikeln, endast öka inkomsterna för pappersfabrikanternas begränsade grupp och i sista hand drabba allmänheten, då tidningarna i själfva verket redan nu kunna rubriceras som behöfliga artiklar af första ordningen. De ryska pappersfabrikanternas framställning måste afvisas, och om reformer skolas på ifrågavarande område, böra de gå ut på sänkning men ej höjning af tullen på finskt papper.

Sockerindustrin och läget. 7/8 14.

Några beriktigande upplysningar.

I anledning af en i förgår i Hels. San. ingående, af oss i gårdagens blad refererad artikel, däri landets sockerbruk klandras för det de numera sälja sina produkter endast mot kontant betalning, vände vi oss i går till sockerföreningens ombudsman hofrättsrådet J. Nordgren med anhållan om några upplysningar i saken.

Herr N. förklarade att uppgiften där-om att sockerbruken för närvarande försälja sina tillverkningar endast mot kontant betalning är riktig. Bruken hade nödgats insläs sagda förfarande på grund af nu råande tidsförhållanden. Så snart de första krigsryktena uppkommo, hade efterfrågan på socker stegrats i mycket hög grad. Socker är en vara, som snabbt och lätt försäljes, och en del kunder anse sockerhandeln t. o. m. för ett medel att vid kritiska tider förskaffa sig kontanter. De utkrediteringsrisker, för hvilka sockerbruken sålunda utsattes, voro så öfverhöfvan stora, att bruken för att skydda sig mot dem och för att så vidt möjligt stäcka en del kunders osunda spekulationer, ansågo sig icke böra sälja sina produkter på kredit. Härtill ansågs så mycket mera skäl förefinnas som olika förfaranden icke gärna kunde insläs mot solida och mindre solida kunder, helst de sistnämnda därigenom blefve än mera be- trängda. Då beslutet att sälja endast mot kontant betalning fattades af sockerbruken, hade emellertid de flesta detaljhandlare och en del grossister allaredan vidtagit liknande åtgärder. Några ekonomiska rubbningar medförde sockerbrukens förfarande förty icke. Vid sådant förhållande ansåg herr N., att Hels. San., då den betecknar sockerföreningens ifrågavarande förfarande såsom utpressning („kiris- tys”), kunde hafva valt att mera san- sadt uttryck, så mycket mera som i dess artikel uppmanas till lugn och be- sinning.

Därjämte ville herr N. framhålla, att sockerbruken, i motsats till en del andra företag, icke vidtagit någon som helst förhöjning af sina pris. Och dock arbeta sockerbruken med ut- ländsk råvara, hvars anskaffande för en ganska lång framtid är fullkomligt omöjliggjord. På förfrågan, huruvida någon brist på socker för närvarande förefinnes, uppgaf herr N., att socker- bruken, om ock lagerbehållningen är något mindre än vid samma tid sist- lidet år, kunna tillfredsställa landets normala behof af socker under några månader framåt.

Uttagningarna i post- sparbankerna.

Några siffror. 12/8. 14.

Uppsägningar ha under inneva- rande månad ägt rum i hela lan- det i en utomordentlig omfatt- ning. Under de 10 första dagarna af augusti ha sålunda till postspar- bankens styrelse inkommit inalles 9,714 uppsägningar till ett samman- lagdt belopp af 2,394,774 mark. Man synes dock numera småningom bör- jat lugna sig, ity att uppsägningarnas antal de senaste dagarna betydligt nedgått.

Antalet uppsägningar var nämligen den 1 aug. — 1,109, den 2 — 1,291, den 3 — 1,448, den 4 — 1,452, den 5 — 1,386, den 6 — 1,244, den 7 — 827, den 8 — 440, den 9 — 280 och den 10 en- dast 234.

För att det för postsparbankens kamrerarkontor blefve möjligt att med nödig snabbhet till de olika post- expeditionerna expediera utanordnin- gar med anledning af de anmälda uppsägningarna, har postsparban- kens styrelse förordnat, att i och för utanordningarna ej behöfver beräk- nas ränta för löpande år, utan kvar- står denna tillsvidare på insättarnas konto.

I ett särskildt cirkulär har postspar- bankens styrelse anmodat alla post- expeditioner och postsparbankens an- dra ombud att för insättarna påpeka, att det ej föreligger något skäl att misstro postsparbankens soliditet. De uttagna medlen däremot löpa risken att bli onödigt depenserade eller eljes förkomma.

Likaså påpekas, att uppsagda och redan utanordnade medel ej behöfva uttagas, utan fortfarande kunna kvarstå i postsparbanken. — U. S.

Rubelkursen. 25/6. 14.

Det är förklarligt att man isyn- nerhet inom den här förlagda mi- litären är föga tillfreds med att rubeln icke vidare efter krigets utbrott går för fullt. Det bety- der för den, som uppbär sin aflö- ning i rubel, detsamma som en afsevärd minskning i hans in- komst.

Isynnerhet till en början, då kursen var både lägre och mindre stabil än numera, måste detta kursfall verka nedstämmande och detta så mycket mer som man i handeln, enkannerligen torghan- deln, lär tillämpat sin egen kurs, vida lägre än den af Finlands Bank noterade.

På detta missförhållande måste rådaskas bot och härvid erbjöd sig samma tillvägagående som då rubelsedeln tidigare gick med tvångskurs, nämligen att ryska finansministeriet emot rubelsedlar tillväxlar sig finska mark och ut- betalningen af militärens aflöning m. m. sedan sker i sistnämnda mynt.

Därvid uppstår en för närvarande dock endast obetydlig kursförlust. Men detta är ett mindre ondt än det onda man sålunda afhjälp. Missnöjet hos dem, som utan sitt förvållande ha en mindre inkomst än de påräknat, är berättigadt. Det är det allmänna, icke den enskilde, som skall öfvertaga sådana olägenheter — och mer än såsom en olägenhet kan den icke betecknas, så länge kursskillnaden icke är större än för det närvarande.

Detta är den ena sidan af saken, som utan svårighet kan ordnas. Den andra utgöres af några ryska tidningars angrepp mot Finlands Bank för att banken alls noterar en rubelkurs och icke inväxlar och utväxlar rubeln till pari.

Dessa angrepp kunde lika väl riktas mot de ryska bankerna. Äfven före kriget och innan rubelsedlarnas inväxling med guld helt och hållet upphört, visade rubelkursen en nedgående tendens i Petersburg och genast vid krigets utbrott föll kursen så starkt att man där för 1 franc noterade en kurs af 39 kopek, motsvarande sålunda en kurs af 256 för rubeln eller Finlands Banks nuvarande inköpskurs.

Men detta var ännu intet i jämförelse med det kursfall, som egde rum under den närmaste tiden efter krigets utbrott. De ryska bankernas behållningar i utlandet voro otillräckliga, och priset på den utländska valutan steg i en grad, som icke ens hade sin motsvarighet under de tider, för något mer än tjugo år tillbaka, då rubelkursen ännu undergick starka förändringar och höll sig låg. Det uppges i ryska tidningar att kursen på francs först gick upp ända till 75 kopek, motsvarande en kurs på rubeln af endast 133, och jämväl senare höll sig vid 55 kopek, äfven det motsvarande en kurs af endast 181.

I hvilken mån dessa uppgifter äro riktiga eller de uppgifna kurserna varit allmängiltiga, är, i afsaknad af alla officiella noteringar, omöjligt att konstatera. Men så mycket framgår i alla fall af dem, att de ryska bankinrättningarna lämnat Finlands Bank ett godt stycke bakom sig.

Af allt att döma, har den ryska penningmarknaden emellertid hämtat sig efter den första paniken. Affärsförhållandena ha ordnat sig och förtroendet till den ryska riksbankens ledning och till den ryska valutan synes vara oförminskadt. Det är därför äfven förklarligt att Finlands Bank sett sig i tillfälle att höja rubelkursen och tillika minska afståndet mellan inköps- och försäljningskurserna. Men hade det skett, medan kurserna på utländsk valuta i Petersburg ännu höllo sig så höga som af ofvanstående uppgifter framgår, så

kunde följderna för Finlands Bank blifvit de mest ödesdigra, då därmed tillfälle öppnats till en hejdlös spekulation på bankens bekostnad.

Så pass hög som rubelkursen på senaste tid varaktigt hållit sig, synas skäl till klagomål i ingen händelse och från intet håll föreligga. Man kan väl dock icke begära att, sedan rubelsedlarnas inväxling med guld upphört, de lika fullt skola värderas och emottagas lika med guld. Enligt alla ekonomiska lagar är ett guldagio, större eller mindre, beroende af förhållandena, en ovillkorlig följd af guld-kassans stängning, och detta sakförhållande kan och får icke Finlands Bank, mer än någon annan penninginstitution, förbise.

E. Schybergson.

Räntenedsättningen.

Man har väntat den räntenedsättning ledningen för Finlands Bank i går vidtog.

Världskrigets utbrott framkallade ögonblickligen öfver hela världen panik på affärslivets område och centralbankerna skyndade sig att till sitt försvar höja räntesatserna. Rekordet slogs af Englands bank, som med sin räntesats nådde upp till 10 procent. Den 4 augusti såg äfven vår centralbank sig nödsakad att följa med, höjande sitt lägsta diskonto med icke mindre än 2 procent, eller från 5 till 7.

Sedan den första rusningen lagt sig dröjde det icke länge innan återgången till ett normalare ränteläge vidtog. Den ena efter den andra af de stora centralbankerna nedsatte steg för steg sitt diskonto. London har i detta nu hunnit till 5, Paris likaså till 5, medan Berlin står på 6. Stockholm och Köpenhamn notera 6, Kristiania 5 1/2.

Finlands Bank fick omedelbart efter krigsutbrottet stark känning af de förändrade tiderna. Visserligen inskränkte sig gulduttagningen, som annorstädes i oroliga tider tager omfattande proportioner, till en bagatell. Men uttagningarna från sparbankerna och handelsbankerna drabbade i sista hand Finlands Bank, som under den första krigsveckan såg sin utlåning växa med icke mindre än 25 mill. mk, hvilket förorsakade en motsvarande försämring af bankens ställning. Den obegagnade sedelutgifningsrätten sjönk under veckan med icke mindre än 24,2 mill. mk, hvilket för Finlands Banks

vidkommande torde utgöra ett rekord.

Den lilla ansatsen till panik, som den första förskräckelsen åstadkom, gick emellertid snart öfver. Redan under den andra krigsveckan minskades utlåningen

med 3,6 mill. mk, medan bankens obegagnade sedelutgifningsrätt stärktes med ett lika stort belopp plus de 30 mill. mk hvarmed den obegagnade sedelutgifningsrätten enligt de några dagar förut fastställda nya stadgarna för bankens sedelutgifning höjdes. Det var onekligen en lycklig tillfällighet att dessa trettio millioner kommo i det ögonblick de bäst behöfdes. Tillfrisknandet från panikveckans chock fortfor äfven under den andra och tredje veckan efter krigsutbrottet. Den 23 augusti visade bankställningen en ökning i sedelreserven af 3,1 mill. mk och den 31 augusti af 4,0 mill. mk. Sedan den 8 augusti har sedelreserven alltså vuxit med 13,7 mill. mk plus tidigare nämnda 30 mill. mk.

För att belysa utvecklingen under augusti meddela vi ytterligare följande sammanställning öfver den ökning eller minskning några för situationen belysande konti förete i bankens veckorapporter för nedannämnda dagar (i mill. mk):

	Utlåning	Sedelstock	Sedelreserv
31 juli ...	+ 4,1	+ 5,0	— 3,2
8 aug. ...	+ 25,0	+ 25,5	— 24,2
15 aug. ...	— 3,6	+ 3,6	+ 33,6
23 aug. ...	— 3,3	— 3,4	+ 3,1
31 aug. ...	— 4,8	— 4,3	+ 4,0

Den snabba och fortgående förbättringen af Finlands Banks ställning samt utvecklingen af förhållandena öfver hufvud väckte redan för någon tid sedan hos affärsvärlden förhoppningar om en nedsättning af det äfven för våra förhållanden abnormt höga diskontot. Finska handelsdelegationens centralutskott torde äfven hos bankledningen gjort hemställan om åtgärder i den riktningen. Med den försiktiga politik, som karaktäriserar vår centralbanks ledning, ville man dock synbarligen först afvakta åtminstone månadsskiftet innan återtagandet vidtog. Så fördelaktig bankens ställning vid månadens utgång visar sig vara kunde man därför knappast vänta sig någonting annat än en räntenedsättning.

Det är gifvetvis med stor tillfredsställelse affärsvärlden mottager meddelandet om räntenedsättningen. Under nuvarande svåra förhållanden har affärsmannen svårt nog ändå att reda sig; huru mycket mer betungande skulle det icke då ha varit att under en längre tid ha fått betala öfverhöfvan dryga räntor. Det skulle i hög grad bidragit till att öka stagnationen inom affärslivet, något, som man nu med all makt bör söka motarbeta. Man vill därför också hoppas att räntenedsättningen skall hafva motsatsen till följd, stimulera våra affärsmän till att i det längsta hålla rörelsen i gång och uthärda svårigheterna samt öfver hufvud bidraga till att göra förhållandena på det ekonomiska området hos oss så drägliga de nuvarande förhållandena blott tillläta.

Trävaruexport på utlandet.

Ett förslag af guvernören i Uleåborgs län.

Då till Uleåborg ankom meddelandet, att sjöfarten på Bottniska viken, Raumo undantaget, upphört, anhöllo särskilda trävarubolag hos guvernören i Uleåborgs län, att en ändring beträffande förordningen måtte åstadkommas såtillvida, att trävarutransport skulle tillåtas mellan Kemi—Torneå och Haparanda.

I anledning häraf anhöll guvernören hos senaten om snara åtgärder därhän, att timmer, pappersmassa och props, hvaraf för närvarande finnas stora upplag i norra Österbotten, måtte få exporteras öfver Haparanda till utlandet. För detta ändamål erfordras endast tillstånd för mindre bogsérångare att transportera plankor från hamnarna i Torneå och Kemi öfver svenska gränsen. Kemi trävaruaktiebolag äger strax utanför Torneå, på svenska sidan, en såg, och i händelse det blefve möjligt att med prämar transportera trävaror dit från den finska sidan, kunde exporten af trävaror till utlandet, enligt guvernörens åsikt, ordnas utan svårighet.

Denna anhållan har guvernören inlämnat i främsta rummet med anledning af att sågarna på grund af förbudet nödgades upphöra med sin verksamhet och den stora arbetspersonalen å dessa blifva utan all möjlighet att erhålla arbetsförtjänst. Då förhållandena i Nord-Österbotten äro brydsamma och för öfrigt Sverige är neutralt, anser guvernören, att det af honom framlagda förslaget borde

Tämän luoden puutawaramarkkinat.

(S. S.) Kuonnollista on, etteivät tämän luoden puutawaramarkkinat ole muodostuneet aivan juotuiksi. Niihin on tietysti waituttanut jota, mutta niihin on ollut waituttamassa muitakin jeikkoja. Sinna on ollut joutun werran alhaisimmat kuin edellisenä luonna. Josin ei meillä ole kyettytäänämme tilastoa Suomen puutawarain wiejän saamista hinnoista, mutta meidän puutawaralounne waistannawat joutuunin olojuhteita Ruotsissa, joten fitäläijet hintain waittelut kuwaistannawat juurin piirtein hintawaitteluja meidänin maassamme. Ruotsissa oliwat eri puutawarain keskimääräiset wientihinnat eri kuukausina seuraawat:

	Mäntä 3 × 9 III franciä panderilla.	1911	1912	1913	1914
Tammifuu	285	250	270	280	
Helmifuu	285	250	270	270	
Maalifuu	285	250	270	270	
Suhifuu	285	250	270	267,5	
Toukofuu	285	250	275	262,5	
Kesäfuu	280	250	275	262,5	
Sinäfuu	270	250	280	262,5	
Elofuu	260	250	280	—	
Syysfuu	250	260	285	262,5	

	Mäntä 2 1/2 × 7 lajitteluaton franciä panderilla.	1911	1912	1913	1914
Tammifuu	217,5	205	225	230	
Helmifuu	217,5	205	225	222,5	
Maalifuu	217,5	205	225	222,5	
Suhifuu	217,5	205	225	220	
Toukofuu	217,5	205	225	220	
Kesäfuu	217,5	205	227,5	220	
Sinäfuu	215	205	227,5	220	
Elofuu	210	205	230	—	
Syysfuu	207,5	210	230	240	

	Mäntij 1×4½ lajittelusema-			
	ton frangia standertilla.			
	1911	1912	1913	1914
Tammikuu . .	202,5	192,5	207,5	210
Helmiakuu . .	200	190	210	205
Maalisakuu . .	200	190	210	200
Huhtikuu . . .	200	190	210	200
Toukokuu . . .	200	190	210	200
Kesäkuu	195	190	210	200
Heinäkuu . . .	192	190	210	200
Elokuu	190	190	212,5	—
Syyskuu	185	195	212,5	—

Niin kuin ylläolevista keskihinnasta näkyy, ovat hinnat tammikuussa olleet verrattain korkeat, mutta sen jälkeen osottaneet laskeutumisista huikauksi huikaukselta, ollen vuoden keskiarvoilla melkoisesti alhaisemmat kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Vasta jodan toisena huikautena ovat hinnat huomattavasti nousseet. Niin kuin sanottu, ei meillä ole omia olojamme valaistavaa hintatilastoa, mutta mikäli puutavarantaviejiin seamista hinnoista voi päätellä, ovat ne yleensä olleet 7½—10 % alhaisemmat kuin viime vuonna. Näin siis ovat hinnatkin osaltaan vaikuttaneet puutavaramarkkinahimme.

Maamme sahanomistajain yhdistykseen kuuluu kaikkiaan 53 suurempaa puutavarantaviejiä. Näiden myytävä puutavaramäärä oli elokuun 1 päivään mennessä 630,000 standerttia, josta oli myyty mainittuun päivään mennessä 510,000 standerttia eli 81 %. Koko maan wietävä puutavaramäärä on arvioitu 800,000 standertiksi, josta voinee arvioida myytyä suhteellisesti saman määrän kuin mitä sahanomistajayhdistyksen jäsenetkin ovat myyneet eli siis 80—81 %. Näin ollen on koko wietävästä määrästä ennätetty elokuun 1 päivään mennessä myydä 650,000 standerttia. Mainittakoon tässä, että viime vuonna oli wietävä puutavaramäärä 850,000 standerttia eli siis jonkun verran suurempi kuin kuluvana vuonna.

Mitä sitten laivaukseen tulee, niin ei se elokuun 1 päivään mennessä ole ollut niin suuri kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. On laskettu, että kaiken kaikkiaan ennätettiin ennen jodan puhkeamista laivata 280,000 standerttia, josta sahanomistajayhdistyksen jäsenten osuus on 230,000 standerttia. Laivaus on siis ennen jodan puhkeamista ollut noin 45 % myydyistä määrästä. Viime vuonna ennätettiin laivata elokuun 1 päivään mennessä 320,000 standerttia.

Mitä sitten tulee puutavaralaivaukseen eri osissa maata, niin on huomattava, että Pohjanlahden satamista on laivaus ollut suurempi kuin Suomen lahden. Kottan seudulla wai-
kutti kauan kestänyt lakko epäedullisesti wienttiin. On laskettu, että laivaus Kottasta oli ainoastaan 10 % tavallijesta wuotuisesta laivauksesta.

Mualla Suomen lahden satamisissa on laivaus ollut yleensä noin 35 %. Pohjanlahden satamista on laivattu toisista 45 %, toisista enemmänkin.

Mitä sitten jota-aikana wiethyn määrään tulee, supistuu se kowin pieneksi. On arvioitu, että Pohjanlahden satamista on sitten elokuun 1 päivään laivattu ainoastaan 5 %, jollei oteta lukuun Pohjois-Suomesta wietyä sahanomistajien puutawaraa, joka on wiety Pohjois-Nuotjiin ja siellä jalostettu.

Jonkun verran on ollut hawaittavissa myöskin päätettyjen kaupain purkamista, koska ostajat eivät ole halunneet pitää talven yli warastoja täällä. Tätä ostajain menettelyä on pidettävä kuitenkin jonkinlaisena spekulatsioonina. Kaikista päätäten on heidän tarkoituksenaan saada sama puutawara vastaisuudessa ostetuksi halvempiin hintoihin.

Suonnollista on, ettei kauppvoja ole ensi laivauskautta warten vielä päätetty. Epäwarmuus jodan kestämisestä tietysti pidättää ostajat päättämästä kauppvoja.

Waiikkei maastamme ennätettykään ennen jodan puhkeamista laivata kaikkea myytävää puutavaramäärää, niin ei meidän sentään ole arwosteltawa asemaa kowin synkäksi. Jodan jälkeen woitaneen nyt kärsityt tappiot huomattavassa määrin korwata, kenties kokonaan. Kaiken sen häwityksen sijaan, jonka jota on aikaan saanut, täytyy rauhan tultua rakentaa uudelleen ja silloin epäilemättä puutavaran kysyntä tulee lisääntymään ja hinnat kohoamaan. Rauhan tultua tehnee nyt seisomaan jäänyt tawara kauppansa. Tärkein merkitys puutawarawienin seisattumisesta on, ettei maahan woida saada ulkomaista waluuttoa samassa määrin kuin ennen, mutta toiselta puolen on otettava huomioon, että tuonti on ollut kowin wähäinen ennen jodan puhkeamista. Meidän warsinainen tuontikautemmehan on elo—syyskuu.